

BURMISTRZ MIASTA I GMINY SĘDZISZÓW

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY SĘDZISZÓW**

PROJEKT ZMIANY STUDIUM

CZEŚĆ I

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

(tekst jednolity z zaznaczonymi zmianami)

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr Rady Miejskiej w Sędziszowie z dnia

INSTYTUT ROZWOJU MIAST

Kraków, 2007

PRACOWNIA EKO – GEO – PLAN

Kraków, 2011

(wyłożenie do publicznego wglądu)

Główni projektanci:

mgr Antoni Matuszko – *członek Okręgowej Izby Urbanistów
z siedzibą w Katowicach, nr KT-167*
mgr inż. arch. Andrzej Banaśkiewicz – *członek Okręgowej Izby Urbanistów
z siedzibą w Katowicach, nr KT-313*

Zespół projektowy:

dr Lilianna Skublicka – *zagadnienia przyrodnicze*
mgr Krystyna Pawłowska – *gospodarka wodno-ściekowa*
mgr inż. Teresa Mądry – *elektroenergetyka, telekomunikacja, zaopatrzenie w gaz,
ciepłownictwo*
mgr inż. Jacek Popiela – *konsultacje w zakresie komunikacji*

Zmiana Studium:

Główny projektant:

*mgr Antoni Matuszko – członek Południowej
Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w Katowicach,
nr KT-167*

Spis treści:

1. WPROWADZENIE	5
2. CELE ROZWOJU GMINY	6
3. UWARUNKOWANIA ROZWOJU I ZAGOSPODAROWANIA GMINY WYNIKAJĄCE Z CZYNNIKÓW ZEWNĘTRZNYCH	8
3.1 POŁOŻENIE W REGIONIE I OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	8
3.2 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO	8
A. OCHRONA ŚRODOWISKA	9
B. DZIEDZICTWO KULTUROWE	13
C. OSADNICTWO I ŁĄD PRZESTRZENNY	15
D. DEMOGRAFIA	16
E. RYNEK PRACY	16
F. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	17
G. BAZA EKONOMICZNA	17
H. FUNKCJA ROLNICZA	18
I. ZAGOSPODAROWANIE LEŚNE	19
J. TURYSTYKA	20
K. KOMUNIKACJA	20
L. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	21
4. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WYNIKAJĄCE Z PRZYRODNICZYCH, KULTUROWYCH I KRAJOBRAZOWYCH WARTOŚCI ŚRODOWISKA I POTRZEB ICH OCHRONY	23
4.1. PRZYRODNICZE WARTOŚCI GMINY	23
4.1.1 Położenie fizyczne – geograficzne	23
4.1.2 Budowa geologiczna i rzeźba terenu	23
4.1.3 Wody powierzchniowe	25
4.1.4 Wody podziemne	25
4.1.5 Warunki klimatyczne	26
4.1.6 Gleby	26
4.1.7 Użytki rolne zmeliorowane	28
4.1.8 Szata roślinna i świat zwierzęcy	29
4.2 OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE	30
4.3 ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	32
4.3.1 Zanieczyszczenie powietrza	32
4.3.2 Zanieczyszczenia wód powierzchniowych	34
4.3.3 Zanieczyszczenia wód podziemnych	34
4.3.4 Zanieczyszczenie gleb	35
4.3.5 Inne zagrożenia środowiska	35
4.3.6 Zagrożenie powodziowe	38
4.4 WARTOŚCI KULTUROWE I KRAJOBRAZOWE GMINY	38
5. UWARUNKOWANIA ROZWOJU EKONOMICZNYCH FUNKCJI GMINY	40
5.1 UWARUNKOWANIA ROZWOJU FUNKCJI ROLNICZEJ	40
5.2 UWARUNKOWANIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	41
6. UWARUNKOWANIA ROZWOJU FUNKCJI OSADNICZEJ	46

6.1 LUDNOŚĆ	46
6.2 ZATRUDNIENIE.....	48
6.3 ZABUDOWA I URZĄDZENIA USŁUG I ADMINISTRACJI.....	48
6.3.1 Oświata	48
6.3.2 Ochrona zdrowia.....	49
6.4 ZABUDOWA MIESZKANIOWA.....	51
7. UWARUNKOWANIA ROZWOJU KOMUNIKACJI.....	52
7.1 KOMUNIKACJA KOLEJOWA	52
7.2 KOMUNIKACJA DROGOWA.....	52
8. UWARUNKOWANIA ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	56
8.1 ZAOPATRZENIE W WODĘ	56
8.1.1 Zakazy i ograniczenia obowiązujące na terenach stref ochronnych ujęć wody zgodnie z wydanymi decyzjami administracyjnymi	58
8.2 ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW	62
8.3. ELEKTROENERGETYKA.....	64
8.4. TELEKOMUNIKACJA	65
8. 5 ZAOPATRZENIE W GAZ	66
8.6. CIEPŁOWNICTWO	66
8.7 GOSPODARKA ODPADAMI.....	67
8.7.1 Składowanie odpadów	67
8.7.2 Zbiórka odpadów mieszanych	68
8.7.3 Selektywna zbiórka odpadów	70
8.7.4 Odpady niebezpieczne	70
8.7.5 Odpady wytworzone w sektorze gospodarczym.....	71
9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STRUKTURY WŁASNOŚCI TERENU ORAZ WIELKOŚCI I CHARAKTERU RUCHU BUDOWLANEGO	72
9.1 STRUKTURA WŁASNOŚCI GRUNTÓW	72
9.2 CHARAKTERYSTYKA RUCHU BUDOWLANEGO	77
10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z OBOWIĄZUJĄCYCH DOKUMENTÓW PLANISTYCZNYCH	82
11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY STANU ISTNIEJĄCEGO MIASTA I GMINY SĘDZISZÓW - PODSUMOWANIE.....	83
Literatura.....	87
Spis rycin.....	87
Spis tabel	87
Spis map.....	87

1. WPROWADZENIE

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sędziszów dotyczy dokumentu uchwalonego przez Radę Miejską w Sędziszowie (Uchwała Nr X/96/2007 Rady Miejskiej w Sędziszowie z dnia 29 czerwca 2007 r.). Dokument zmiany Studium został sporządzony na podstawie Uchwały Nr XXXII/316/2009 z dnia 30 czerwca 2009 roku w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sędziszów oraz Uchwały Nr XLII/374/2010 z dnia 31 marca 2010 roku zmieniającą uchwałę własną Nr XXXII/316/2009 z dnia 30 czerwca 2009 roku w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sędziszów. Zmianą Studium zostały objęte tereny proponowane do lokalizacji elektrowni wiatrowych znajdujące się w obrębach geodezyjnych: Aleksandrów, Grązów, Boleścice, Zielonki, Piolunka, Mierzyn, Słaboszowice, Krzcięcice, Klimontów, Klimontówek, Gniewięcin, Piła, Sosnowiec, Pawłowice, Łowinia i Wojciechowice.

Zmiany w tekście Studium zostały oznaczone poprzez zastosowanie czcionki Arial i kursywy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sędziszów jest dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy, jej cele i sposób realizacji. Po raz pierwszy zostało przyjęte uchwałą Rady Miejskiej w Sędziszowie z dnia 29 listopada 1999 r. nr XII/57/99.

Obecnie dokument Studium uwzględnia nowe uwarunkowania związane z rozwojem przestrzennym miasta i gminy Sędziszów a także zmiany prawne.

Dokument Studium składa się z tekstów oraz rysunków.

Teksty:

Część 1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego (załącznik nr 1)

Część 2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego (załącznik nr 2)

Do tekstu studium załączono wykaz obszarów i obiektów objętych ochroną przyrody, wykaz obiektów i zespołów o wartościach kulturowych wpisanych do rejestru i ewidencji zabytków oraz wykaz stanowisk archeologicznych.

Rysunki:

- 1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – przeznaczenie i zagospodarowanie terenu, komunikacja, skala 1:10000 (załącznik nr 3)**
- 2. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – infrastruktura techniczna, skala 1:10000 (załącznik nr 4)**
- 3. Kierunki zagospodarowania przestrzennego – struktura funkcjonalno-przestrzenna, skala 1:10000 (załącznik nr 5)**
- 4. Kierunki zagospodarowania przestrzennego – infrastruktura techniczna, skala 1:10000 (załącznik nr 6)**

2. CELE ROZWOJU GMINY

W rozdziale wykorzystano materiały „Strategii rozwoju miasta i gminy Sędziszów”. W dokumencie tym określono wizję i misję gminy.

Wizją gminy jest:

1. **zapewnienie wysokiego standardu życia dla swoich mieszkańców,**
2. **realizacja zrównoważonego rozwoju lokalnego,**
3. **tworzenie pozytywnego wizerunku na zewnątrz,**
4. **przyciąganie partnerów i inwestorów,**
5. **zasiedlanie przez ludzi kreatywnych i przedsiębiorczych.**

Gmina Sędziszów poprzez stymulowanie rozwoju gospodarczego stwarza korzystne warunki dla jej mieszkańców, prowadząc politykę zrównoważonego rozwoju lokalnego.

Misją gminy jest:

1. **stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju gospodarczego,**
2. **zapewnienie społeczeństwu odpowiedniego dla jego aspiracji poziomu życia.**

Strategia rozwoju określiła **główne cele strategiczne**, którymi są:

1. **zrównoważony rozwój społeczny, gospodarczy oraz ekologiczny,**
2. **ochrona środowiska i wartości przyrodniczo-kulturowych,**
3. **tworzenie warunków do rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich,**
4. **rozwój przedsiębiorczości i działalności innowacyjnych,**
5. **rozwijanie, wspieranie budownictwa mieszkaniowego.**

Ponadto określono **cele pośrednie** w następujących dziedzinach:

1. **rozwój gospodarczy**
 - powołanie lobby gospodarczego,
 - utworzenie podmiotu wspierającego rozwój przedsiębiorczości SARG,
 - uruchomienie banku informacji o wolnych nieruchomościach,
 - wyznaczanie terenów pod działalność gospodarczą,
 - tworzenie ofert gospodarczych,
 - promowanie gminy i tworzenie zachęt dla inwestorów,
 - rozwój usług materialnych, w tym budowlanych, transportowych, handlowych,
 - uprzemysłowienie gminy,
2. **ochrona środowiska**
 - opracowanie kompleksowego programu ochrony wód podziemnych,
 - odnowa biologiczna rzeki Mierzawy oraz pozostałych strumieni rzecznych,
 - opracowanie projektu zalesień i dolesień oraz dodrzewień gminy,
 - opracowanie i wdrożenie programu turystyczno-rekreacyjnego (ścieżki rowerowe, obiekty chronione),
 - kształtowanie architektury zharmonizowanej z walorami przyrodniczymi i kulturowymi,
 - podjęcie działań zmierzających do wybudowania planowanego zalewu w Mstyczowie,
3. **rozwój rolnictwa**
 - organizacja oraz wsparcie działań grup producenckich,

- realizacja programu rozwoju ekologicznej produkcji rolniczej,
- specjalizacja i intensyfikacja gospodarstw rolnych,
- polepszanie struktury gospodarstw (scalenia, gospodarstwa rodzinne),

4. wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich

- rozwój przedsiębiorczości i dywersyfikacja dochodów pozarolniczych,
- tworzenie organizacji pozarządowych (instytucje poręczeń kredytowych),
- edukacja, doradztwo, informacja i promocja,
- tworzenie warunków i zachęt dla rozpoczynania działalności gospodarczej,

5. poprawa wizerunku miasta i jego otoczenia (poprawa infrastruktury miejskiej)

- opracowanie projektu architektoniczno-urbanistycznego ,
- modernizacja systemu ciepłego miasta Sędziszów,
- modernizacja oczyszczalni i dokończenie wodociągowania i kanalizowania miasta,
- budowa kanalizacji deszczowej dla miasta,
- zagospodarowanie terenu nad rzeką Mierzawą (ul. Sportowa),
- budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego (w mieście i pozostałych sołectwach),

6. rozwój infrastruktury technicznej

- budowa sieci wodociągowych,
- modernizacja oczyszczalni i kanalizacja,
- kanalizacja obszarów wiejskich (pozostałe sołectwa),
- modernizacja składowiska odpadów w Borszowicach,
- budowa, modernizacja dróg (gminnych i powiatowych),
- budowa linii gazociągu wysokoprężnego oraz stacji redukcyjnej i sieci rozbiórczej,
- budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego,

7. przewyższenie ubóstwa, spadek bezrobocia

- tworzenie i doskonalenie lokalnych programów pomocy najuboższym,
- zintegrowane działania organizacji pozarządowych (w tym szkolenia),
- wdrażanie aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu,
- koordynacja współpracy wszystkich podmiotów sfery,
- wypracowanie modelu polityki społecznej, celem likwidacji bezrobocia,
- zapobieganie migracji ludzi z gminy (tworzenie zachęt),

8. polepszanie warunków społecznych

- remont szkół, budowa sal gimnastycznych,
- tworzenie dla społeczeństwa warunków do rekreacji oraz wypoczynku,
- działania na rzecz poprawy warunków zdrowia mieszkańców,
- budowa basenu wraz z urządzeniami towarzyszącymi,
- zapewnienie lepszego startu życiowego dla młodzieży,
- ożywienie budownictwa mieszkaniowego,

9. podwyższenie efektywności zarządzania gminą

- wzrost partycypacji społeczeństwa w zarządzaniu gminą,
- opracowanie i wdrożenie budżetu zadaniowego gminy,
- wzrost samoorganizacji społeczeństwa w gminie,
- integrowanie społeczeństwa z polityką UE,
- wdrożenie programu motywacyjnego dla uzdolnionych uczniów,
- własny system komunikowania.

3. UWARUNKOWANIA ROZWOJU I ZAGOSPODAROWANIA GMINY WYNIKAJĄCE Z CZYNNIKÓW ZEWNĘTRZNYCH

3.1 POŁOŻENIE W REGIONIE I OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Sędziszów (50°35'N, 20°04'E) zajmuje powierzchnię 145,71 km². Obejmuje 31 sołectw: Aleksandrów, Białowieża, Bolesćice, Borszowice, Bugaj, Czekaj - Krzelów, Czepiec, Gniewięcin, Grązów, Jeżów, Klimontów, Klimontówek, Krzcięcice, Łowinia, Marianów, Mierzyn, Mstyczów, Pawłowice, Pawłowice – Zagaje, Piła, Piołunka, Podsadek, Przełaj, Przełaj Czepiecki, Słaboszowice, Sosnowiec, Swaryszów, Szałas, Tarnawa, Wojciechowice i Zielonki. Zamieszkuje ją 13592 osoby (stan z 31 XII 2005). Gmina Sędziszów położona jest w południowo-zachodniej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie jędrzejowskim. Graniczy ona z następującymi gminami:

- Nagłowice (północ) – woj. świętokrzyskie,
- Słupia Jędrzejowska (północny-zachód) – woj. świętokrzyskie,
- Wodzisław (wschód i południowy-wschód) – woj. świętokrzyskie,
- Jędrzejów (północny-wschód) – woj. świętokrzyskie,
- Żarnowiec (południowy-zachód) – woj. śląskie,
- Kozłów (południe) – woj. małopolskie.

3.2 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO¹

Zgodnie z określoną w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego” strukturą funkcjonalno-przestrzenną gmina Sędziszów została zakwalifikowana do obszaru rolniczego o przewadze korzystnych warunków rozwoju tej funkcji, która wymaga jednak głębszej restrukturyzacji i uzupełnienia funkcjami komplementarnymi. Dotyczy to szczególnie drobnej i średniej przedsiębiorczości, turystyki, a także innych funkcji gospodarczych dostosowanych do lokalnych uwarunkowań. Natomiast miasto Sędziszów w systemie osadniczym województwa zostało zaliczone do ponadlokalnych ośrodków usługowych, które zapewniają pełny lokalny poziom obsługi, a ponadto posiadają niektóre funkcje usługowe o zasięgu ponad gminnym.

W strukturze przestrzennej gminy dominuje obecnie rolnictwo o zróżnicowanym poziomie intensywności, wspomagane innymi funkcjami gospodarczymi: przemysłem, usługami i drobną przedsiębiorczością. Istotną rolę w zagospodarowaniu tego obszaru odgrywa funkcja transportowa, a zwłaszcza linia kolejowa Warszawa – Kraków z węzłem PKP w Sędziszowie oraz linia LHS Hrubieszów – Huta Katowice wraz ze stacją wymiany podwozi wagonów z szerokich na normalne i odwrotnie. Na bazie transportu lokalnego oraz jednego z większych w regionie zakładów pracy – Fabryki Kotłów „Sefako” powstało w gminie szereg mniejszych firm świadczących usługi w dziedzinach pochodnych dla dużej części regionu, a nawet kraju. Należy podkreślić fakt, że linia LHS wraz z rozbudowaną bazą przeładunkową w Sędziszowie, stwarza duże możliwości intensyfikacji handlu z Ukrainą,

¹ Wyciąg z „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego” pod kierunkiem mgr inż. Edmunda Augustyniaka, Kielce 2005

Białorusią, Rosją i innymi krajami, w związku z czym zaliczona została do oferty wojewódzkiej w zakresie logistyki transportowej i innych funkcji transportochłonnych.

„Czyste” środowisko naturalne, brak większych źródeł skażenia przemysłowego i niski stopień zużycia środków chemicznych w rolnictwie sprzyjać powinny produkcji „zdrowej” żywności. W części zachodniej szanse rozwoju posiada również turystyka (zwłaszcza agroturystyka) rozwijana w oparciu o lokalne walory przyrodniczo-krajobrazowe (obszar chronionego krajobrazu, lasy, rzeki, zbiorniki wodne) a także inicjatywy lokalne związane z wykorzystaniem miejscowych zasobów dziedzictwa kulturowego. Atrakcje turystyczne powinny być jednak dobrze oznakowane oraz szerzej udostępniane i wypromowane.

Niezbędne jest przy tym zahamowanie i likwidacja niekorzystnych trendów prowadzących do zagrożeń ładu przestrzennego i degradacji środowiska przyrodniczego, które powinno być realizowane drogą rozwoju zrównoważonego, prowadzącą do osiągnięcia symbiozy przestrzeni zurbanizowanej z przyrodą. Wymaga to zwłaszcza respektowania wymogów ochronnych obowiązujących na obszarach objętych prawną ochroną przyrody (obszary chronionego krajobrazu) oraz ustanowionych w celu ochrony wód.

Położenie części gminy na obszarach prawnie chronionych oraz w strefach ochrony zbiorników wód podziemnych stwarza pewne ograniczenia inwestycyjne. Czynnikiem ograniczającym są także duże niedobory infrastruktury technicznej, szczególnie w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Skuteczne rozwiązanie tych problemów wymaga nawiązania współpracy międzygminnej oraz pozyskania wsparcia finansowego ze środków UE kierowanych na rozwój obszarów wiejskich. Konieczne jest także ujęcie zadań w tym zakresie w opracowanych planach zagospodarowania przestrzennego oraz przygotowanie konkurencyjnych projektów inwestycyjnych, które maksymalizowałyby efekty ekonomiczne i środowiskowe.

Uwarunkowania dotyczą następujących zagadnień: ochrony środowiska, dziedzictwa kulturowego, osadnictwa i ładu przestrzennego, demografii, rynku pracy, infrastruktury społecznej, bazy ekonomicznej, funkcji rolniczej, zagospodarowania leśnego, turystyki, komunikacji i infrastruktury technicznej.

A. OCHRONA ŚRODOWISKA

1. Walory i zagrożenia środowiska przyrodniczego

a) zasoby biologiczne (ostoje przyrody, NATURA 2000, ECONET-PL)

Gmina Sędziszów położona jest w południowo-zachodniej części województwa świętokrzyskiego. Spośród innych gmin regionu wyróżnia się mało przekształconym środowiskiem naturalnym i krajobrazem. Najcenniejsze przyrodniczo na tym obszarze są doliny rzeczne Mierzawy i jej dopływów oraz towarzyszące im starorzecza i tereny podmokłe, na których wykształciły się interesujące florystycznie zbiorowiska łąkowo-szuwarowo-bagiennie. Podmokłe siedliska są miejscem występowania rzadkich gatunków awifauny (zwłaszcza ptaków wodno-błotnych). Cała dolina Mierzawy posiada wysokie walory krajobrazowe.

Zasoby leśne gminy są ubogie. Lasy koncentrują się głównie w zachodniej części gminy (okolice miejscowości Mstyczów, Białowieża, Bugaj, i Tarnawa). Na obrzeżach lasów i miedzach uprawnych ukształtowały się liczne zarośla krzewiaste z dominującą leszczyną i tarniną. Zakrzewienia te pełnią ważne funkcje ekologiczne (glebochronne, wiatrochronne, biocenotyczne i krajobrazowe). Charakterystycznym elementem szaty roślinnej są także

wielogatunkowe, barwne agrocenozy chwastów polnych towarzyszących uprawom z rzadkimi w skali kraju zbiorowiskami flory rodzinnej (liczne gatunki pochodzące z południowo-wschodniej Europy i z obszaru śródziemnomorskiego). Miejscami wykształciły się bogate florystycznie zbiorowiska kserotermiczne.

Istniejące doliny rzeczne wraz z lasami tworzą ważny nie tylko w skali gminy, ale i w układzie regionalnym, system powiązań przyrodniczo-ekologicznych. Zagrożeniem dla jego funkcjonowania są liniowe bariery ekologiczne jakie tworzą szlaki komunikacyjne, zabudowa oraz napowietrzne linie energetyczne.

Na terenie gminy Sędziszów nie wyznaczono obszarów sieci Natura 2000². Najbliżej położonym obszarem w obrębie tej sieci jest obszar w powiecie pińczowskim – Ostoja Nidziańska (PLH 260003), zaliczany w obrębie sieci do Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk i Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków.

b) prawna ochrona przyrody

Zachodnia i południowo-zachodnia część gminy położona jest w Miechowsko-Działoszyckim Obszarze Chronionego Krajobrazu (M-DOChK). Głównymi strategicznymi kierunkami ochrony i funkcjonowania tego obszaru jest przywrócenie I i II stopnia czystości we wszystkich rzekach biorących tu swój początek oraz ochrona dolin rzecznych pełniących funkcje korytarzy ekologicznych. Zasady ochrony (M-DOCHK), określa Rozporządzenie Nr 89/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005r.³ w sprawie obszarów chronionego krajobrazu.

Zabrania się:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Ustala się następujące działania na terenie w zakresie czynnej ochrony ekosystemów:

- zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych naturalnych i sztucznych, utrzymanie meandrów na wybranych odcinkach cieków;
- zachowanie śródpolnych i śródleśnych torfowisk, terenów podmokłych, oczek wodnych, polan, wrzosowisk, muraw, niedopuszczenie do ich uproduktywnienia lub też sukcesji;
- utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych;

² na terenie gminy został utworzony Obszar Natura 2000 „Dolina Górnej Mierzawy” PLH260017

³ zostało zmienione Rozporządzeniem Nr 17/2009 z dnia 28 stycznia 2009 r.

- zachowanie i ewentualne odtwarzanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych;
- ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- szczególna ochrona ekosystemów i krajobrazów wyjątkowo cennych, poprzez uznawanie ich za rezerваты przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i użytki ekologiczne;
- zachowanie wyróżniających się tworów przyrody nieożywionej.

Na obszarze gminy znajduje się ponadto szereg innych obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, które dotychczas nie są chronione prawnie. Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (dz. U. Nr 92, poz. 880 z 2004r.) Rada Gminy może objąć je ochroną w formie: obszaru chronionego krajobrazu, użytku ekologicznego, stanowiska dokumentacyjnego, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego i pomnika przyrody (art. 23 pkt. 4, art. 44 pkt.1), co niewątpliwie zwiększy atrakcyjność przyrodniczą i turystyczną całego obszaru.

c) zasoby wód podziemnych

Gmina Sędziszów położona jest na zbiorniku wód podziemnych GZWP nr 409 Niecka Miechowska i jego strefach ochronnych (zgodnie z opracowaną dla tego zbiornika dokumentacją hydrogeologiczną).

d) wody powierzchniowe

Gmina Sędziszów położona jest w zlewni Nidy. Płynąca przez ten obszar rzeka Mierzawa (lewobrzeżny dopływ Nidy) w 2003 r. prowadziła (według klasyfikacji ogólnej) wody III klasy czystości). Docelowo planowane jest osiągnięcie I klasy czystości wody w tej rzece, co wymaga zastosowania m.in. kompleksowych systemów kanalizacji i oczyszczania ścieków.

Ze względu na brak sieci pomiarowej, nie można natomiast określić jakości wód powierzchniowych pozostałych cieków. Z dużym prawdopodobieństwem można jednak przyjąć, że w swym początkowym biegu cieki te nie są zanieczyszczone. Jednak w miarę przepływania przez obszary zabudowane i tereny upraw polowych wzrasta stopień zagrożenia zanieczyszczeniami pochodzenia rolniczego i bytowo-komunalnego.

W celu poprawy jakości wód powierzchniowych niezbędna jest również ścisła współpraca międzygminna oraz podjęcie działań zmierzających do uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej na terenie zlewni.

e) złoża surowców mineralnych

Pod względem geologicznym obszar gminy leży w południowo-zachodnim skrzydle Niecki Nidziańskiej, której podłoże tworzą skały paleozoiczne stwierdzone w profilach głębokich otworów badawczych. Trias wykształcony został w postaci łupków, piaskowców, wapieni i margli. Osady jurajskie to seria mułowcowo-ilasta, margle oraz zróżnicowane litologicznie wapienie. Kreda dolna wykształcona jest głównie w postaci piaskowców.

Najstarszymi osadami, które występują na powierzchni są utwory kredy górnej, reprezentowane przez: piaskowce wapieniste, margle, wapienie i opoki z krzemieniami. Utwory czwartorzędowe reprezentują: gliny zwałowe, mułki, ily, piaski, lessy oraz najmłodsze osady wypełniające doliny rzek – piaski, mady, torfy i namuły torfiaste.

Kopaliny występujące na terenie gminy to: piaskowce wapniste, margle, opoki, surowce ilaste, piaski i torfy. Piaskowce, margle i opoki były od dawna surowcem stosowanym w lokalnym budownictwie i drogownictwie. Żaden z wielu eksploatowanych kamieniołomów nie posiadał opracowanej dokumentacji geologicznej. Od lat 70. nie wykorzystuje się już tych surowców, nie ma też udokumentowanych złóż. Podobnie wyglądała eksploatacja surowców ilastych. Iły, mułki i gliny miały zastosowanie jako zaprawa murarska oraz do produkcji cegły (cegielnia Janinów). Dziś nie wykorzystuje się tych kopalin, nie ma też udokumentowanych złóż surowców ilastych. W gminie wykorzystywano również torfy. W dolinie rzeki Mierzawy zlokalizowane jest złożo Bryzdzyń-Mstyczów o zasobach perspektywicznych, z możliwością zastosowania torfu jako podłoża w ogrodnictwie. Jego eksploatacja byłaby jednak kolizyjna ze względu na ochronę zasobów wód i gleb organicznych. W tej sytuacji może być ono wykorzystane jedynie po uwzględnieniu wszelkich ograniczeń prawnych. Jediną kopaliną posiadającą udokumentowane zasoby są piaski. Niewielkie wydobywanie tego surowca było prowadzone ze złoża Gródek, zaś pozostałe złoża nie były i nie są wykorzystywane. Z występujących na terenie gminy złóż piasku: Nowa Wieś, Tarnawa A, Tarnawa B, Sędziszów, Gródek i Piła, jedynie złożo Tarnawa pole A wykazuje najmniejszą kolizyjność. Eksploatacja pozostałych złóż jest niewskazana ze względu na położenie na obszarach leśnych, GZWP lub w zasięgu leja depresyjnego ujęcia wód.

Aktualnie nie jest eksploatowane żadne złożo. Ze względu na rolniczy charakter gminy, jej walory przyrodniczo-krajobrazowe (znaczna część znajduje się w Miechowsko-Działoszyckim Obszarze Chronionego Krajobrazu) oraz ochronę wód podziemnych, nie przewiduje się rozwoju wydobywania surowców mineralnych na skalę większą niż zaspokojenie potrzeb lokalnych.

f) gospodarka odpadami

Gmina Sędziszów należy do Związku Gmin Rolniczych i Ekologicznych EKOROL, który korzysta ze składowiska odpadów komunalnych w Borszowicach. Obiekt ten został wybudowany w 1994r. w nieczynnym wyrobisku gliny. Składowisko położone jest w strefie OWO zbiornika. Posiada naturalną izolację w postaci warstwy gliny oraz ilów i jest doszczelnione geomembraną. W dnie ułożony jest drenaż odprowadzający odcieki ze zbiornika. Składowisko kontroluje sieć piezometrów. Na jego terenie realizowany jest częściowo odzysk surowców. „Program gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” zakłada przejściowo jego przebudowę z dostosowaniem funkcjonowania do obowiązujących wymogów ochrony środowiska. Z uwagi na położenie w strefie OWO zamknięcie składowiska deklarowane jest do 2010r.

Zakładając osiągnięcie unijnych standardów w zakresie gospodarki odpadami dokument ten przewiduje wdrożenie rejonowego systemu gospodarowania (RGO). Gmina Sędziszów została wstępnie zaliczona do rejonu południowo-zachodniego obejmującego powiaty: włoszczowski, jędrzejowski, pińczowski i kazimierski. W ramach tego systemu planuje się tworzenie Rejonowych Zakładów Odpadami (1 lub 2 w każdym rejonie), w skład których powinny wchodzić: sortownia, kompostownia i składowisko. Ponadto na terenie każdej gminy planuje się budowę gminnych punktów zbierania odpadów niebezpiecznych.

g) problemy związane z ochroną środowiska

Istotnym problemem w zakresie ochrony środowiska jest zły stan jakości wód powierzchniowych, który przyczynia się do degradacji przyrodniczej dolin rzecznych i związanych z nimi obszarów podmokłych będących siedliskami ptactwa wodno-błotnego. W

związku z powyższym priorytetem lokalnej polityki ekologicznej gminy powinno być uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na własnym obszarze oraz ścisła współpraca międzygminna w celu poprawy jakości wód powierzchniowych w układzie zlewniowym. Zapewni to prawidłowe funkcjonowanie wszystkich dolin rzecznych jako cennych siedlisk i korytarzy ekologicznych.

Zagrożeniem zarówno środowiskowym jak i przestrzennym jest powódź. Rzeka Mierzawa posiada wyznaczone wzdłuż swojego biegu tereny zalewowe, które nie mogą być zabudowane. Ograniczenia lub stopniowo eliminowana winna być także zabudowa dolin mniejszych cieków wodnych oraz dolin bocznych, szczególnie zagrożonych wpływem wód w przypadku wystąpienia deszczów nawalnych.

Obszar gminy znajduje się w zasięgu gazowych zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, które migrują z aglomeracji śląskiej i krakowskiej. Związane jest to z przewagą wiatrów z kierunku południowo-zachodniego.

Lokalnym problemem są także niezrekultywowane wyrobiska, stanowiące pozostałość „dzikiej eksploatacji” surowców mineralnych. Często składa się w nich różnego rodzaju odpady. Jest to szczególnie niebezpieczne w przypadku dużej przepuszczalności podłoża, może bowiem spowodować przenikanie zanieczyszczeń do wód gruntowych.

2. Zasady polityki przestrzennej

- zgodność charakteru i poziomu intensyfikacji zagospodarowania z cechami środowiska przyrodniczego oraz jego naturalną chłonnością i odpornością na zniszczenie;
- prowadzenie gospodarki zasobami wodnymi w granicach zlewni;
- respektowanie wymogów ochronnych obowiązujących w strefach ochrony wód podziemnych;
- ograniczenie konfliktów i barier środowiskowych;
- humanizacja terenów dynamicznie urbanizujących się (wzrost udziału terenów zielonych i sportowo – rekreacyjnych, ograniczenie konfliktów i barier środowiskowych);
- wydobywanie surowców zgodnie z wymogami obowiązujących przepisów prawa, (w tym ustaleniami przyszłego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego);
- przestrzeganie zasad bezpieczeństwa eksploatacji w odniesieniu do obszarów zamieszkałych, atrakcyjnych turystycznie, o wysokich walorach przyrodniczych i rolniczych.

B. DZIEDZICTWO KULTUROWE

1. Główne uwarunkowania rozwoju

Sędziszów należy do obszarów charakteryzujących się średnim nasyceniem „nieruchomymi” dobrami kultury. Nasycenie zabytkami „ruchomymi” jest natomiast niewielkie.

- wartościowe obiekty zabytkowe objęte ścisłą ochroną konserwatorską:
 - zespół kościoła par. p.w. św. Prokopa; kościół nr rej. 192, dzwonnica nr rej. 192, w Krzcięcicach;
 - zespół podworski, nr rej. 948 (dwór, park nr rej. 551) w Krzcięcicach;
 - zespół rezydencjonalny, nr rej. 1183/-3 (dwór połączony galeriami z dwiema oficynami, park z trzema bramami wjazdowymi, nr rej. 535, teren folwarku z

- budynkami: rządcówka, kancelaria, stajnia cugowa z wozownią, stodoła, spichlerz, obora, dom oborowego, owczarnia oraz piwnica) w Krzelowie;
- zespół dworski: dwór nr rej. 539, park nr rej. 950 w Łowini;
 - pozostałości parku podworskiego, nr rej. 542 w Mstyczowie;
 - zespół pałacowo-dworski: nr rej. 539 (pałac, kuchnia, kuźnia, park, nr rej. 526) w Pawłowicach;
 - pozostałości parku, nr rej. 546 w Piołuncie;
 - zespół kościoła parafialnego p.w. św. Piotra Apostoła: kościół: nr rej. 870, dwie dzwonnice: nr rej. 870 w Sędziszowie;
 - zespół dworski, nr rej. 981 (dwór, park) w Sędziszowie;
 - zespół kościoła parafialnego p.w. Św. Marcina w Tarnawie (kaplica z XIX w., ogrodzenie z bramką, plebania), nr rej. 396,
- dziedzictwo archeologiczne, w tym objęte ścisłą ochroną: dwory obronne w: Klimontowie, Krzelowie, gródek stożkowaty w Pile, obronna rezydencja rycerska w Mstyczowie.
 - obiekty i zespoły zabytkowe objęte ewidencją zabytków:
 - zabytkowe domy drewniane z XIX/XX w. w miejscowościach: Białowieża, Klimontów, Mierzyn, Mstyczów, Pawłowice, Skorupków,
 - Zabytkowe domy murowane z XIX/XX w. w miejscowościach: Klimontów, Mstyczów (mur.-drewn.), Sędziszów, Zielonki (mur.-drewn.),
 - Kapliczki: drewn. z XIX/XX w. w Białowieży, św. Jana Nepomucena z XIXw. drewn. w Klimontowie, MB Częstochowskiej z XIX w. w miejscowości Lipie, Św. Jana Nepomucena z XIX w. w Mstyczowie, w Sędziszowie,
 - Zespoły zagród: w Białowieży (stodoła z XIX w.), w Klimontowie (dom, stodoła z XIXw.),
 - cmentarze parafialne: w Krzęcicach, w Mstyczowie, w Sędziszowie, w Tarnawie,
 - młyn wodny drwn. z XIX w. w
 - pozostałości zespołu dworskiego (ogrodzenie z XIX w.) w Krzęcicach,
 - zespół kościoła parafialnego p.w. św. Prokopa w Krzęcicach: cmentarz przykościelny, 4 kapliczki mur. z XIX w., ogrodzenie z XIX w., plebania z XXw.,
 - pozostałości zamku z XIV w. w Krzelowie,
 - zespół dworski w Łowini (stodoła mur. z XIX w.),
 - zespół cegielni „Janinów”: hala produkcyjna z XXw., magazyn gliny z XXw., młyn zbożowy z XX w., rządcówka z XXw., stajnia z XXw. w Mstyczowie,
 - zespół dworski w Mstyczowie (brama z XIX w., czworaki drewn. z XIX w., czworaki mur. z XXw., fosa z XIV w., stajnia z XXw.),
 - zespół kościoła parafialnego p.w. Wniebowzięcia NMP w Mstyczowie (kościół z XXw., ogrodzenie z XXw.),
 - pozostałości zespołu dworskiego w Pawłowicach (ogrodzenie z XIXw.),
 - pozostałości parku dworskiego w Piołuncie (ogrodzenie z XIXw.),
 - młyn wodny, mur.-drewn. z XXw. w Sędziszowie,
 - zespół dworca kolejowego z XXw. w Sędziszowie (budynek administracyjny, parowozownia),
 - zespół dworski w Sędziszowie (czworak z XXw., ogrodzenie, spichlerz z XIX w.),
 - zespół kościoła parafialnego p.w. ŚŚ Piotra i Pawła w Sędziszowie (cmentarz przykościelny, kaplica – grotta NMP, ogrodzenie z bramką, plebania),
 - zespół osiedla pracowników kolei: 5 domów mur.-drewn. z XXw., 4 domy mur. w Sędziszowie,

- miejsca historyczne, pola bitew z lat 1863-64 i z okresu II wojny światowej,
- miejsca pamięci narodowej i martyrologii (zlokalizowane głównie w Sędziszowie: mogiły nieznanymi żołnierzy Wojska Polskiego z 1939r., mogiły ofiar wojny 1939, 1944 znajdujące się na cmentarzu katolickim, tablica pamiątkowa kolejarzy, wmurowana na budynku dworca kolejowego).

W toku prac urbanistycznych należy dążyć do dodatkowego rozpoznania terenowego zachowanych obiektów o walorach etnograficznych, artystycznych, historycznych i tradycyjnych, które można zakwalifikować jako zabytki, a następnie wprowadzić formalnie do ewidencji konserwatorskiej w uzgodnieniu z władzami konserwatorskimi lub do rejestru w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków. Należy podkreślić, iż odpowiednio udostępnione i zadbane elementy dziedzictwa kulturowego, które są świadectwem lokalnej tożsamości kulturowej, stanowią atrakcję turystyczną gminy.

2. Podstawowe kierunki zagospodarowania

- respektowanie wymogów ochronnych oraz umożliwienie rewaloryzacji zagrożonych zespołów i obiektów zabytkowych, objętych rejestrem dóbr kultury;
- zachowanie i rewaloryzacja relikwów architektury dworskiej, przemysłowej, cmentarzy oraz innych miejsc i wyróżników historii;
- wzrost świadomości społecznej co do znaczenia i wartości dziedzictwa kulturowego dla rozwoju, promocji oraz integracji regionalnej.

C. OSADNICTWO I ŁĄD PRZESTRZENNY

1. Podstawowe uwarunkowania rozwoju

Gmina Sędziszów położona jest w makroregionie Niecki Miechowskiej oraz na granicy trzech subregionów: Płaskowyżu Jędrzejowskiego, Garbu Wodzisławskiego i Wyżyny Miechowskiej.

Duże znaczenie dla kształtowania się struktur osadniczych tego obszaru ma przebieg korytarza kolejowego relacji Warszawa – Kielce – Kraków i linii szerokotorowej LHS oraz funkcjonowanie dużego zakładu przemysłowego Fabryki Kotłów „Sefako” S.A.

Obszar miasta charakteryzuje się zróżnicowaniem procesów ekonomicznych i urbanizacyjnych związanych głównie z rozwojem przedsiębiorczości oraz mieszkalnictwem. Jednocześnie mają miejsce zagrożenia ładu przestrzennego, wywołane wybiórczą urbanizacją, bez kompleksowej rewitalizacji pełnego układu przestrzennego.

Do najważniejszych z nich należą:

- występujące lokalnie: nadmierne rozproszenie i zbyt mała konsekwencja w kształtowaniu zabudowy (zróżnicowane gabaryty i styl, zbyt mała dbałość o atrakcyjność i funkcjonalność przestrzeni publicznej oraz o estetykę itp.), które powodują brak spójności kompozycyjnej oraz dysharmonię z otoczeniem;
- słabe wyeksponowanie strefy centralnej;
- niedostateczna humanizacja otoczenia (np. zielone skwery, zieleń osłonowa i kompozycyjna, tworzenie tzw. przestrzeni bezpiecznej);
- zbyt mała dbałość o zachowanie lokalnych wartości środowiska przyrodniczego i krajobrazu;

- zagrożenia obiektów zabytkowych.

D. DEMOGRAFIA

1. Uwarunkowania

Według stanu na koniec 2002r. (na podstawie US Kielce) obszar miasta i gminy zamieszkiwało 13,4 tys. osób, co stanowiło około 1% ludności województwa świętokrzyskiego. Terytorium gminy obejmuje około 1,2% powierzchni regionu. W tej sytuacji (biorąc pod uwagę powierzchnię bezleśną) Sędziszów zakwalifikowano w Planie wojewódzkim do gmin, charakteryzujących się niską gęstością zaludnienia. Ludność zamieszkująca miasto stanowiła około 51% ogółu ludności gminy, podczas gdy udział mieszkańców miast do ogółu ludności w województwie wynosił około 46%. Oznacza to nieco wyższy poziom urbanizacji, niż średnio w regionie. Na obszarze gminy zanotowano równowagę płci.

Udział ludności czynnej zawodowo, czyli potencjalnych zasobów pracy, do ogółu mieszkańców odpowiada średniej wojewódzkiej (gmina – 60,2%, województwo – 60%, na podstawie danych ze Spisu Powszechnego 2002r.)

Na obszarze miasta i gminy zanotowano negatywne zjawiska demograficzne odzwierciedlające ogólne tendencje ubytku liczby mieszkańców. Są to:

- ujemny przyrost naturalny: -0,9‰ (miasto i gmina), dla porównania, analogiczny wskaźnik w województwie wyniósł: -1,3‰;
- niekorzystne saldo migracji, zwłaszcza na obszarze miasta (miasto: -2,0‰, miasto i gmina: -0,5‰, województwo: -1,9‰).

Udział ludności w wieku proprodukcyjnym do ogółu mieszkańców jest niższy na obszarze miasta i gminy niż średnio w województwie, natomiast znacznie wyższy na terenach wiejskich, co wskazuje na zagrożenie procesem starzenia się społeczeństwa wiejskiego (gmina – 16,5%, tereny wiejskie – 22,6%, województwo – 16,7%).

E. RYNEK PRACY

1. Uwarunkowania

Miasto i gmina Sędziszów należą do obszarów charakteryzujących się wysoką stopą bezrobocia rejestrowanego ok. 20,4% (na podstawie danych ze Spisu Powszechnego 2002 r.), znacznie wyższą niż średnią w województwie – 18,5%. Przeciwdziałanie temu zjawisku wymaga zastosowania prorynkowych rozwiązań przestrzennych. Największym zakładem pracy na obszarze gminy jest Fabryka Kotłów „Sefako” S.A. zatrudniająca ponad 500 osób.

2. Zasady realizacji polityki przestrzennej

- tworzenie warunków przestrzennych do zróżnicowania segmentów rynku pracy, w oparciu o miejscowe zasoby;
- wyrównanie szans dostępu do rynku pracy dla osób dysfunkcyjnych i wieku niemobilnym;
- zasada wspierania wszelkich inicjatyw wzrostu zatrudnienia zwłaszcza w sektorze usług i drobnej wytwórczości i MSP;

- elastyczność struktur przestrzenno-gospodarczych wobec zmieniających się potrzeb gospodarki rynkowej i dostosowanie jej do UE.

F. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

1. Główne uwarunkowania rozwoju

Infrastruktura społeczna miasta i gminy Sędziszów w zadowalającym stopniu rozwiązuje bieżące potrzeby lokalnej społeczności, a w niektórych dziedzinach wykracza poza obszar gminy. Zasięg oddziaływania jej elementów na przestrzeń nie wpływa jednak znacząco na strukturę usług publicznych o znaczeniu ponadlokalnym z uwagi m.in. na bliskość Jędrzejowa, skupiającego większość usługi o wyższym standardzie. Nie mniej na terenie gminy funkcjonuje: Liceum Ogólnokształcące w Sędziszowie, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Sędziszowie oraz Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Krzelowie. Charakter ponadlokalny posiada również miejscowy rynek pracy, jak również niektóre usługi zdrowia i kultury.

Ogólna ocena funkcjonalna usług standardu gminnego w dużej mierze zależy będzie od ich jakości oraz poziomu wyposażenia, które powinny być skoordynowane z zamierzeniami powiatu jędrzejowskiego.

2. Zasady polityki przestrzennej

- wyrównanie szans dostępu do edukacji i podstawowej opieki zdrowotnej na obszarze całej gminy;
- przełamanie barier architektonicznych w dostępie osób niepełnosprawnych do usług publicznych;
- ochrona lokalnej odrębności i specyfiki kulturowej (kultywowanie wspólnych tradycji „Ziemi Jędrzejowskiej”);
- dbałość o jakość zagospodarowania przestrzeni publicznej w tym otoczenia placówek usługowych;
- rozwój niektórych segmentów ponadlokalnych, usług społecznych (w sposób skoordynowany z zamierzeniami powiatu).

G. BAZA EKONOMICZNA

1. Główne uwarunkowania rozwoju

Podstawową funkcją gminy jest obecnie rolnictwo, które jednak ze względu na zróżnicowaną jakość gleb nie może stanowić jedynej dziedziny rozwoju gospodarki. W strukturze funkcji gospodarczych ważną rolę odgrywają również przemysł i transport kolejowy, zlokalizowane w miejscowości gminnej Sędziszowie. Ponadto istnieją warunki sprzyjające kompleksowym dolesieniom i rozwojowi funkcji komplementarnych (ekoturystyki i agroturystyki), a także eksploatacji surowców mineralnych, głównie piasków. Dobrze ukształtowany jest także sektor usług, z głównym ośrodkiem – Sędziszowem.

Wiodącą rolę w strukturze ekonomicznej gminy odgrywa jeden z większych zakładów przemysłowych województwa, którego produkcja jest znana na rynkach europejskich –

Fabryka Kotłów „Sefako” S.A., należąca od 1998 r. do grupy POLIMEX-CEKOP i zatrudniająca ponad 500 pracowników.

Do głównych potencjałów, stwarzających szanse rozwoju bazy ekonomicznej miasta i gminy należy więc zaliczyć:

- stosunkowo niewielkie oddalenie od ośrodka powiatowego – Jędrzejowa;
- korzystne powiązania komunikacyjne za pomocą linii normalnotorowej i LHS;
- możliwość rozwoju komplementarnych funkcji usługowo-przemysłowych;
- występowanie złóż surowców mineralnych, zwłaszcza piasków z możliwością ich wykorzystania przy uwzględnieniu aspektów gospodarczych i środowiskowych;
- nie w pełni wykorzystany potencjał turystyczny (zwłaszcza w zachodniej części gminy).

2. Priorytetowe zasady polityki przestrzennej

- stymulowanie wszelkich inicjatyw społecznych w celu pobudzenia rozwoju gospodarczego;
- pełne wykorzystanie potencjału ludzkiego, co stwarza możliwość rozwoju pracochłonnych kierunków produkcji;
- dostosowanie zagospodarowania do istniejących przepisów w zakresie ochrony środowiska, ochrony gruntów rolnych i ochrony dóbr kultury.

H. FUNKCJA ROLNICZA

1. Podstawowe uwarunkowania rozwoju

Sędziszów zalicza się do gmin o przewadze korzystnych warunków przyrodniczo-glebowych, które wykazują jednak znaczne zróżnicowanie przestrzenne. Część wschodnia i centralna gminy cechuje się wyższą jakością gleb, która predysponuje ten obszar do restrukturyzacji i wzbogacenia rolnictwa w różne funkcje komplementarne (otoczenie rynkowe, przetwórstwo rolno-spożywcze związane z lokalną bazą surowcową, usługi na rzecz środowiska rolniczego i ludności wiejskiej itp.). W części zachodniej przeważają, natomiast gleby nieekonomiczne w użytkowaniu rolniczym – V i VI klasy bonitacyjnej, kwalifikujące ten obszar do rozwoju wielofunkcyjnego opartego generalnie o funkcje pozarolnicze.

Korzystniejsza niż średnio w województwie jest struktura agrarna. Według danych z PSR 2002 r. przeciętna powierzchnia gospodarstwa indywidualnego (powyżej 1ha UR) wynosi 6,3ha, podczas gdy średnio w województwie 5,4ha. Znacznie wyższy w porównaniu do gmin typowo rolniczych jest poziom urbanizacji. Świadczy o tym stosunkowo niski udział gospodarstw utrzymujących się wyłącznie ze źródeł rolniczych, który wynoszący 68% (na terenach typowo rolniczych jest na poziomie 80 – 90%). Za najważniejsze uwarunkowania intensyfikacji rolnictwa i dostosowania tej funkcji do wymagań rynkowych uznaje się ponadto:

- nadmierne zatrudnienie w produkcji rolnej – 49 osób na 100ha UR (ponad dwukrotnie przekraczające średnią krajową, wynoszącą – 23,4 osoby na 100ha);
- drobnotowarowy, mało podatny na przekształcenia układ zabudowy wiejskiej, który generuje wysokie koszty uzbrojenia oraz stwarza ograniczenia rozwoju wielofunkcyjnego;
- stosunkowo niski poziom produkcji zwierzęcej, w ramach której przeważa tradycyjnie chów trzody chlewnej (w produkcji roślinnej dominującym kierunkiem jest uprawa zbóż);
- zbyt niski poziom organizacji lokalnego rynku rolnego.

Istotnym ograniczeniem jest także niski stopień integracji rolnictwa z przetwórstwem rolno-spożywczym oraz małe zainteresowanie rolników udziałem w grupach producenckich.

2. Podstawowe zasady regionalnej polityki przestrzennej

Nadrzędną zasadą zagospodarowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej w słabszej glebowo części gminy powinien być rozwój wielofunkcyjny, polegający na możliwie szerokim wprowadzeniu nierolniczych funkcji gospodarczych, zastępujących rolnictwo na terenach nieekonomicznych w użytkowaniu rolniczym. Dotyczy to zwłaszcza funkcji leśnej, turystycznej oraz różnego rodzaju przedsiębiorczości, w tym związanej z ochroną środowiska oraz zachowaniem i kultywowaniem dziedzictwa kulturowego. Na obszarach dobrych gleb wiodącą funkcją gospodarczą pozostanie rolnictwo, które wymaga jednak wprowadzania rynkowych standardów zagospodarowania.

Z punktu widzenia regionalnej polityki przestrzennej za najważniejsze uznaje się zatem stosowanie następujących zasad polityki przestrzennej w rolnictwie:

- priorytet lokalizacyjny dla funkcji rynkowych oraz tworzących nowe miejsca pracy;
- sprzyjające warunki przestrzenne do absorpcji środków pomocowych UE (objęcie planami miejscowymi terenów lokalizacji inwestycji wspomaganymi tymi środkami);
- stopniowa ekologizacja produkcji rolniczej i terenów rolnych;
- zminimalizowanie kolizji funkcjonalnych (dążenie do harmonijnego współistnienia wszystkich funkcji obszarów wiejskich);
- czynna rola samorządu miasta i gminy w procesie zagospodarowania przestrzeni rolniczej.

I. ZAGOSPODAROWANIE LEŚNE

1. Główne uwarunkowania rozwoju

Sędziszów zalicza się do obszarów o niskiej lesistości (około 17%) i posiada umiarkowane możliwości jej zwiększenia. Zgodnie z programem wojewódzkim potrzeby zalesieniowe gminy do 2020r. szacowane są na około 450ha gruntów rolnych, przy czym największe możliwości rozwoju obszarowego lasów posiada słabsza glebowo część zachodnia, która preferowana jest do koncentracji zalesień w planie województwa. Pod względem preferencji krajowych, określonych w „Krajowym programie zwiększenia lesistości” gmina została usytuowana na 54 miejscu w województwie (wśród 120 miast i gmin objętych klasyfikacją).

Lasy na omawianym obszarze nie wykazują większych uszkodzeń związanych z oddziaływaniem pyłów i gazów przemysłowych. Nie mniej całość lasów państwowych została zaliczona do I strefy zagrożeń przemysłowych (zagrożenia słabe). W lasach prywatnych istotnym zagrożeniem jest niepełne wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych oraz nie realizowanie odnowień na gruntach przejściowo pozbawionych drzewostanu. Lokalne zagrożenia stwarzają:

- kradzieże drzewa z lasów wszystkich kategorii własności;
- rosnące zagrożenie pożarowe oraz niedobór zbiorników przeciwpożarowych;
- zaśmiecanie terenów leśnych wokół terenów mieszkaniowych oraz dróg;
- zainteresowanie wypoczynkiem w środowisku leśnym, w połączeniu z niedoborem infrastruktury turystycznej i komunalnej.

2. Podstawowe zasady zagospodarowania leśnego

Głównym kryterium polityki przestrzennej w tej dziedzinie zagospodarowania winno być umiejętne godzenie różnorodnych funkcji, jakie spełniają lasy przy zachowaniu ich trwałości i ciągłości użytkowania. Zasadzie tej towarzyszyć powinny:

- powszechna i ciągła ochrona lasów (zagospodarowanie lasów na cele nieleśne może być dokonane tylko w uzasadnionych przypadkach i przy braku innych rozwiązań przestrzennych);
- eliminowanie kolizji lasów z innymi funkcjami terenów oraz zapewnienie lasom bezpieczeństwa pożarowego;
- respektowanie ustaleń planów urzędnictwa, opracowanych dla lasów Państwowego Gospodarstwa Leśnego i lasów własności Skarbu Państwa.

J. TURYSTYKA

1. Ogólne uwarunkowania zagospodarowania turystycznego

W krajowej klasyfikacji obszarów z walorami wypoczynkowymi w gminie Sędziszów wyznaczono 50km² IV kategorii (w skali czterostopniowej), co łącznie stanowi około 34% powierzchni terenu gminy. Poza tym gmina posiada pewne warunki do uprawiania sportów zimowych (narciarstwo biegowe).

W „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego” zachodnia i południowa część gminy została uznana za obszar o korzystnych warunkach do rozwoju agroturystyki. Szczególnie przydatne są tereny w pobliżu wsi Krzelów i Czekaj – kompleksy leśne, zbiorniki wodne.

Aktywizując funkcję turystyczną należałoby zwrócić większą uwagę na dobre oznakowanie i udostępnianie atrakcji kulturowych gminy, jak również budowę odpowiedniej infrastruktury turystycznej (szlaki piesze i rowerowe, zagospodarowanie części stawów hodowlanych na cele rekreacyjne i agroturystyczne, itp.).

Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania wskazanym byłoby wykreowanie podaży i popytu na formy rekreacji związane z pobytem w lesie i nad wodą – agroturystyka, turystyka rowerowa, sporty wodne i inne.

2. Zasady polityki przestrzennej

- wiązanie udostępnienia turystycznego walorów środowiskowych, krajobrazowych i kulturowych z rozbudową infrastruktury turystycznej;
- kojarzenie zagospodarowania turystycznego ze wzmożoną ochroną najcenniejszych walorów przyrodniczych i kulturowych;
- ochrona przestrzeni turystyczno-rekreacyjnej przed zagospodarowaniem obniżającym atrakcyjność turystyczną.

K. KOMUNIKACJA

1. Główne uwarunkowania rozwoju

Miasto i gmina Sędziszów położone są w pewnym oddaleniu od korytarzy transportowych. Najbliżej położony jest korytarz krajowy przebiegający między Warszawą a

Krakowem. Korytarz ten tworzą droga krajowa nr 7 będąca jednocześnie drogą międzynarodową E77. Jest przewidziana do przebudowy na drogę ekspresową S-7 oraz linia kolejowa nr 8. Mniejsze znaczenie ma korytarz krajowy biegnący od aglomeracji śląskiej do Jędrzejowa, łączący się z korytarzem krajowym Warszawa – Kraków. Poprzez te korytarze i korytarz łączący Kielce – Lublin obsługiwane są wzajemne relacje transportowe województw: świętokrzyskiego, śląskiego i lubelskiego. Najbliżej położonym międzyregionalnym węzłem komunikacyjnym jest Jędrzejów.

Dostępność ośrodków wojewódzkiego i powiatowego jest jedynie wystarczająca, z uwagi na niską klasę dróg powiatowych oraz ograniczoną przepustowość dróg krajowych.

Gęstość sieci dróg o twardej nawierzchni występujących w gminie jest na poziomie średniej województwa.

2. Zasady regionalnej polityki przestrzennej

Układ komunikacyjny gminy powinien spełniać następujące warunki:

- być spójny z układem nadrzędnym,
- w maksymalny sposób wykorzystywać potencjalne możliwości trakcji kolejowej zwłaszcza w przewozach towarowych na duże odległości,
- honorować zasadę maksymalnego rozdzielenia różnych rodzajów ruchu,
- ograniczać dostęp do dróg wyższych klas (S,G), poprzez wytworzenie lokalnego układu drogowego.

L. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

1. Główne uwarunkowania rozwoju

Gmina charakteryzuje się dużą dysproporcją pomiędzy długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Stopień zwodociągowania obszaru wiejskiego (na koniec 2003r.) wynosił około 65%, podczas gdy kanalizacji 0%. Na obszarze miasta długość wodociągów wynosi 25,3km, a sieci kanalizacyjnej około 5,2km. Powoduje to rosnące zagrożenie środowiska przyrodniczego, zwłaszcza wód powierzchniowych, jak również znacząco obniża konkurencyjność inwestycyjną i turystyczną tego obszaru. Czynnikiem ograniczającym jest również brak gazu. Gmina zaopatrywana jest w gaz z gazociągu wysokoprężnego Proszowice – Sędziszów.

W zagospodarowaniu tego obszaru należy uwzględnić linię 110kV relacji: GPZ Szczekociny - GPZ Sędziszów – GPZ Jędrzejów.

Ograniczenia w zagospodarowaniu przestrzennym stwarzają obszary zalewowe wyznaczone wzdłuż rzeki Mierzawy.

2. Zasady polityki przestrzennej

- gospodarka wodno – ściekowa prowadzona zlewniowo;
- uzyskanie obowiązujących standardów zaopatrzenia w energię elektryczną;
- dogodne warunki zasilania energetycznego na obszarach dopuszczalnego rozwoju osadnictwa;
- dostępność zabudowy skupionej do sieci gazowej oraz zbiorczych systemów wodno-kanalizacyjnych;
- dostępność instytucji i placówek usług publicznych do sieci teleinformatycznych;

- zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego na obszarach szczególnie zagrożonych w czasie wystąpienia rzeki z koryta.

4. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WYNIKAJĄCE Z PRZYRODNICZYCH, KULTUROWYCH I KRAJOBRAZOWYCH WARTOŚCI ŚRODOWISKA I POTRZEB ICH OCHRONY

4.1. PRZYRODNICZE WARTOŚCI GMINY

4.1.1 Położenie fizyczno – geograficzne

Zgodnie z regionalizacją fizyczno – geograficzną Polski J. Kondrackiego (1998) obszar gminy znajduje się w obrębie makroregionu Niecki Nidziańskiej, obejmując mezoregiony: Płaskowyż Jędrzejowski i Garb Wodzisławski oraz Wyżynę Miechowską.

Środek gminy przecina dolina rzeki Mierzawy, stanowiąc jej oś, wzdłuż której rozwija się osadnictwo i biegną główne szlaki komunikacyjne. Stanowi ona bardzo ważny korytarz ekologiczny gminy. W zachodniej i środkowej części gminy, na terenie wsi Mstyczów, Szalas, Jezów znajdują się natomiast zwarte kompleksy leśne. Zachodnią i południową część gminy obejmuje Miechowsko-Działoszycki Obszar Chronionego Krajobrazu Województwa Świętokrzyskiego.

4.1.2 Budowa geologiczna i rzeźba terenu

Obszar gminy Sędziszów, położony jest w południowo-zachodniej części Niecki Miechowskiej, leżącej między zrębem Gór Świętokrzyskich a Górnokarbońską Niecką Górnośląską, zapadającej się w kierunku południowym pod osady Zapadliska Przedkarpackiego.

Podłoże Niecki Miechowskiej jest zbudowane z piaskowców szarogłazowych proterozoiku, na których występują skały paleozoiczne, wykształcone jako piaskowce, ilowce, dolomity i łupki krzemionkowe. Na nich spoczywają osady triasu (pstre łupki, wapienie i margle). Środkowojurajski cykl sedymentacyjny reprezentowany jest przez osady mułowcowo-ilaste, które przechodzą w wapienie i margle, natomiast w jurze górnej występują wapienie różnych typów z oolitami i krzemieniami. Kredę rozpoczynają piaskowce wapniste przykryte kilkusetmetrowej miąższości marglami i wapieniami marglistymi oraz opokami z czertami i krzemieniami. Najstarsze osady, które występują na powierzchni, to wapienie margliste santonu w okolicach Mstyczowa. Margle, margle piaszczyste oraz opoki z wkładkami piaskowców i wapieni – reprezentujące mastrycht dolny – stanowią najczęściej spotykane wschodnie podłoża czwartorzędu na terenie gminy Sędziszów, niegdyś eksploatowane w kamieniołomach. W granicach gminy osady trzeciorzędu nie występują.

Utwory czwartorzędu występujące w obrębie gminy, to resztki dawnej miąższej pokrywy glin i piasków z okresu zlodowacenia południowopolskiego. Są one reprezentowane przez:

- *gliny zwałowe* – spotykane często w obrębie wyniesionych obszarów Niecki Miechowskiej, leżą bezpośrednio na osadach kredy. Na terenie gminy występują one w okolicy Przełaja, Jezowa, Klimontowa, Lipia i Bugaja,

- *piaski rzeczne tarasów nadzalewowych oraz piaski i mulki pokrywy rzeczno-peryglacjalnej* – występują głównie w dolinach rzecznych i obniżeniach terenu. Zajmują dość znaczne powierzchnie, przede wszystkim w zachodniej części gminy,
- *lessy i mulki lessopodobne* – spotykane w rejonie Gniewięcina i Przełaja,
- *piaski wydmore* – występują na północ od Sędziszowa - w okolicach Tarnawy oraz w rejonie Białowieży i na południe od wsi Bugaj. Największa wydma w obrębie gminy znajduje się na północ od Sędziszowa,
- *piaski, piaski humusowe, mady oraz gliny piaszczyste den dolinnych* – spotykane są na najniższym poziomie terasowym w dolinach rzek. Piaski i mady leżące bezpośrednio przy korytach rzecznych, przechodzą stopniowo w stronę zboczy w gliny piaszczyste deluwialne,
- *torfy i namuły torfiaste* – znajdują się w obrębie zabagnionych odcinków doliny Mierzawy. Spotyka się je w okolicy Krzcięcic, Borszowic i Mstyczowa.

Gmina Sędziszów jest bardzo uboga w surowce mineralne. Dla potrzeb lokalnego budownictwa niegdyś wydobywano opoki i margle kredy górnej oraz piaski czwartorzędowe. Eksploatacja ta została zaniechana ze względu na niską jakość surowca i łatwą dostępność materiałów gotowych.

Rozpiętość wysokości bezwzględnych na analizowanym obszarze wynosi od: ok. 228 m n.p.m. w dolinie Mierzawy (rejon Krzcięcic) do 326,2 m n.p.m. w części zachodniej gminy (Łysa Góra).

Znaczny wpływ na różnorodność ukształtowania powierzchni gminy Sędziszów wywiera sieć rzeczna. Przez obszar gminy przepływa rzeka Mierzawa, która bierze swój początek w Wierzbicy (gmina Kozłów, województwo małopolskie) – tuż poza granicami gminy Sędziszów. Dolina Mierzawy przebiega przez teren gminy łukiem – początkowo podążając na zachód przez Klimontów, Jeżów i Podsadek, zmieniając koło Mstyczowa kierunek na północny, okrążając Łysą Górę koło Białowieży i dalej płynąc na wschód do Nidy odcinkiem przełomowym pomiędzy Płaskowyzem Jędrzejowskim a Garbem Wodzisławskim.

Do przełomowego odcinka doliny Mierzawy nawiązuje szereg bocznych dolin subsekwentnych (w obrębie gminy ciągi na liniach: Tarnawa – Piła, Sosnowiec – Sędziszów – Zielonki, Łowinia – Krzcięcice).

Na terenie gminy wyróżniono formy morfologiczne, dominujące w ukształtowaniu powierzchni. *Dno doliny rzecznej* (Mierzawy) – szerokie w obszarze źródłowym do ok. 800 m – zwęża się na wschód od rejonu Sędziszowa do 400-500 m. Dno doliny jest płaskie, miejscami zabagnione i zatorfione. Do rzeki Mierzawy nawiązują *dna dolin bocznych z okresowym przepływem wody*. Szerokość den nie przekracza 150 m. Strumienie, przepływające przez owe doliny okresowo, sypią *stożki napływowe* o powierzchniach rzędu nawet kilku hektarów (największe z nich zlokalizowano w Mierzynie i Krzcięcicach, na zboczach doliny Mierzawy). Na obszarze gminy Sędziszów, dominującym elementem rzeźby są *długie stoki i zbocza dolin o nachyleniu 5-12%*. Występują one wzdłuż doliny Mierzawy i dolin bocznych. Ich szerokość jest zmienna, średnio waha się w granicach 200-300 m, na wschód od Sędziszowa osiągając nawet 1 km. W rejonie Białowieży, Sędziszowa i Sosnowca sporadycznie występują na mniejszych powierzchniach *długie stoki o nachyleniu powyżej 12%*.

4.1.3 Wody powierzchniowe

Gmina Sędziszów położona jest w całości w zlewni Nidy. Dział wodny II rzędu (rozdzielający zlewnie Pilicy i Nidy) przebiega na zachód od gminy.

Przez teren gminy przepływa rzeka Mierzawa. Długość rzeki od jej źródła do wschodniej granicy gminy wynosi ok. 30km. Jej koryto nie wymaga regulacji. Regulacja Mierzawy spowodowałaby intensyfikację spływu, co zwiększyłoby jej drenujący charakter, a to prowadziłoby do dalszego obniżania się zwierciadła wód podziemnych. Dla spowolnienia spływu (w ramach poprawy zasilania wód podziemnych) dobrym rozwiązaniem byłaby budowa małych zbiorników retencyjnych. Istniejące meandry rzeki stanowią bardzo dobre warunki do rozwoju ichtiofauny (jedyna w tym regionie rzeka, w której występuje pstrąg potokowy). Sieć hydrograficzną poza Mierzawą na terenie gminy tworzą ciek wodne: Ciek od Gniewięcina, Struga Łowinka, Ciek od Przeląja, które zasilają wody Mierzawy.

Na obszarze gminy poza ciekami wodnymi, znajdują się, mające lokalne znaczenie, stawy rybne o powierzchni ok. 40 ha (w Krzelowie). Dodatkowo w Sędziszowie zlokalizowany jest zalew rekreacyjny, a w przyszłości projektowany jest znacznej wielkości zbiornik obejmujący części wsi: Mstyczów, Jeżów, Klimontów i Podsadek.

4.1.4 Wody podziemne

Gmina Sędziszów leży w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 409 Niecka Miechowska, związanego z utworami kredy górnej. Jest to zbiornik szczelinowy i szczelinowo-porowy, o wysokiej zasobności i dobrym stanie czystości pod względem fizykochemicznym. Wody podziemne stanowią jedyne źródło zaopatrzenia ludności, rolnictwa i przemysłu w wodę, na terenie gminy.

Na obszarze gminy zlokalizowanych jest 8 ujęć wód podziemnych, funkcjonujących w systemie wodociągowym gminy. Są to ujęcia w:

- 1) *Jeżowie* – decyzja Wojewody Kieleckiego znak: OS.I. – 6210/294/91 z dnia 09.12.1991 r.,
- 2) *Krzcięcicach* – decyzja Wojewody Kieleckiego znak: OS.I. – 6210/67/97 z dnia 20.05.1997 r.,
- 3) *Mierzynie* – decyzja Wojewody Kieleckiego znak: OS.I. – 6210/68/97 z dnia 20.05.1997 r.,
- 4) *Klimontowie* – decyzja Wojewody Kieleckiego znak: ROS.IX. – 6210/298/98 z dnia 24.12.1998 r.,
- 5) *Sosnowcu* (ujęcie „*Północ*”) – decyzja Starosty Jędrzejowskiego znak: OŚRiL.IV – 6223/23/01 z dnia 23.07.2001 r. oraz decyzja Starosty Jędrzejowskiego znak: OŚRiL.IV – 6223/22/03 z dnia 31.12.2003 r.,
- 6) *Sędziszowie* (ujęcie „*Skarpa*”) – decyzja Starosty Jędrzejowskiego znak: OŚRiL.IV – 6223/24/03 z dnia 22.02.2004 r.,
- 7) *Zielonkach* – decyzja Starosty Jędrzejowskiego znak: OŚRiL.IV – 6223-32/04 z dnia 17.02.2005 r.,
- 8) *Sędziszowie* (ujęcie „*Os. Drewniane*”)

4.1.5 Warunki klimatyczne

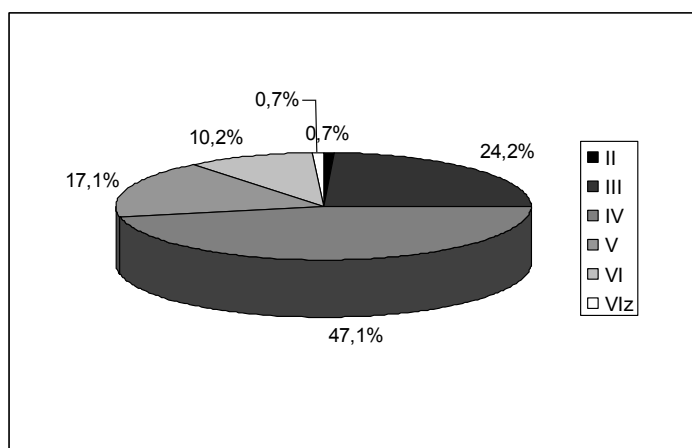
Gmina Sędziszów leży na pograniczu wschodniomałopolskiego i zachodniomałopolskiego regionu klimatycznego, który charakteryzuje się klimatem umiarkowanym przejściowym, stanowiącym połączenie cech klimatu morskiego i kontynentalnego. Rejon Sędziszowa cechuje się nieznacznymi wahaniami temperatury, z dużą ilością cisz i małymi prędkościami wiatru. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7,7°C. Przeciętna temperatura miesięcy zimowych wynosi ok. 3°C. Dni bardzo mroźnych (poniżej 10°C) jest niewiele. W rejonie Sędziszowa występują korzystne warunki insolacyjne (ok. 1800 godzin ze słońcem w ciągu roku). Średnia wilgotność względna powietrza wynosi od 71% do 80%. Najobfitsze opady na terenie gminy przypadają na czerwiec i lipiec, najniższe natomiast zanotowano w miesiącach zimowych: w lutym i marcu. Średnie opady atmosferyczne wynoszą ok. 600-770mm/rok. Średnio na rok przypada ok. 150 dni z opadami. Na terenie gminy przeważają wiatry z kierunków zachodnich i południowo-zachodnich, średnia prędkość wiatru z reguły nie przekracza 2,6 m/s.

Zbocza o ekspozycji północnej oraz dna dolin charakteryzują się niższą średnią temperaturą roczną, większą ilością dni z pokrywą śnieżną i mniejszą ilością dni słonecznych. Dolina Mierzawy i wklęsłe formy terenu są miejscami, gdzie występuje większa częstość inwersji temperatury powietrza, mgieł i przymrozków. Tereny położone wyżej, na stokach i grzbietach są dobrze przewietrzane i nasłoneczniane (strona południowa). Zalesione obszary zachodniej części gminy cechują się niższą temperaturą, podwyższoną wilgotnością powietrza oraz niewielką prędkością wiatrów.

4.1.6 Gleby

W gminie Sędziszów przeważają korzystne warunki glebowe. Gleby wyższej jakości występują we wschodniej i centralnej oraz południowo-zachodniej część gminy. Część zachodnia natomiast, cechuje się przewagą gleb niższych klas bonitacyjnych. Na obszarze gminy prawie nie występują grunty orne klasy I i II (0,7% gruntów klasy II w ogólnej powierzchni gruntów ornych). Największą powierzchnię natomiast, zajmują grunty klasy IV (47,1% ogólnej powierzchni gruntów ornych).

Ryc. 1 Udział gleb o określonej klasie bonitacyjnej w Sędziszowie

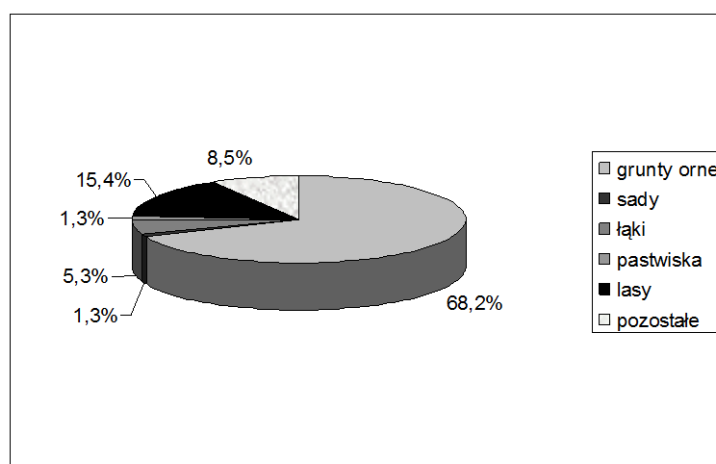

Najwyższą bonitacją gleb cechują się miejscowości, w których dominują gleby rędzinowe: Sosnowiec, Aleksandrów, Zielonki, Piołunka, Podsadek, Jeżów, Swaryszów, Klimontówek, Pawłowice, Łowinia. Niską bonitacją natomiast charakteryzują się grunty wytworzone z piasków słabo gliniastych i piasków luźnych, których najwięcej występuje w Przelaju Czepieckim, Czepcu, Dębinie, Lipiu, Gródku, Czekaju, Bugaju i Szalasio. W pozostałych miejscowościach występuje mniejsza ilość gleb dobrych w sąsiedztwie licznych gleb słabych.

Użytkowanie ziemi

Użytki rolne w gminie stanowią około 80% ogólnej powierzchni, z czego 68,2% zajmują grunty orne.

Ryc. 2 Struktura użytkowania ziemi w gminie Sędziszów

W gminie wyróżniono tzw. kompleksy wartościujące przydatność rolniczą gleb. Przydatność gleb ornych w podziale na kompleksy glebowo-rolnicze, wykazuje znaczne zróżnicowanie:

- kompleks pszenno-bardzo dobry	0,7%
- kompleks pszenno-dobry	26,7%
- kompleks pszenno-wadliwy	26,3%
- kompleks żytni-bardzo dobry	2,6%
- kompleks żytni-dobry	7,6%
- kompleks żytni-słaby	10,4%
- kompleks żytni-bardzo słaby	13,2%
- kompleks zbożowo-pastewny mocny	7,7%
- kompleks zbożowo-pastewny słaby	4,8%

Największy odsetek stanowią gleby średniej jakości (kompleksy: pszenno-wadliwy, żytni-dobry i zbożowo-pastewny mocny) – 41,6%. Gleby bardzo dobre i dobre (kompleksy: pszenno-bardzo dobry, pszenno-dobry i żytni-bardzo dobry) oraz gleby słabe i bardzo słabe (kompleksy: zbożowo-pastewny słaby, żytni-słaby i żytni-bardzo słaby) stanowią

porównywalny odsetek w opisywanej strukturze gleb – odpowiednio: 30,0% i 28,4%. Do kompleksów pszennych zaliczono prawie wszystkie rędziny, natomiast do kompleksów żytnich – gleby wytworzone z piasków.

4.1.7 Użytki rolne zmeliorowane

Obszar gminy Sędziszów jest w znacznej mierze zmeliorowany (1330 ha zmeliorowanych użytków rolnych). Największe połacie zmeliorowanych użytków rolnych występują przy górnym odcinku Mierzawy, czyli w południowej części gminy, w miejscowościach Klimontów, Klimontówek, Jeżów, Podsadek i Mstyczów. Zmeliorowane użytki rolne to:

- a) obiekt Przelaj – Czepiec:
 - Przelaj – grunty orne 173 ha, użytki zielone 12 ha;
 - Czepiec – grunty orne 10 ha, użytki zielone 15 ha;
 - Czepiec Przelaj – grunty orne 15 ha;
 - Mstyczów – grunty orne 6 ha, użytki zielone 15 ha.
- b) obiekt Deszno – Wojciechowice:
 - Deszno – użytki zielone 27 ha;
 - Wojciechowice – użytki zielone 20 ha;
 - Krzcięcice – użytki zielone 29 ha.
- c) obiekt Tarnawa – Swaryszów:
 - Tarnawa – użytki zielone 54 ha;
 - Piła – grunty orne 11 ha;
 - Swaryszów – grunty orne 10 ha, użytki zielone 27 ha;
 - Gniewięcin – grunty orne 37 ha;
 - Sędziszów – użytki zielone 16 ha.
- d) obiekt Mierzawa – Mstyczów:
 - Mstyczów – grunty orne 24 ha, użytki zielone 23 ha,
 - Białowieża – użytki zielone 7 ha.
- e) obiekt Mstyczów C:
 - Gniewięcin – grunty orne 100 ha, użytki zielone 38 ha;
 - Lipie – grunty orne 12 ha, użytki zielone 1 ha;
 - Piła – użytki zielone 1 ha.
- f) obiekt Mierzawa Górna:
 - Mstyczów – grunty orne 65 ha; użytki zielone 33 ha;
 - Podsadek – grunty orne 3 ha, użytki zielone 17 ha;
 - Jeżów – grunty orne 76 ha, użytki zielone 5 ha;
 - Klimontów – grunty orne 75 ha, użytki zielone 89 ha;
 - Klimontówek – grunty orne 158 ha, użytki zielone 32 ha.
- g) obiekt Słaboszowice:
 - Słaboszowice – użytki zielone 45 ha.
- h) obiekt PGR Sędziszów:
 - Sędziszów – użytki zielone 3 ha;
 - Boleścice – użytki zielone 38 ha;
 - Łowinia – użytki zielone 8 ha.

Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej, obejmująca ocenę jakości i przydatności rolniczej gleb oraz agroklimat, rzeźbę terenu i warunki wodne w gminie Sędziszów, przedstawia się następująco:

- syntetyczny wskaźnik bonitacji i przydatności rolniczej gleb – 52,5 pkt,
- wskaźnik bonitacji agroklimatu – 11,2 pkt. (w skali piętnastopunktowej),
- wskaźnik bonitacji rzeźby terenu – 3,0 pkt. (w skali pięciopunktowej),
- wskaźnik bonitacji warunków wodnych – 2,9 pkt. (w skali pięciopunktowej).

Wskaźniki bonitacji gleb, warunków wodnych i rzeźby terenu ocenia się jako średnie, a tylko wskaźnik bonitacji agroklimatu, jako dobry.

4.1.8 Szata roślinna i świat zwierzęcy

Gmina posiada niewielki odsetek lasów – 15,4% (ryc. 2), skoncentrowanych w zachodniej części omawianego obszaru. Większość stanowią lasy państwowe. W okolicach Gniewęcina, Jeżowa, Krzelowa, Tarnawy i Szalasu zlokalizowane są lasy prywatne.

Lasy cechują się żyznymi siedliskami sosny z domieszką dębu, jodły i brzozy. W lasach prywatnych najczęściej występuje sosna, grab i buk. Charakterystyczne jest występowanie zakrzewień pełniących funkcje glebochronne, wiatrochronne, biocenotyczne i krajobrazowe. Lasy na omawianym obszarze należą w większości do grupy lasów gospodarczych, jednak dodatkowo spełniają ważną funkcję retencyjną. Szczególne znaczenie ma to w aspekcie lasów wodochronnych (położonych pomiędzy Krzelowem a Bugajem oraz w Przelaju Czepieckim), które stanowią naturalną ochronę wód podziemnych zaopatrujących miasto. Występują też wielogatunkowe, barwne agrocenozy chwastów polnych, towarzyszące uprawom z rzadkimi w skali Polski zbiorowiskami flory rodzimej pochodzącej z południowo-wschodniej Europy i z obszaru śródziemnomorskiego, np. kurzyśląd błękitny, jaskier polny, czechrzyca grzebieniowa, włóczydło polne, pszonacznik wschodni).

Miejscami na stromych zboczach wąwozów lessowych wykształciły się florystyczne zbiorowiska kserotermiczne, stepowe, z udziałem znacznej ilości rzadkich w Polsce chronionych gatunków roślin m.in. dziewięcisiła popłocholistnego, dziewięcisiła bezłodygowego, powojnika prostego, omanu wąskolistnego, ostrożenia pannońskiego, lnu włochatego i złocistego, astra gawędki, miłka wiosennego, wisienki stepowej, złocienia baldachogronowego, storczyków: samiczego i kukawki, obuwika pospolitego.

Na terenie gminy Sędziszów występują także skupiska zieleni wysokiej, w formie parków podworskich, w: Piołuncie (wł. pryw.), Krzcięcicach (wł. pryw.), Krzelowie (wł. pryw.), Boleścicach (wł. komun. gm. Sędziszów), Sędziszowie (wł. komun. gm. Sędziszów), Łowinii (wł. ANR) i Pawłowicach (wł. komun. gm. Sędziszów).

Bogactwo fauny w rejonie wynika z różnorodności warunków siedliskowych. Największą grupę stanowią ssaki, w tym wiele chronionych gatunków, m.in. bóbr, wiewiórka, jeż, nietoperz, gronostaj, łasica i popularnych jak: zając, dzik, lis, sarna. Z owadów występują 2 gatunki motyli (czerwończyk nieparek i pachnica dębowa), chrząszcze z rodziny biegaczowatych oraz chronione gatunki trzmieli. Gady i płazy reprezentowane są przez jaszczurkę zwinkę i żyworódkę, zaskrońca, żmiję, ropuchę szarą, zieloną i paskówkę, traszkę, rzekotkę, żabę zieloną i szarą. Gmina jest obszarem występowania i hodowli wielu gatunków ryb, głównie: pstrąg potokowy, lipień i jaź. Hodowane są dodatkowo karp, lin, amur, tołpyga, sandacz, szczupak, pstrąg tęczy, karaś i in. Występuje też wiele gatunków ptaków. Można spotkać bociana czarnego i białego, czapłę siwą, sowę, pustułkę, czajkę, szpaka, kukułkę,

dzięcioła, myszołowa zwyczajnego, gila, zimorodka, orla bielika, jastrzębia, gołębiarza, łabędzia, perkoza, przepiórkę.

4.2 OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE

Omawiany obszar w porównaniu z innymi gminami regionu, wyróżnia się nieznacznie przekształconym i w niewielkim stopniu zanieczyszczonym środowiskiem przyrodniczym.

Na terenie gminy wyróżnione zostały następujące formy ochrony przyrody:

1. pomniki przyrody:

- buk szkarłatny – ul. Dworcowa, Sędziszów, ustanowiony na mocy Rozporządzenia nr 205/2001 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 29 maja 2001r.,
- 2 dęby szypułkowe o wymiarach: pierśnica 1,18 m, wysokość ok. 30,5 m, w wieku ok. 200 lat oraz pierśnica 1,24 m, wysokość ok. 28 m w wieku ok. 200 lat, na działce nr 1068 w miejscowości Mstyczów,
- dąb szypułkowy o wymiarach: pierśnica 1,15 m, wysokość ok. 27 m, w wieku ok. 200 lat, na działce nr 1068 w miejscowości Mstyczów,
- dąb szypułkowy o wymiarach: pierśnica 1,30 m, wysokości ok. 21 m, w wieku ok. 200 lat, na działce nr 239/1, obręb Szałas,
- modrzew europejski o wymiarach: pierśnica 1,02 m, wysokości ok. 35 m, w wieku ok. 120 lat, na działce nr 1052, obręb Mstyczów, ustanowione na mocy Rozporządzenia nr 9/2006 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 29 maja 2006r.

2. Miechowsko-Działoszycki Obszar Chronionego Krajobrazu.

Na mocy Rozporządzenia Nr 89/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Święt.05.156.1950), *zmienionego Rozporządzeniem Nr 17/2009 r. z dnia 28 stycznia 2009 r.*, prawnie chroniona jest zachodnia i południowo-zachodnia część gminy Sędziszów, położona w granicach Miechowsko-Działoszyckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (M-DOChK). Granica M-DOChK biegnie od północy wzdłuż wschodnich granic sołectw Szałas, Krzelów i Białowieża, gdzie skręca na wschód i biegnie północną, północno-wschodnią i wschodnią granicą wsi Lipie, przecinając linię kolejową Warszawa-Kraków i biegnąc dalej północnymi granicami sołectw Klimontów i Klimontówek, do granicy gminy Sędziszów z gminą Wodzisław.

W M-DOChK występuje wiele gatunków roślin, rzadkich i chronionych, m.in. zawilec wielokwiatowy, lilia złotogłów, wawrzynek wilczelyko, róża francuska, kokoryczka okółkowa, bluszcz pospolity, tojad dziobaty, tojad mołdawski, dzwonecznik wonny, pluskwica europejska, orlik pospolity, storczyki, ciemiężycza zielona, miódunka miękkowłosa.

3. Obszar Natura 2000.

*W obrębie gminy Sędziszów, Obszar Natura 2000 „Dolina Górnej Mierzawy” PLH260017 obejmuje fragment doliny rzeki Mierzawy w południowej części gminy w miejscowościach: Mstyczów, Przełaj, Podsadek, Jeźów i Klimontów. Ochroną zostały objęte typy siedlisk wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG: niżowe, świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) oraz brzegi lub osuszone dna zbiorników wodnych ze*

zbirowiskami z Littorelletea Isoeto-Nanojuncetea. Ostoja zabezpiecza kompleks naturalnych ekstensywnie użytkowanych łąk świeżych i zmiennowilgotnych, miejscami z obecnością gatunków chronionych roślin. Siedliska łąkowe zasiedlane są przez wyjątkowo liczne populacje czerwończyka fioletka i czerwończyka nieparka. Dla ochrony tych dwóch gatunków jest to jeden z najistotniejszych obszarów w regionie. Stwierdzono również występowanie traszki grzebieniastej i modraszka telejusa.

Na terenie gminy dotychczas nie utworzono innych prawnych form ochrony przyrody. Nie odpowiada to jednak faktycznym walorom przyrodniczym gminy.

Najbardziej wartościowe przyrodniczo są, tworzące bardzo ważny korytarz ekologiczny, dolina rzeki Mierzawy i jej dopływów, towarzyszące im tereny podmokłe, bogate w ciekawe florystycznie zbirowiska łąkowo-szuwarowo-bagiennie. Są to również obszary siedliskowe rzadkich gatunków awifauny (przede wszystkim ptaków wodno-błotnych). Jednak drożność korytarzy jest hamowana poprzez bariery antropogeniczne, jakimi są kolej, drogi, węzły komunikacyjne. Bariery te odgrywają szczególnie szkodliwą rolę w miejscach połączenia lokalnych korytarzy ekologicznych z korytarzem regionalnym. Bariery północnej części gminy nie mają aż tak nieprzepuszczalnego i ciągłego charakteru.

Obszary wartościowe przyrodniczo posiadają również duże walory krajobrazowe oraz kulturowe. Najatrakcyjniejsze są okolice Mstyczowa, Białowieży i Krzelowa. Część zabudowy wsi stanowi wartościowy element krajobrazu kulturowego. Naturalnie meandrująca rzeka Mierzawa wśród bogatych florystycznie łąk i zadrzewień nadwodnych tworzy wnętrza krajobrazowe o walorach ponadlokalnych. Proponuje się aby fragment doliny rzeki Mierzawy z zespołami zabudowy Mstyczowa, Białowieży i Krzelowa objąć ochroną jako zespół przyrodniczo – krajobrazowy.

Znajdujące się na obszarze gminy lasy mają duże znaczenie wodochronne. Lasy położone pomiędzy Krzelowem a Bugajem oraz w Przełaju Czepieckim stanowią naturalną ochronę wód podziemnych zaopatrujących miasto. Ustanowione one zostały za posiadające funkcję wodochronną decyzją Ministra Środowiska DL.lp-0233-JJ-14/03 z dnia 05.05.2003 r., po wcześniejszym pozytywnym zaopiniowaniu przez Radę Miejską w Sędziszowie (Uchwała Nr I/2/2003 z dnia 20.02.2003 r.). Całkowita powierzchnia lasów uznanych za wodochronne na terenie gminy Sędziszów wynosi 38,82 ha. Lasy spełniają też dodatkowo funkcje klimatotwórcze, glebochronne i przeciwoerozyjne.

Zgodnie z Ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne* (Dz.U. 05.239.2019 z późn.zm.), ujęcia podziemne wody posiadają strefy ochrony bezpośredniej oraz, tam gdzie jest to konieczne, wewnętrzne i zewnętrzne strefy ochrony pośredniej.

Gmina Sędziszów leży w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 409 Niecka Miechowska.

W Dokumentacji Hydrologicznej GZWP nr 409 Niecka Miechowska (część SE), zaproponowano ochronę obszarową zbiornika wód podziemnych, wyszczególniając rodzaje zagospodarowania A, B, C i D. Wytyczne dla ochrony, przedstawia poniższa tabela.

Tab. 1 Propozycje ochrony obszarowej GZWP nr 409 Niecka Miechowska (część SE)

Rodzaj zagospodarowania	Propozycje ochrony obszarowej
A obszary aglomeracji miejskich w tym tereny przemysłowe	<ul style="list-style-type: none"> - zakaz lokalizowania inwestycji bez koniecznych zabezpieczeń przed negatywnym wpływem na wody podziemne, a w szczególności inwestycji, które mogą zanieczyścić wody podziemne ze względu na wytwarzane ścieki, emitowane pyły i gazy oraz składowanie odpadów, - stosowanie technologii nie pogarszających stanu środowiska wodno-gruntowego, - uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na danym obszarze, - dokonanie oceny wpływu ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu na wody podziemne takich elementów jak lokalizacja wysypisk komunalnych, składowisk przemysłowych, terenów przemysłowych, terenów przeznaczonych pod zabudowę miejską, - ograniczenie emisji pyłowych i gazowych, stosowanie paliw odpowiedniej jakości.
B obszary upraw rolnych z terenami zabudowy wiejskiej	<ul style="list-style-type: none"> - zakaz lokalizowania inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi oraz mogących pogorszyć stan środowiska, a w szczególności wysypisk odpadów i wylewisk nie zabezpieczonych przed przenikaniem do podłoża substancji szkodliwych, przeprowadzenie rurociągów transportujących substancje niebezpieczne dla środowiska, przeladunku i dystrybucji substancji ropopochodnych, - kontrola w przypadku intensywnej produkcji rolnej, - ograniczenie bezściółkowej hodowli zwierząt, - likwidacja „dzikich” wysypisk odpadów, - uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, - stosowanie środków ochrony roślin, dla których okres połowicznego rozpadu w glebie jest zdecydowanie krótszy niż 6 miesięcy, - likwidacja punktów bezpośredniego zrzutu ścieków do wód podziemnych.
C obszary wiejskie	<ul style="list-style-type: none"> - zachowanie dotychczasowego stanu zagospodarowania, - zakaz lokalizowania inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi oraz mogących pogorszyć stan środowiska, - konieczność oceny oddziaływania na wody podziemne środków stosowanych przy nawożeniu lasów, - konieczność kontroli działania środków ochrony roślin na wody podziemne (stosowanie środków ochrony roślin, dla których okres połowicznego rozpadu w glebie jest zdecydowanie krótszy niż 6 miesięcy).
D obszary eksploatacji surowców budowlanych i chemicznych	<ul style="list-style-type: none"> - właściwe zagospodarowanie wyrobisk poeksploatacyjnych, - monitoring lokalny wód podziemnych dla obszaru górniczego.

Źródło: Dokumentacja Hydrogeologiczna GZWP nr 409 Niecka Miechowska (część SE), 1998 r.

4.3 ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

4.3.1 Zanieczyszczenie powietrza

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza na obszarze gminy Sędziszów jest tzw. „niska emisja”, wynikająca ze sposobu ogrzewania budynków, zwłaszcza na terenach wiejskich. Zanieczyszczenia pochodzą z lokalnych kotłowni oraz indywidualnych palenisk, zużywających często węgiel niskiej jakości, z dużą zawartością siarki i pyłów oraz ich niską

sprawnością energetyczną. W mieście Sędziszów istnieje duże źródło zanieczyszczeń jakim jest kotłownia, której użytkownikiem jest PTC „ASPRA” S.A., a właścicielem Fabryka Kotłów „SEFAKO” S.A. Kotłownia ta spala rocznie ok. 67% łącznej ilości paliwa stałego wykorzystywanego przez wszystkie pozostałe kotłownie miasta.

Tab. 2 Średnioroczne stężenia podstawowych zanieczyszczeń powietrza w gminie Sędziszów

Substancja zanieczyszczająca	Stężenie średnioroczne ($\mu\text{g} / \text{m}^3$)	Dopuszczalny średnioroczny poziom substancji w powietrzu ($\mu\text{g} / \text{m}^3$)	% wartości dopuszczalnej	Margines tolerancji w 2006 r. (%)
pył PM10	25	40	62,5	-
SO ₂	15	20	75,0	-
NO ₂	16	40	40,0	20

Źródło: dane WIOŚ Kielce, 2005.

Stężenia podstawowych zanieczyszczeń powietrza w gminie (tab. 2) nie przekraczają poziomów dopuszczalnych określonych w załączniku nr 1 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 06.06.2002r. w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu, alarmowych poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz marginesów tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji (Dz.U.02.87.796). Omawiany obszar według klasyfikacji ogólnej stref łączących wyniki ocen wszystkich zanieczyszczeń zarówno według kryterium ochrony zdrowia, jak i kryterium ochrony roślin, zaliczany jest do strefy klasy „A”.

Głównym źródłem zanieczyszczeń komunikacyjnych powietrza jest transport drogowy oraz kolejowy, zwłaszcza w sferze działalności gospodarczej (TIR-y zaopatrzeniowe; ciężkie maszyny drogowe, elektrowozy spalinowe na szerokotorowej LHS). Szkodliwość środowiskowa tego typu pojazdów nie jest monitorowana, nie można więc dokładnie ocenić jej stopnia. Na terenie gminy Sędziszów, poza samym miastem Sędziszów brak jest też ważniejszych szlaków komunikacyjnych, dlatego ruch samochodowy nie wpływa znacząco na stan powietrza.

W ciągu ostatnich lat w gminie zmniejszyła się emisja zanieczyszczeń pyłowych oraz dwutlenku siarki. Zwiększyło się natomiast zanieczyszczenie tlenkiem węgla i tlenkami azotu (tab. 3).

Tab. 3 Emisja zanieczyszczeń w gminie Sędziszów w latach 1996 – 2004 w tonach/rok

	1996	2000	2004
pył	57	23	22
SO ₂	114	50	26
NO _x	40	21	56
CO	-	52	58

Źródło: Baza danych GUS

4.3.2 Zanieczyszczenia wód powierzchniowych

Zanieczyszczenie wód powierzchniowych jest spowodowane substancjami chemicznymi, bakteriami i innymi mikroorganizmami występującymi w wodach naturalnych w zwiększonej ilości. Substancje chemiczne (organiczne i nieorganiczne) mogą występować w postaci roztworów, roztworów koloidalnych i zawiesin. Skład chemiczny zanieczyszczeń wiąże się z czynnikami naturalnymi takimi jak rozkład substancji z gleb i skał, rozwój i obumieranie organizmów wodnych oraz czynnikami antropogenicznymi. Do głównych źródeł zanieczyszczeń możemy zaliczyć zanieczyszczenia trafiające do wód razem ze ściekami, zanieczyszczenia wynikające ze spływu powierzchniowego z pól uprawnych (środki ochrony roślin, nawozy) oraz z tras komunikacyjnych.

Jakość wód powierzchniowych na terenie gminy nie jest zadowalająca. Płynąca przez ten obszar rzeka Mierzawa według klasyfikacji ogólnej posiadała w 2003 r. wody III klasy czystości. Jednak biorąc pod uwagę ocenę hydrobiologiczną, w ujściowym przekroju pomiarowym w Pawłowicach wyniki badań są od lat niezmiennie i wykazują: w zakresie saprobowości - II klasę czystości, natomiast chlorofilu „a” - I klasę. Mimo znacznego pogorszenia stanu czystości wód środkowego odcinka rzeki, w ujściowym przekroju pomiarowym zaznacza się wzrost jedynie stężeń fosforu ogólnego z II do III klasy czystości wód, natomiast pozostałe wskaźniki nie przekraczają norm I i II klasy czystości. Ze względu na brak sieci pomiarowej, nie można natomiast ocenić stanu czystości pozostałych cieków, zlokalizowanych na terenie gminy. Cieki te nie powinny być zanieczyszczone w początkowym ich biegu, jednak w miarę przepływania przez obszary wykorzystania rolniczego i zurbanizowane, z pewnością wzrasta stopień ich zagrożenia zanieczyszczeniami głównie pochodzenia rolniczego i bytowo-komunalnego. W celu ochrony środowiska naturalnego przed zanieczyszczeniami antropogenicznymi, na terenie gminy utworzono Składowisko Odpadów Komunalnych w Borszowicach oraz Oczyszczalnię Mechaniczno-Biologiczną w Sędziszowie.

Ze względu na zbyt małe zasoby i istniejące zanieczyszczenie wód powierzchniowych, nie stanowią one źródła zaopatrzenia gminy w wodę pitną.

4.3.3 Zanieczyszczenia wód podziemnych

Gmina Sędziszów leży w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 409 Niecka Miechowska, związanego z utworami kredy górnej. Jest to zbiornik szczelinowy i szczelinowo-porowy, o wysokiej zasobności i dobrym stanie czystości pod względem fizyko-chemicznym. Wody podziemne stanowią jedyne źródło zaopatrzenia ludności, rolnictwa i przemysłu w wodę, na terenie gminy. W Białowieży istnieje stacja hydrologiczna, gdzie istnieją 4 punkty monitoringu jakości wód podziemnych.

Tab. 4 Klasyfikacja chemiczna wody, jej jakość i wykaz przekroczeń dopuszczalnych zawartości pierwiastków dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w punktach monitoringu zlokalizowanych na terenie gminy Sędziszów

nr punktu kontrolnego	stratygrafia warstwy wodonośnej	typ chemiczny wody wg Altowskiego-Szwieca	klasa jakości	przekroczenia dopuszczalnych zawartości pierwiastków w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi
-----------------------	---------------------------------	---	---------------	---

421	krede dolna	HCO ₃ -Ca-Mg	I b	Fe
422	jura górna	HCO ₃ -Ca-Mg	II	Fe, Mn
423	krede górna	HCO ₃ -Ca-Mg	II	odpowiada normie
1512	czwartorzęd	HCO ₃ -SO ₄ -Ca	I b	Fe, Mn

* Fe, Mn – zanieczyszczenia typowo neogeniczne

Źródło: WIOŚ Kielce, 2004 r.

Jakość wód podziemnych w badanych punktach pomiarowych jest dobra i bardzo dobra. W porównaniu do lat wcześniejszych, ulega ona poprawie. Jednak w warunkach stałego rozwoju gospodarczego należy szczególnie mieć na uwadze ochronę zasobów i jakości wód podziemnych.

4.3.4 Zanieczyszczenie gleb

Zanieczyszczenia gleb pochodzą głównie ze stałych i ciekłych odpadów przemysłowych i komunalnych, pyłów i gazów emitowanych z zakładów przemysłowych, silników spalinowych z silników spalinowych oraz substancji stosowanych w rolnictwie.

Do głównych zagrożeń możemy zaliczyć zanieczyszczenia pyłowe pochodzące z palenisk domowych, komunikacji, oraz odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków bytowych bezpośrednio do gleb oraz rolnictwo z wykorzystaniem mechanicznych maszyn rolniczych. Znaczna część gminy nie jest aktualnie skanalizowana i ścieki sanitarne są gromadzone w szambach lub odprowadzane do gruntu, co niesie poważne ryzyko skażenia gleby oraz wód gruntowych.

Przeprowadzone w ramach monitoringu krajowego badania wykazały, że grunty gminy użytkowane rolniczo nie zawierają nadmiernej ilości metali ciężkich. Jakość gleb i stan powierzchni ziemi obecnie na terenie gminy Sędziszów przedstawiają się dość dobrze. Stan czystości gleb nie odbiega od średniej dla województwa świętokrzyskiego. Jedynie tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie dróg o znacznym natężeniu ruchu, prawdopodobnie wykazują większe niż normatywne zanieczyszczenie gleb, zwłaszcza metalami ciężkimi.

4.3.5 Inne zagrożenia środowiska

Hałas

Na obszarze gminy Sędziszów obecnie nie są prowadzone pomiary hałasu drogowego ani kolejowego. Wykonane w 1997 r. przez PIOŚ pomiary natężenia hałasu w bezpośrednim sąsiedztwie linii kolejowej Warszawa – Kraków, wykazały równoważny poziom dźwięku A dla pory dziennej: 73,5 dB w Krzęcicach i 66,8 dB w Sędziszowie (odległość punktu pomiarowego od skraju toru wynosiła 7,5 m). Zmierzony poziom hałasu przekraczał dopuszczalną normę.

Według informacji lokalnych, szczególnie dokuczliwy jest hałas ze strony LHS. Transport odbywa się przez centrum miasta Sędziszów, gdzie w budynkach położonych bliżej linii, podczas przejazdu pociągów, odczuwalne jest drżenie ścian. Ruch samochodowy jest potencjalnie dużym zagrożeniem dla środowiska ludzi ze względu na uciążliwość hałasu. W przypadku analizowanej gminy zagrożenia hałasem mogą okresowo występować na terenach

zabudowy mieszkaniowej położonych bezpośrednio przy przebiegających przez teren gminy drogach powiatowych i gminnych. Na terenie gminy łącznie długość dróg wynosi 139,526 km, z tego: 103,3km to drogi powiatowe, a 36,226 km to drogi gminne. Uznaje się, że hałas generowanych ruchem samochodowym na ww. drogach nie przekracza przyjętej wielkości dopuszczalnej $L_{eq-noc} = 50 \text{ dB(A)}^2$.

Dodatkowym źródłem hałasu są zakłady przemysłowe, głównie: Fabryka Kotłów „SEFAKO” S.A., Zakład Przemysłu Drzewnego „TARNIA” oraz Zakład Produkcji Palet „PALKO”. Wymienione zakłady monitorują natężenie hałasu, a jego ocena nie wskazuje na przekraczanie dopuszczalnych norm.

Poza hałasem komunikacyjnym i przemysłowym warunki akustyczne gminy Sędziszów mogą być modyfikowane przez hałas bytowy oraz hałas generowany przez linie elektromagnetyczne.

Ponadto zagrożenie hałasem będą stanowić elektrownie wiatrowe (poprzez pracę rotora i śmigieł wiatraka), które zostaną zlokalizowane na terenie gminy.

Pole elektromagnetyczne

Zgodnie z § 314 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dn. 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. 02.75.690 z późn.zm.), „budynek z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi nie może być wzniesiony na obszarach stref, w których występuje przekroczenie dopuszczalnego poziomu oddziaływania pola elektromagnetycznego, określonego w przepisach odrębnych dotyczących ochrony przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.”

Na badanym terenie zlokalizowana jest stacja transformatorowo - rozdzielcza GZP 110/15 kV, będąca podstawowym źródłem zasilania obszaru całej gminy. Doprowadzone są do niej 2 linie 110 kV, ze Szczekocin i z Jędrzejowa. *Rozwój energetyki wiatrowej może spowodować rozbudowę istniejącej sieci elektroenergetycznej, budowę stacji transformatorowych oraz w razie potrzeby budowę innych obiektów i urządzeń elektroenergetycznych (np. stacji GPZ), niezbędnych do przyłączenia elektrowni wiatrowych do sieci dystrybucyjnej.* Dla ochrony przed oddziaływaniem pola elektromagnetycznego oraz dla potrzeb eksploatacji tych linii wymagane jest zachowanie wzdłuż nich pasa terenu wolnego od zabudowy, w obie strony od osi linii. Ograniczenia, o których mowa dotyczą także zadrzewień. Jak wynika z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U.03.192.1883), zasięgi stref nie są określane przy pomocy wymiarów geometrycznych, lecz poziomem dopuszczalnego natężenia pola elektromagnetycznego. Zatem najpewniejszą metodą wyznaczania natężenia pola, a zarazem określenia zasięgu strefy, jest pomiar natężenia pola elektromagnetycznego w terenie.

Z raportów oddziaływania na środowisko stacji bazowych telefonii komórkowej wynika, że ich funkcjonowanie nie wpływa negatywnie na zdrowie ludzi, o ile nie znajdują się oni w polu o wartościach wyższych od dopuszczalnych oddziaływania anten stacji bazowych GSM. Zasięg tego pola nie występuje dalej niż 25 metrów od anten na wysokości ich zainstalowania. Na omawianym obszarze zainstalowane są 2 stacje telefonii komórkowej: na kominie kotłowni SEFAKO oraz wieży Kościoła Św. Brata Alberta.

³ Podano za Programem Ochrony Środowiska Gminy Sędziszów

Oczyszczalnia ścieków

Zagrożenie dla środowiska stanowi też mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Sędziszowie. Oczyszczalnia funkcjonuje od 1974 r. W wyniku przeprowadzonej w latach 1994-1995 modernizacji, od 1996 r. został wyłączony z eksploatacji stary ciąg technologiczny. Obecnie pracuje tylko nowy ciąg technologiczny o przepustowości docelowej 1950 m³/dobę. Aktualnie ok. 500 m³ ścieków/dobę dopływa z osiedli mieszkaniowych oraz skanalizowanej części miasta, a ok. 40 m³/dobę dowożonych jest ze zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe z obszaru gminy. Mimo, iż jest to inwestycja proekologiczna, to oddziałuje ona także negatywnie na powietrze, gleby, wody powierzchniowe i podziemne, roślinność oraz pogarsza klimat akustyczny. Oczyszczalnia ścieków jest źródłem okresowego wzrostu liczby mikroorganizmów w powietrzu, jednak zasięg oddziaływania jej obiektów w porównaniu do tła, nie wykracza poza teren oczyszczalni. Oczyszczalnia nie powoduje zakwaszenia gleb. W wodach powierzchniowych i podziemnych nie stwierdzono dotychczas skutków ujemnego oddziaływania oczyszczalni. Jednak przeprowadzone „prognostyczne” obliczenia ekspertów wskazują, że istnieje duże niebezpieczeństwo przedostania się potencjalnych zanieczyszczeń z oczyszczalni do wód, zarówno powierzchniowych, jak i podziemnych, jednak może mieć to tylko miejsce w przypadku nadzwyczajnych zagrożeń. Badając wpływ oczyszczalni na funkcjonowanie sąsiednich terenów, wzięto także pod uwagę natężenie hałasu. Pomiary nie przekroczyły wartości dopuszczalnych. Decyzją Starosty Jędrzejowskiego znak: OŚRiL.IV – 6223/13/03 z dnia 23.10.2003 r., udzielono Zakładowi Usług Komunalnych w Sędziszowie pozwolenia wodnoprawnego na odprowadzenie oczyszczonych ścieków komunalnych z oczyszczalni do końca 2013 r.

Wyrobiska poeksploatacyjne

Wyrobiska pozostałe po wydobywaniu surowców mineralnych uległy w części samorekultywacji, a niektóre stanowią potencjalne tereny zagrożone tworzeniem się dzikich wysypisk śmieci.

Ekonomicznie uzasadnione jest wydobycie piasków. Eksploatacja tego surowca jest związana z rozwojem budownictwa na obszarze gminy Sędziszów. Biorąc pod uwagę 5 udokumentowanych złóż piasków, tylko w jednym (złóże „Piła”) eksploatacja nie stanowi konfliktu ze środowiskiem. Częściowo konfliktowa jest natomiast eksploatacja w złożach Tarnawa i Nowa Wieś, a niewskazana w złożach Sędziszów i Gródek.

Na obszarze gminy żaden podmiot gospodarczy nie posiada koncesji na wydobycie piasków. Eksploatacja surowców prowadzona jest dorywczo i samowolnie, co uniemożliwia określenie wielkości wydobywania, a prowadzona rabunkowa eksploatacja piasku powoduje znaczną dewastację powierzchni ziemi.

Składowisko odpadów

Na terenie gminy Sędziszów od 1994 r. funkcjonuje składowisko odpadów komunalnych. Zlokalizowane jest ono w miejscowości Borszowice, w odległości ok. 3,5 km od Sędziszowa. Od wschodu, południa i północy ograniczone jest lasem sosnowym. Pozostałe tereny sąsiadujące z wysypiskiem są w wykorzystaniu rolnym. Składowisko zlokalizowane jest z dala od wód powierzchniowych, co praktycznie wyklucza jego wpływ na nie. Jedyny, występujący tu, kredowy poziom wodonośny jest stale monitorowany przez sieć monitoringową założoną dla potrzeb składowiska i nie wykazuje zanieczyszczeń mogących

pochodzić z użytkowania składowiska. W ramach sieci monitoringu, pobierane są również próbki gleb do badań, m.in. na zawartość metali ciężkich. Również w tym zakresie nie jest widoczny związek z istniejącym wysypiskiem. Ponieważ odpady składowane są w niecce, jak do tej pory nie odnotowano wyczuwanych na większą odległość odorów. Teren wysypiska, jak i jego otoczenie nie są narażone również na ponadnormatywny poziom hałasu. Droga do składowiska prowadzi poza obszarami zabudowanymi, stąd samochody dowożące odpady nie wpływają w dużej mierze na komfort życia mieszkańców, natomiast urządzenia pracujące na wysypisku nigdy nie pracują razem. Wszelkie prace wykonywane są w porze dziennej. Dbalność o czystość wokół składowiska powoduje także, że walory krajobrazowe i estetyka terenu sąsiadującego ze składowiskiem są zachowane. Zakłada się, iż eksploatacja obecnego składowiska potrwa do 2010 r., kiedy to nastąpi konieczność budowy nowego lub rozbudowy istniejącego składowiska.

3.3.6 Zagrożenie powodziowe

Przepływająca przez gminę Sędziszów rzeka Mierzawa stanowi potencjalne zagrożenie powodziowe w obszarach leżących w sąsiedztwie rzeki. W celu ochrony przed skutkami powodzi, polityka ekologiczna kraju za podstawowe priorytety uznaje zwiększanie retencji oraz zwiększanie powierzchni leśnych. W obszarach początkowego biegu Mierzawy, wprowadzona sieć systemów melioracyjnych, nie tylko wpływa na polepszenie zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienie jej uprawy, ale także zgodnie z Art. 70 ust. 1 Ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne* (Dz.U. 05.239.2019 z późn.zm.), polega na ochronie użytków rolnych przed powodzią. Proponowany w Mstyczowie zbiornik wodny, nie tylko zapewniłby podniesienie walorów turystycznych i wykorzystanie rekreacyjne, ale również racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi oraz poprzez funkcję retencyjną - ochronę przed powodzią.

Zbiornik retencyjno-rekreacyjny w Sędziszowie o powierzchni 5ha i objętości 100m³ budowany jako zbiornik boczny rzeki Mierzawy zwiększy bezpieczeństwo powodziowe.

4.4 WARTOŚCI KULTUROWE I KRAJOBRAZOWE GMINY

Na obszarze miasta i gminy Sędziszów w ewidencji istnieje 75 obiektów zabytkowych i 99 stanowisk archeologicznych. Ścisłej ochronie konserwatorskiej (wpis do rejestru WKZ) podlega 20 obiektów zabytkowych i 4 stanowiska archeologiczne.

Spis obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru i ewidencji zabytków oraz stanowisk archeologicznych został zamieszczony w części 2 - Kierunki zagospodarowania przestrzennego, aneks nr 2 i 3.

Ewidencja obiektów zabytkowych na terenie miasta i gminy Sędziszów obejmuje: kościoły, dzwonnice, plebanie, kapliczki, ogrodzenia zespołu kościelnego; cmentarze; domy mieszkalne, młyny, hale produkcyjne, stajnie, stodoły, rządcówki; zespoły dworskie, w tym budynki dworu, ogrodzenia, fosy, oficyny, czworaki, folwarki, parki; zamek.

Najwięcej zabytkowych obiektów pochodzi z XIX i XX wieku. Obiektów takich jak kościoły, kapliczki, dzwonnice zabudowania zespołu kościelnego zlokalizowano 21. Obiektów zaliczanych do zespołów dworskich znajduje się 25, w tym 6 parków dworskich.

Pozostałych obiektów jest 35. Najwięcej obiektów zlokalizowano na terenie Mstyczowa – 15, w tym: 1 dom mieszkalny, hala, magazyn, młyn, rządcówka, i stajnia należące do XX wiecznego zespołu cegielni, 5 obiektów zespołu dworskiego z okresu od XIV do XX wieku, kościół i ogrodzenie kościoła, cmentarz oraz na terenie Sędziszowa – 15, w tym: 5 obiektów XVII, XIX i XX wiecznych zespołu dworskiego, 8 obiektów XX wiecznej zabudowy – 5 domów, młyn, budynek dworca i parowozownia, 3 cmentarze. We wsi Krzcięcice zlokalizowano 10 obiektów zabytkowych: 5 obiektów zespołu kościelnego p.w. Św. Prokopa tj.: kościół z XVI wieku, dzwonnica z XVIII wieku, XIX wieczne kapliczki i ogrodzenie oraz XX wieczna plebania, 3 obiekty z XIX wieku należące do zespołu dworskiego, tj.: dwór, park i ogrodzenie oraz 2 cmentarze. We wsi Krzelów istnieją pozostałości XIV wiecznego zamku.

Obszar w Mstyczowie położony wzdłuż doliny Mierzawy ze względu na dużą liczbę obiektów zabytkowych predysponowany jest do utworzenia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego.

Obiekty archeologiczne na terenie gminy Sędziszów pochodzą z okresu od pradziejów, epoki kamienia, epoki żelaza i jej śladów z kultury łużyckiej, przeworskiej, średniowiecze po okres nowożytny. Na obszarze gminy jest 99 obiektów archeologicznych. Występują w postaci osady, śladu osadnictwa, punktu osadnictwa, skarbu brązowego. Stanowiska archeologiczne mieszczą się na dwóch obszarach AZP 91 – 58 i AZP 91 – 59. Najwięcej – ponad 20 – obiektów archeologicznych zlokalizowanych jest we wsi Boleścice i Łowinia. Są to obiekty w postaci śladu i punktu osadnictwa. Jedyny skarb brązowy z epoki brązu i kultury łużyckiej znaleziono we wsi Wojciechowice. Ponad połowa (67) wszystkich zlokalizowanych obiektów archeologicznych pochodzi z okresu wczesno-nowożytnego, nowożytnego i późno-nowożytnego. Z okresu wczesnego średniowiecza, średniowiecza i późnego średniowiecza pochodzi 25 obiektów. Cześć obiektów pochodzi z okresu przełomowego epok, stąd pojawia się dublowanie liczby obiektów. Z epoki kamienia pochodzi 8 obiektów, w tym z neolitu – 6 obiektów i mezolitu 1. Z epoki żelaza: z okresu kultury łużyckiej – 8, z okresu kultury przeworskiej – 2. Ślady rozwoju osadnictwa z epoki brązu (EB) odnotowano przy 9 obiektach. Obiekty wpływów rzymskich (OWR) znajdują się we wsiach Wojciechowice, Łowinia i Słaboszowice. Wiek pozostałych obiektów określany jest jako prahistoryczny i z okresu pradziejów.

Ponadto na obszarze AZP 85 – 96 w Krzelowie znajduje się dwór obronny, na obszarze AZP 93 – 57 w Klimontowie usytuowany jest również dwór obronny oraz na obszarze AZP 92 – 57 w Pile znajduje się gródek stożkowaty. Obiekty te objęte są ścisłą ochroną. Do rejestru zabytków wpisane jest też stanowisko archeologiczne w podworskim parku w Mstyczowie. Są to relikty średniowiecznej obronnej rezydencji rycerskiej.

5. UWARUNKOWANIA ROZWOJU EKONOMICZNYCH FUNKCJI GMINY

5.1 UWARUNKOWANIA ROZWOJU FUNKCJI ROLNICZEJ

Gmina Sędziszów to region o typowo rolniczym charakterze. Użytki rolne w gminie Sędziszów stanowią ponad 77% powierzchni ogólnej. Teren gminy Sędziszów charakteryzuje się niskim udziałem lasów i gruntów leśnych. Przeważająca część użytków rolnych znajduje się we władaniu gospodarstw indywidualnych. Analizowana gmina ma dwukrotnie niższy udział trwałych użytków zielonych, przy równoczesnym wyraźnym zróżnicowaniu tego wskaźnika pomiędzy wsiami. Podobną proporcję widać w zróżnicowaniu udziału sadów (generalnie niskiego).

Tab. 5 Struktura użytkowania gruntów rolnych w gminie Sędziszów

Grunty rolne	Powierzchnia ha
użytki rolne	11 553
grunty orne	9 938
sady	193
łąki trwałe	772
pastwiska	190
grunty orne zabudowane	434
grunty pod rowami	26
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	2 244
lasy	2 197
grunty zadrzewione i zakrzewione	47
grunty zabudowane i zurbanizowane	629
tereny mieszkaniowe	32
tereny przemysłowe	36
inne tereny zabudowane	21
tereny kolejowe	203
tereny pod drogami	319
tereny rekreacyjne i wypoczynkowe	18
użytki kopalne	3
grunty pod wodami	89
grunty pod wodami płynącymi	39
nieużytki	56
ogółem	14 571

Udział gospodarstw większych obszarowo w ogólnej ich liczbie jest niewielki. Gospodarstwa indywidualne stanowią w gminie około 73% ogólnej liczby jednostek gospodarujących na użytkach rolnych. Cechą charakterystyczną jest duża liczba działek rolnych do 1 ha i ich udział w strukturze jednostek władających ziemią.

Według Spisu rolnego z 2002 r. powierzchnia zasiewów ziemiopłodów przedstawiała się następująco: zboża 4853 ha, ziemniaki 1343 ha, pozostałe 554 ha w tym warzywa 382 ha.

Uwzględniając strukturę gruntów według kompleksów i ich realne możliwości produkcyjne oraz postępujące w ostatnich latach procesy ekstensyfikacji rolnictwa, szacuje się, że plony zbóż w gminie Sędziszów mogłyby być większe o około 40% od uzyskanych średnio w trzech ostatnich latach. Możliwości wzrostu produkcji rolniczej (roślinnej i

zwierzęcej), uwarunkowane potencjałem rolniczej przestrzeni produkcyjnej są więc znaczne. Wymaga to jednak zdecydowanego podniesienia poziomu agrotechniki i pewnej umiarkowanej intensyfikacji produkcji. Wiąże się to z poprawą ekonomicznych warunków gospodarowania takich jak: zmiana relacji cenowych, stworzenie możliwości zbytu produktów, dostępność tańszych kredytów.

Z czynników agrotechnicznych największy wpływ na plonowanie roślin ma nawożenie mineralne. Po roku 1990, w wyniku niekorzystnych relacji cen nawozów do cen ziemiopłodów, nawożenie mineralne zmniejszyło się do poziomu 60-80 kg NPK/ha użytków rolnych. Zjawisko to jest jednym z czynników ograniczających produktywność rolnictwa. Przy długotrwałym utrzymywaniu się tej tendencji może ono prowadzić do ubożenia gleb.

Czynnikiem ograniczającym produktywność rolnictwa jest też niski poziom ochrony roślin. Niskie zużycie nawozów mineralnych i pestycydów, wcale nie musi oznaczać, że są w tym rejonie najlepsze warunki do produkcji zdrowej żywności. Zjawiskiem niekorzystnym jest wysoki udział gleb o niskiej zawartości mikroelementów, co może być czynnikiem wywierającym niekorzystny wpływ na zdrowotność roślin i ich cechy jakościowe.

Nawożenie organiczne, uwarunkowane obsadą zwierząt, nie rekompensuje niskiego poziomu nawożenia mineralnego. Generalnie w gminie Sędziszów obsada zwierząt jest niska i kształtuje się na poziomie około 0,5 sztuki dużej na 1 ha UR. Wskaźnik ten jest mniej korzystny niż w typowo rolniczej gminie Słupia Jędrzejowska i przeciętnie w województwie. W produkcji zwierzęcej dominują: chów bydła i trzody chlewnej. Proporcje tych dwóch gałęzi produkcji są wyznaczone przez strukturę obszarową gospodarstw, wydatne ukierunkowanie ich części na samozaopatrzenie rodzin rolniczych, a także przez strukturę użytków rolnych. W gminie Sędziszów, wyróżniającej się stosunkowo niskim udziałem łąk i pastwisk, udział bydła w strukturze inwentarza przeliczonego na sztuki duże wynosi 64,2%. Według Spisu Rolnego z 2002 r. pogłowie zwierząt hodowlanych wynosiło: bydło – 2293 szt., trzoda – 1162 szt., konie – 212 szt.

Chów drobiu to przede wszystkim kury i kaczki, utrzymywane w sposób tradycyjny w większości gospodarstw. Na terenie gminy nie obserwuje się większego zainteresowania produkcją fermową drobiu. Ważne znaczenie dla części gospodarstw ma chów koni, których przeważająca część jest wykorzystywana jako siła pociągowa.

Niekorzystnie przedstawia się stan tzw. infrastruktury technicznej gospodarstw. Dotyczy to przede wszystkim braku odpowiednio urządzonych gnojowni, zbiorników na gnojówkę, silosów kiszonkowych.

Spis Rolny z 2002r. wyposażenie gospodarstw rolnych przedstawił następująco: budynki wielofunkcyjne, stodoły, wiaty i garaże – 23422m², chlewnie 11435m², kurniki – 20 085m².

Gospodarstwa rolne wyposażone są w 1025 ciągników i 128 kombajnów zbożowych.

Rolnictwo w gminie Sędziszów uwarunkowane jest:

- układem zabudowy wiejskiej generującym wysokie koszty uzbrojenia,
- małym odsetkiem gospodarstw utrzymujących się tylko ze źródeł rolniczych,
- niskim poziomem organizacji rynku rolnego,
- wskazanym wprowadzaniem nierolniczych funkcji gospodarczych na terenach o słabszych klasach bonitacyjnych gleby.

5.2 UWARUNKOWANIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Na terenie gminy działa 757 podmiotów gospodarczych (stan na 31 grudnia 2005 roku). Specjalizują się głównie w handlu, budownictwie, ślusarstwie, spawalnictwie, obsłudze samochodów itp.

Na terenie miasta i gminy Sędziszów znajdują się następujące zakłady i instytucje:

- Fabryka Kotłów – SEFAKO S.A. w Sędziszowie produkcja kotłów energetycznych (zakład posiada międzynarodowe certyfikaty ISO 9001)
- ASPRA-Sefako S.A. – Przedsiębiorstwo Techniki Ciepłej
- TAMAX Zakład Oczyszczania Miasta i Gminy – zaopatrzenie w pojemniki i odpady,
- Zakład Remontu Kotłów i Wytwarzania Elementów Kotłowych „Kotło-rem”
- PALKO Sp. z o.o. w Gniewięcinie – prywatny zakład produkujący palety
- PeWiBet w Swaryszowie – produkcja materiałów budowlanych, ściennych i stropowych z materiału ekologicznego - kermazytu
- Zakład Przemysłu Drzewnego - produkcja tarcicy
- KABANOS s.c. Zakład Przetwórstwa Mięsnego
- Ubojnia Trzody w Mierzynie
- Poczta Polska „Urząd Pocztowy”
- Bank Spółdzielczy
- węzeł kolejowy Sędziszów i związana z nim cała infrastruktura obsługi (lokomotywnia, warsztaty itd.)
- Zakład Usług Komunalnych w Sędziszowie (usługi wod-kan oraz komunalne)
- Zakład Dystrybucji gazu w Sędziszowie
- Hodowla Ryb
- Szkołka Drzew i Krzewów Owocowych „BÓR” w Boleścicach
- CPN w Sędziszowie
- Miejsko-Gminny Ośrodek Zdrowia w Sędziszowie z filiami w: Mstyczowie, Krzęcicach i Krzelowie
- ESKULAP w Sędziszowie
- Obwód Lecznictwa Kolejowego, Samodzielny Publiczny ZOZ, Rejonowa Przychodnia Lekarska w Sędziszowie
- Urząd Miasta i Gminy w Sędziszowie
- Sieć szkół podstawowych , gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych

Ponieważ działające w gminie przedsiębiorstwa są również ośrodkami pracy dla mieszkańców sąsiednich gmin (np. Słupi Jędrzejowskiej), zmusza to mieszkańców do „migracji za pracą”. Najczęściej ludzie dojeżdżają do pracy w województwie śląskim. Pracę znajdują także w województwie małopolskim. Istotnym czynnikiem umożliwiającym podejmowanie pracy poza terenem zamieszkania jest niewątpliwie dobrze funkcjonująca komunikacja kolejowa.

Obecnie notuje się pewien regres działalności gospodarczej zakładów byłego sektora państwowego. Istniejący sektor prywatny w postaci zakładów obsługi samochodów, magazynów, hurtowni spożywczych i materiałów technicznych oraz punktów handlowych nie tworzy miejsc pracy na dużą skalę. Świadczy jednak o aktywności zawodowej mieszkańców i chęci do samoorganizacji. Rozwój sektora przemysłu prywatnego tworzy szansę rozwoju gminy w kierunkach pozarolniczych. Największa aktywność przejawiała się w połowie lat 90. Obecnie skala rzeczywistego przyrostu podmiotów gospodarczych wykazuje tendencję malejącą.

Ruch przedsiębiorczości w gminie Sędziszów w latach 1990-2005 zaprezentowany został w tabeli 6. Wzrost faktycznej liczby rejestrowanych podmiotów gospodarczych był największy w okresie 1990-1995. Wynosił 298. Było to związane z wejściem i rozwojem gospodarki rynkowej. Podobne tempo utrzymało się do 2000r. W latach 1995-2000 przybyło 210 podmiotów. Po 2000r. tempo przyrostu podmiotów gospodarczych uległo zahamowaniu.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 GMINY SĘDZISZÓW – PROJEKT ZMIANY STUDIUM
 Część 1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

W latach 2000-2005 przybyło 52 podmioty. O tempie rozwoju świadczy też liczba podmiotów rejestrowanych w ciągu jednego roku: największa, przekraczająca 90 wystąpiła w początkach lat 90. oraz liczba podmiotów likwidowanych w ciągu jednego roku, selektywnie zwiększająca się od 17 w 1990r. do 65 w 2003r. Zwiększająca się liczba likwidowanych podmiotów niż rejestrowanych w jednym roku świadczy o regresie przedsiębiorczości w gminie.

Tab. 6 Rozwój przedsiębiorczości w gminie Sędziszów w latach 1990 – 2005

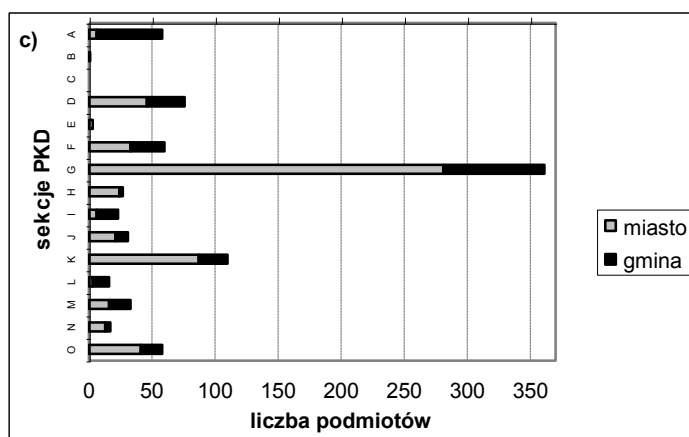
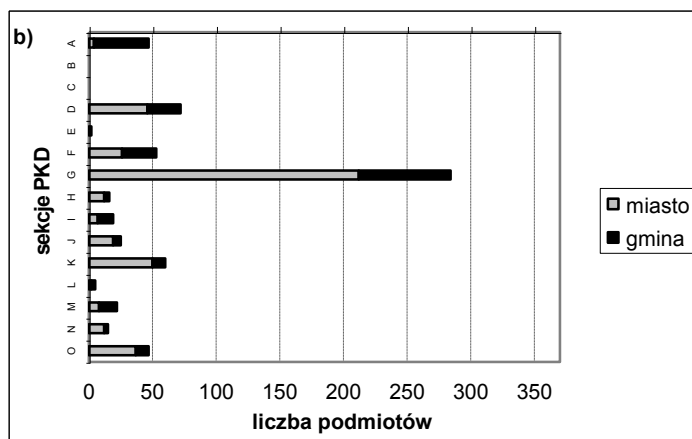
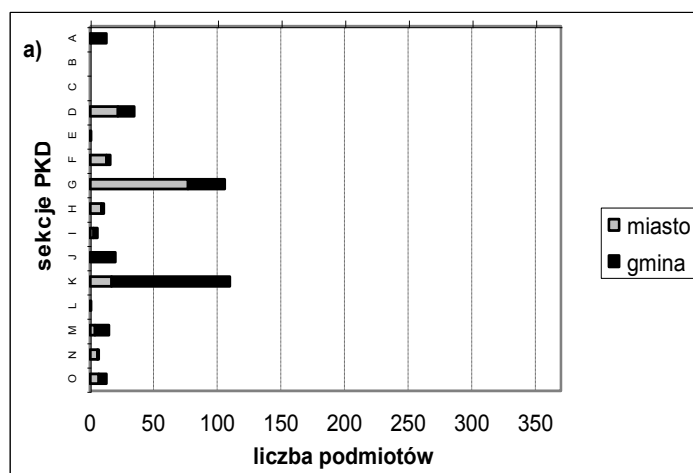
Lata	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ogólna liczba podmiotów zarejestrowanych od 1989r. do 31.12	220	348	444	478	546	620	711	780	851	934	1005	1092	1149	1205	1259	1313
Podmioty wyrejestrowane ogółem do dnia 31.12	23	38	59	76	102	125	153	183	216	261	300	337	371	436	495	556
Faktyczna liczba zarejestrowanych podmiotów od 1989r. do 31.12	197	310	385	402	444	495	558	597	635	673	705	755	778	769	764	757
Liczba podmiotów zarejestrowanych w danym roku	98	128	96	34	68	74	91	69	71	83	71	87	57	56	54	54
Liczba podmiotów zlikwidowanych w danym roku	17	15	21	17	26	23	28	30	33	45	39	37	34	65	59	61
Rzeczywisty przyrost liczby podmiotów w roku	81	113	75	17	42	51	63	39	38	38	32	50	23	-9	-5	-7

Źródło: Materiały Urzędu Miasta i Gminy w Sędziszowie

Analiza struktury rodzajowej podmiotów gospodarczych na terenie miasta i gminy Sędziszów wykazała, że najwięcej podmiotów gospodarczych należało do *sekcji G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodów, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego* (według sekcji PKD). Na koniec roku 2005 było ich 361, z czego większość (281) zlokalizowanych na terenie miasta. Drugie miejsce pod względem liczby podmiotów istniejących zajmują podmioty należące do *sekcji K - obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej* (według sekcji PKD). W 2005 roku było ich 110, z czego 87 zlokalizowanych również na terenie miasta. Największy przyrost podmiotów gospodarczych zaobserwowano w grupie podmiotów reprezentujących sekcję G (według sekcji PKD). W latach 1995 – 2005 liczba wzrosła ponad trzykrotnie, ze 106 w 1995r. do 361 w 2005r. Największe przejście podmiotów gospodarczych umiejscowionych na terenach pozamiejskich do miasta nastąpiło w grupie podmiotów należących do sekcji K (według sekcji PKD).

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 GMINY SĘDZISZÓW – PROJEKT ZMIANY STUDIUM
 Część 1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

Ryc. 3 Struktura rodzajowa podmiotów gospodarczych na terenie miasta i gminy Sędziszów w a) 1995r., b) 2000r., c) 2005r.

- Sekcja A - Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo
- Sekcja B - Rybactwo
- Sekcja C - Górnictwo
- Sekcja D - Przetwórstwo przemysłowe
- Sekcja E - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę
- Sekcja F - Budownictwo
- Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodów, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
- Sekcja H - Hotele i restauracje
- Sekcja I - Transport, gospodarka magazynowa i łączność
- Sekcja J - Pośrednictwo finansowe
- Sekcja K - Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
- Sekcja L - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne
- Sekcja M - Edukacja
- Sekcja N - Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
- Sekcja O - Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów GUS

Uwarunkowania działalności gospodarczej gminy wynikają z:

- stosunkowo niewielkiego oddalenia od ośrodka powiatowego – Jędrzejowa,
- korzystnego powiązania komunikacyjnego za pomocą linii kolejowych normalnotorowej i LHS,

- możliwości rozwoju komplementarnych funkcji usługowo-przemysłowych,
- potencjału turystycznego (zwłaszcza w zachodniej części gminy).

6. UWARUNKOWANIA ROZWOJU FUNKCJI OSADNICZEJ

6.1 LUDNOŚĆ

Ludność gminy według stanu na koniec 2005 roku wynosiła 13592 mieszkańców, w tym miasto Sędziszów 7100. W ogólnej liczbie ludności gminy, według danych GUS, liczba kobiet przewyższała liczbę mężczyzn o 117 osób. Średnia gęstość zaludnienia w gminie to około 90 osób / km².

Analizując liczbę ludności od 1989 roku, zauważyć można, że utrzymuje się tendencja spadku liczby ludności zamieszkałej na terenie gminy.

Tab. 7 Zmiany w liczbie ludności w gminie Sędziszów w latach 1989 - 2005

Sędziszów	1989	1991	1994	1995	1996	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
miasto	6 883	6 995	7 326	7 280	7 284	7 239	6995	7122	7098	7103	7058	7021	7100
wieś	7 429	7 234	7 149	7 071	7 026	6 972	7231	6650	6592	6568	6487	6437	6492
Razem	14 312	14 229	14 475	14 351	14 310	14 211	14226	13772	13690	13671	13545	13458	13592

Źródło: Materiały Urzędu Gminy i GUS.

Miasto stanowi ośrodek handlowo - usługowy dla mieszkańców gminy.

Biorąc pod uwagę centralne usytuowanie Sędziszowa w stosunku do sołectw gmin ościennych, można stwierdzić, iż jest centrum wielofunkcyjnym dla przeszło dwudziestotysięcznej społeczności lokalnej. Fakt ten może mieć istotne znaczenie co do roli miasta w strukturze powiatu samorządowego.

Wyraźnie zaznacza się spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym, co związane jest z niższym demograficznym. Przyrost ludności w wieku produkcyjnym jest wynikiem wchodzenia w wiek produkcyjny roczników wyżu demograficznego.

Tab. 8 Struktura ludności w gminie Sędziszów w latach 2000 - 2005

Wiek	2000	2001	2002	2003	2004	2005
przedprodukcyjny	3365	3206	3650	2916	2794	2680
produkcyjny	7907	8029	8180	8232	8285	8359
poprodukcyjny	2211	2220	2181	2181	2149	2121

Źródło: Materiały GUS

Od kilku lat w gminie występuje ujemny przyrost naturalny wraz z ujemnym saldem migracji.

Tab. 9 Przyrost naturalny w gminie Sędziszów w latach 2000 - 2005

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Sędziszów ogółem	-26	-12	-12	-16	-19	-28
miasto	12	22	19	34	21	11
wieś	-28	-34	-31	-50	-40	-39

Źródło: Materiały GUS

Tab. 10 Saldo migracji w gminie Sędziszów w latach 2000 - 2005

migracje	2000	2001	2002	2003	2004	2005
wewnętrzne	-26	-68	-8	-105	-69	-64
za granicę	0	-2	1	-5	1	1

Źródło: Materiały GUS

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 GMINY SĘDZISZÓW – PROJEKT ZMIANY STUDIUM
 Część 1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

Na podstawie prognoz rozwoju demograficznego powiatu jędrzejowskiego wg danych GUS do roku 2020 przewiduje się spadek liczby mieszkańców w powiecie. Adekwatnie zjawisko to wystąpi w gminie Sędziszów.

Liczba ludności w poszczególnych sołectwach gminy i w mieście Sędziszowie przedstawia tabela. Najwięcej mieszkańców według stanu na 31 grudnia 2005 r. mają sołectwa: Gniewięcin – 496, Tarnawa – 408, Bolesćice – 346, Zielonki – 340, Czekań – Krzelów – 308, najmniej: Aleksandrów – 77 i Bugaj – 76, Pawłowice – Zagaje – 52, Grążów – 60.

Tab. 11 Liczba ludności w poszczególnych sołectwach Gminy Sędziszów według stanu na dzień 30.10.2003 i 31.12.2005

Lp.	Nazwa sołectwa	30.10.2003	31.12.2005
1.	Aleksandrów	77	77
2.	Białowieża	152	149
3.	Bolesćice	344	346
4.	Borszowice	238	263
5.	Bugaj	77	76
6.	Czekań – Krzelów	320	308
7.	Czepiec	104	96
8.	Gniewięcin	513	496
9.	Grążów	58	60
10.	Jeżów	208	206
11.	Klimontów	374	362
12.	Klimontówek	117	112
13.	Krzcięcice	210	216
14.	Łowinia	266	273
15.	Marianów	98	97
16.	Mierzyn	286	285
17.	Mstyczów	308	306
18.	Pawłowice	306	306
30.	Pawłowice Zagaje	65	52
19.	Piła	146	141
20.	Piołunka	147	149
21.	Podsadek	205	205
22.	Przełaj	246	247
23.	Przełaj Czepiecki	95	91
24.	Słaboszowice	134	134
25.	Sosnowiec	274	295
27.	Swaryszów	177	170
26.	Szałas	119	119
28.	Tarnawa	411	408
29.	Wojciechowice	110	107
31.	Zielonki	339	340
32.	Sędziszów	6897	7100
	Razem	13421	13592

Zródło: Materiały GUS i UMiG Sędziszów.

W okresie 30.10.2003 a 31.12.2005 najwięcej ludności przybyło w sołectwie Borszowice – 25 osób i Sosnowiec – 21 osób. Miasto Sędziszów powiększyło się w tym okresie o 113 mieszkańców. Najwięcej mieszkańców ubyło w sołectwie Gniewięcin – 17 osób i w sołectwie Czekań – Krzelów oraz Klimontów – 12 osób.

Gmina uwarunkowana jest niekorzystną strukturą demograficzną, ujemnym przyrostem naturalnym i ujemnym saldem migracji. Prognozowany systematyczny wzrost liczebności grupy ludności w wieku poprodukcyjnym w przyszłości skutkować będzie starzeniem się społeczeństwa i koniecznością usprawnienia pomocy społecznej oraz dostosowania i rozbudowy bazy lokalowej przystosowanej do potrzeb osób starszych.

6.2 ZATRUDNIENIE

Zatrudnienie w gminie Sędziszów na koniec 2004 r. wynosiło 2175 osób. Największe było w usługach: 1292 osoby, a najmniejsze w rolnictwie: 5 osób. W wymienionych w tabeli działach gospodarki w latach 1995 – 2004 zatrudnienie zmniejszyło się.

Tab. 12 Zatrudnienie w sektorach gospodarki w gminie Sędziszów w latach 1995 - 2004

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
przemysł	1142	1172	1172	1104	1232	935	861	878	1030	878
usługi	1759	1770	1770	1624	1461	1434	1237	1290	1294	1292
rolnictwo	134	84	84	65	67	37	10	5	8	5

Źródło: Materiały GUS

Na terenie gminy Sędziszów od 1999 r. zaobserwowano wzrost stopy bezrobocia. Na taki stan wpłynęło zmniejszenie zatrudnienia podczas restrukturyzacji Fabryki Kotłów „Sefako” S.A. Redukcja zatrudnienia objęła około 500 osób. W 1986r. zatrudnienie wynosiło 1100 osób, a według stanu z 2003r. zatrudnionych było 579 osób. Znacznie zmniejszyło się też zatrudnienie w Polskich Kolejach Państwowych, które w połowie lat 90. zatrudniały około 2500 osób a obecnie zatrudniają około 500 osób. W chwili obecnej bezrobociem objętych jest 1149 osób. W gminie więcej jest bezrobotnych kobiet niż mężczyzn. Według stanu na 31.12.2005 bezrobociem objętych było 647 kobiet i 406 mężczyzn. Stanowiło to łącznie 12,6% czynnych zawodowo.

Rynek pracy w gminie uwarunkowany jest dużym potencjałem ludności w wieku produkcyjnym, co może być podstawą do rozwoju pracochłonnych kierunków produkcji.

6.3 ZABUDOWA I URZĄDZENIA USŁUG I ADMINISTRACJI

6.3.1 Oświata

Na terenie miasta funkcjonują 2 szkoły podstawowe, 1 gimnazjum i 2 szkoły średnie. Rok szkolny 2006/2007 w Szkole Podstawowej Nr 1 przy ulicy Kościuszki rozpoczęło 357 uczniów, w Szkole Podstawowej Nr 2 przy ulicy Przemysłowej 159 uczniów. Do gimnazjum uczęszcza 319 uczniów.

Szkoły średnie na terenie miasta reprezentuje Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych do którego uczęszcza 425 uczniów, w tym do Liceum Ogólnokształcącego 220 uczniów.

Miasto dysponuje jednym przedszkolem na Oś. Skarpa z którego korzysta 134 dzieci. Na terenie gminy znajdują się następujące szkoły:

1. Szkoła Podstawowa Boleścice,
2. Szkoła Podstawowa Krzcięcice,
3. Szkoła Podstawowa Pawłowice,
4. Szkoła Podstawowa Zielonki,
5. Szkoła Podstawowa Tarnawa,

6. Szkoła Podstawowa Mstyczów,
7. Szkoła Podstawowa Klimontów,
8. Szkoła filialna w Gniewięcinie,
9. Gimnazjum w Bolesćicach,
10. Gimnazjum w Krzelowie.

Na terenie gminy szkolnictwo średnie reprezentowane jest przez Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Krzelowie w skład którego wchodzi:

- Technikum Agrobiznesu,
- Technikum Ekonomiczne,
- Technikum Weterynaryjne,
- Technikum Rolnicze,
- Technikum Żywności,
- Technikum Organizacji Usług Gastronomicznych,
- Technikum Architektury Krajobrazu,
- Liceum Ogólnokształcące,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa,
- Technikum Mechanizacji Rolnictwa,
- Technikum Ochrony Środowiska.

Do szkoły uczęszcza 246 uczniów.

Szkolnictwo na terenie gminy zabezpiecza przygotowanie dzieci i młodzieży w zakresie uzyskania świadectwa dojrzałości w różnych kierunkach zawodowych oraz przygotowania ogólnego.

6.3.2 Ochrona zdrowia

Na terenie miasta Sędziszów usługi ochrony zdrowia świadczą:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Zdrowia
- Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej
- Przychodnia Lekarska „Eskulap”
- Obwód Lecznictwa Kolejowego Sp. z o.o. Rejonowa Przychodnia Lekarska
- Środowiskowy Dom Samopomocy i Stacja opieki Caritas.

Miejsko-Gminny Ośrodek Zdrowia w Sędziszowie - prowadzi gabinety w następujących specjalnościach:

- Poradnia Ogólna Poradnia D (dla dzieci zdrowych i dla dzieci chorych)
- Poradnia K
- Poradnia Chirurgiczna
- Gabinet Zabiegowy
- Gabinet Higieny Szkolnej
- Gabinet Chirurgiczny
- Punkt szczepień
- Poradnia cytologiczna
- Pielęgniarstwo środowiskowo – rodzinne
- Laboratorium analityczne
- Gabinet fizykoterapii.

Rejon obsługi to: Sędziszów, Gniewięcin, Piła, Sosnowiec, Pawłowice, Grązów, Borszowice, Zielonki i Łowinia, który liczy 9643 osób.

W ośrodku zdrowia zatrudnionych jest 6 lekarzy, co przy założeniach wojewódzkich władz służby zdrowia (jeden lekarz powinien przypadać na 2000 - 2500 osób), jest stanem zadowalającym.

Na terenie gminy funkcjonują 3 ośrodki zdrowia, będące filiami Miejsko - Gminnego Ośrodka Zdrowia w Sędziszowie tj.:

- Ośrodek Zdrowia w Krzelowie - posiada poradnię ogólną i gabinet zabiegowy i obejmuje rejonem obsługi 1407 osób w sołectwach: Krzelów, Tarnawa, Szalas, Marianów, Bugaj, Białowieża, Czekaj, Swaryszów oraz młodzież uczącą się w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Krzelowie.
- Ośrodek Zdrowia w Mstyczowie - posiada jeden gabinet i obejmuje 1798 osób z sołectw: Przelaj, Przelaj Czepiecki, Czepiec, Klimontów, Klimontówek, Jeżów, Podsadek i Mstyczów.
- Ośrodek Zdrowia w Krzęcicach - obejmuje rejonem obsługi 1372 osób z sołectw: Krzęcice, Bolesćice, Mierzyn, Słaboszowice, Wojciechowice, Piolunka, Aleksandrów.

Obwód Lecznictwa Kolejowego Sp. z o.o. Rejonowa Przychodnia Lekarska dysponuje gabinetami i pracownikami:

- Poradnia Ogólna
- Gabinet Zabiegowy
- Pracownia Analityczna
- Pracownia Rentgenowska Stomatologia
- Pielęgniarstwo Środowiskowe
- Gabinet Fizykoterapii

Przychodnia Lekarska „Eskulap” posiada następujące gabinety:

- Poradnia Ogólna
- Gabinet Stomatologiczny
- Gabinet Zabiegowy
- Punkt szczepień
- Pielęgniarstwo środowiskowe
- Laboratorium analityczne
- Gabinet fizykoterapii.

Przychodnia dysponuje lekarzami ze specjalnością:

- Laryngolog
- Ginekolog
- Dermatolog
- Okulista
- Alergolog
- Neurolog.

Utrudnieniem dla mieszkańców gminy jest mały wachlarz oferowanych usług medycznych oraz brak gabinetów specjalistycznych. Na badania pacjenci kierowani są do Jędrzejowa lub do Kielc.

6.4 ZABUDOWA MIESZKANIOWA

Zasoby mieszkaniowe w gminie według stanu na koniec 2005 roku wynosiły 4498 mieszkań o łącznej powierzchni 302276 m² podzielonej na 16084 izby mieszkalne. Przeciętna wielkość izby wynosiła 18,8 m². Na 1 osobę przypadało 22,2 m². W jednej izbie zamieszkiwało 1,2 osoby.

W mieście mieszkało 7100 osób w 2162 mieszkań o łącznej powierzchni 134587 m² podzielonej na 7816 izb. Oznacza to, że na 1 osobę w mieście przypadało 18,9 m², a na 1 izbę przypadało 1,1 osoby. Przeciętna wielkość izby wynosiła 17,2 m².

Na obszarze wiejskim gminy Sędziszów istniało 2336 mieszkań o łącznej powierzchni 167689 m² podzielonej na 8268 izb mieszkalnych. Na wsi przeciętna wielkość izby mieszkalnej wynosiła 20,3 m². Na 1 osobę zamieszkałą na wsi przypadało 25,8 m². W jednej izbie mieszkało statystycznie 0,7 osoby.

Od 1995 roku do 2005 roku liczba mieszkań w mieście zwiększyła się z 1916 do 2162, łączna powierzchnia mieszkań wzrosła od 103837 m² do 134587 m². Wzrosła przeciętna wielkość izby mieszkalnej z 16,3 do 17,2 m². Powierzchnia mieszkalna przypadająca na 1 osobę zwiększyła się o prawie 1 m², z 14,3 do 18,9 m². Zmniejszyła się liczba osób zamieszkujących 1 izbę z 1,1 do 0,9 osoby.

Na obszarze wiejskim liczba mieszkań w tym okresie wzrosła od 2271 do 2336, ich powierzchnia łączna zwiększyła się z 142116 m² do 167689 m², liczba izb mieszkalnych zwiększyła się o 90, z 7278 do 8268. Powierzchnia mieszkalna przypadająca na 1 osobę wzrosła z 20,1 m² do 25,8 m². Jedną izbę mieszkalną w 1995 roku zamieszkiwało 0,9 osób, a w 2005 roku - 0,7 osób.

7. UWARUNKOWANIA ROZWOJU KOMUNIKACJI

7.1 KOMUNIKACJA KOLEJOWA

Na terenie gminy Sędziszów zlokalizowane są trzy linie kolejowe, wchodzące w skład państwowego układu sieci kolejowych w Polsce. Są one liniami czynnymi pod względem eksploatacji tak w ruchu pasażerskim, jak i towarowym.

Do układu kolejowych ciągów komunikacyjnych na terenie gminy Sędziszów należą:

- linia nr 8 relacji Warszawa – Kraków,
- linia nr 64 relacji Kozłów – Koniecpol,
- linia nr 65 relacji Most na rz. Bug–Sławków Płd. (linia Hutniczo–Siarkowa – LHS).

W kryteriach klasyfikacji linii na sieci PKP, pod względem ważności w kolejowym ruchu eksploatacyjnym są to linie I rzędne, znaczenia państwowego.

Wszystkie wymienione odcinki linii znajdują się w granicach administracyjnych Wschodniej Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych z siedzibą w Lublinie.

W granicach administracyjnych gminy Sędziszów, PKP zajmuje teren o obszarze liczącym 184 ha – w użytkowaniu wieczystym.

PKP ocenia zbędność zajmowanego terenu w obrębie gminy Sędziszów

- na linii Warszawa – Kraków, wynoszącą 25,94 ha.
- na linii LHS, wynoszącą 18,92 ha.

Obecnie PKP dokonuje inwentaryzacji całości posiadanego majątku znajdującego się na terenie gminy Sędziszów oraz kwalifikacji dalszego użytkowania lub sprzedaży bądź dzierżawy.

Jest to duża szansa dla gminy, gdyż majątek PKP stanowi atrakcyjne tereny pod przedsiębiorczość oraz budynki i budowle nadające się do dalszego zagospodarowania.

Pewne trudności z wykorzystaniem tych możliwości stanowi fakt, że Urząd Miejski w Sędziszowie do tej pory nie uzyskał od PKP informacji, co do planów pozbywania się majątku przez PKP. Pewnym rozwiązaniem w tym zakresie wydaje się uruchomienie banku informacji o wolnym majątku w gminie, nie tylko PKP ale również prywatnych właścicieli.

Najważniejszymi uwarunkowaniami gminy dotyczącymi komunikacji kolejowej są:

- przebieg linii kolejowych normalnotorowych i szerokotorowych dające możliwość dokonywania na terenie gminy przeładunku towarów na styku linii szerokotorowej i normalnotorowej poprzez zachowanie odpowiedniej rezerwy terenu na stację przeładunkową,
- konieczność zelektryfikowania linii szerokotorowej.

7.2 KOMUNIKACJA DROGOWA

Na terenie gminy łącznie długość dróg wynosi 139,526 km, z tego 103,3km km to drogi powiatowe i 36,226 km drogi gminne.

W tabelach wyszczególniono przebieg dróg biegnących przez miasto i gminę Sędziszów.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 GMINY SĘDZISZÓW – PROJEKT ZMIANY STUDIUM
 Część 1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

Tab. 13 Drogi powiatowe na terenie gminy Sędziszów

L.p.	Nr ewid.	Nazwa drogi	Dokładne określenie odcinka		Długość odcinka drogi (km)
			początek	koniec	
1.	0173T	dr.pow.nr0172T- Skroniów- Potok Wielki- Potok Borów-Krzcięcice-dr.pow.nr0178T	6+180	7+480	1,300
2.	0178T	(Michałów)-gr.pow.-Niegosławice-Konary-Strzyszkowice-Piskorzowice-Mierzawa-Krzcięcice-Sędziszów-Piła-Klimontów-gr.woj.święt.(Kozłów)	12+454 26+454	20+754 32+124	13,970
3.	0185T	dr.pow.nr0178T-Boleścice-Zapusta-Piołunka-Jeziorki-Klemencice-Łany-Wodzisław	0+000	6+750	6,750
4.	0186T	dr.pow.nr0178-Krzcięcice-Aleksandrów-Piołunka-Zielonki- dr.pow.nr0188T	0+000	5+550	5,550
5.	0187T	dr.pow.nr0178T Sędziszów-Grażów- dr.pow.nr0188T	1+300	2+210	0,910
6.	0188T	(Goleniowy)-gr.woj.-Wywła-Słupia-NowaWieś-Tarnawa-Sędziszów-Grażów-Zielonki-Kaziny-Łany-Wodzisław	8+850 16+060	12+460 21+090	8,640
7.	0191T	(Łany Średnie)-gr.woj.-Przelaj-Mstyczów-Podsadek-jezów-Klimontów-Pękosław-Brześciw-Wodzisław-Piotrkowice-Wola Lubecka-gr.pow.(Michałów)	0+000	12+200	12,200
8.	0192T	dr.pow.nr0193T-Krzelow-Białowieża-Mstyczów-dr.pow.nr0191T-gr.woj.	0+000	4+640	4,640
9.	0193T	dr.pow.nr0193T-Przelaj-Janinów-Czekaj-Krzelow-Swaryszów- dr.pow.nr0191T	0+000	7+800	7,800
10.	0194T	dr.pow.nr0195T-Obiechów-Jasieniec - Stara Wieś-Kol.Węgrzynów-Przelaj Czepiecki-Czepiec	6+790	10+790	4,000
11.	0196T	dr.pow.nr0195T-Węgrzynów-Wojciechów-Czekaj dr.pow.nr0193T	1+800	5+100	3,300
12.	0198T	(Szczekociny)-gr.woj.święt.-Sprawa-Raszków-Bugaj-Krzelow	8+900	12+400	3,500
13.	0201T	dr.pow.nr0200T-Rożnica-Sosnowiec-Sędziszów-Tarnawa- dr.pow.nr0188T	2+650 8+150	4+650 9+350	3,200
14.	0204T	dr.kraj.nr78-Nagłowice-Rakoszyn-Trzciniec-Sędziszów- dr.pow.nr0191T	7+585	11+585	4,000
15.	0206T	dr.pow.nr0204T-Trzciniec-Łowinia-Wojciechowice-Krzcięcice- dr.pow.nr0208T	2+400	7+800	5,400
16.	0207T	dr.pow.nr0206T-Łowinia-Pawłowice-Sędziszów-dr.pow.nr0201T	0+000	3+640	3,640
17.	0208T	dr.kraj.nr78-Cierno-Zaszosie-Warzyn-Zagórze-Krzcięcice- dr.pow.nr0178T	6+550	8+650	2,100
RAZEM					90,900

Tab. 14 Drogi powiatowe na terenie miasta Sędziszów

L.p.	Nazwa drogi	Nazwa ulicy	Dokładne określenie odcinka		Długość odcinka (km)
			początek	koniec	
1.	0178T	(Michałów)gr.powiatu-Niegosławice-Konary-Strzyszkowice-Piskorzowice-Mierzawa-Sędziszów-gr.woj.święt.(Kozłów)	20+754	26+454	5,700
2.	0187T	dr.pow. nr0178T Sędziszów-Grażów - dr.pow. nr0188T	0+000	1+300	1,300

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 GMINY SĘDZISZÓW – PROJEKT ZMIANY STUDIUM
 Część 1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

3.	0188T	(Goleniowy)-gr.woj.-Wywła-Słupia-NowaWieś-Tarnawa-Sędziszów-Grażów-Zielonki-Kaziny-Łany-Wodzisław	Przemysłowa	12+460	16+060	3,600
4.	0188T -2	Sędziszów – zjazd z wiaduktu	Klimontowska	0+000	0+255	0,255
5.	0201T	dr.pow.nr0200T-Rożnica-Sosnowiec-Sędziszów-Tarnawa-dr.pow.nr0188T	Polna, Rynek, Kościelna, Sportowa, Gródek	4+650	8+150	3,500
6.	0204T	dr.kraj.nr78 - Nagłowice-Rakoszyń-Trzciniec-Sędziszów-dr.pow.nr 0191T	Nagłowicka	11+585	11+850	0,265
7.	0207T	dr.pow.nr0201T-Łowinia-Pawłowice-Sędziszów- dr.pow.nr0201T	Jędrzejowska	3+640	5+060	1,420
RAZEM						16,040

Tab. 15 Drogi gminne

L.p.	Nr ewid.	Nazwa drogi	Przebieg drogi	Długość (km)
1.	003451T	Mstyczów-Lipie-Klimontów	Mstyczów-Lipie-Klimontów	5,250
2.	003452T	Nowa Wieś-Marianów-Sędziszów	Nowa Wieś-Marianów-Sędziszów	4,600
3.	003453T	Borszowice-Grażów	Borszowice-Grażów	1,800
4.	003454T	Nowa Wieś-Bugaj-Czekaj	granica gminy-Bugaj-Czekaj	3,450
5.	003455T	Pawłowice-Boleścice-Wojciechowice	Pawłowice-Boleścice-Wojciechowice	4,500
6.	003456T	Czekaj-Wydanka-Tarnawa	Czekaj-Wydanka-Tarnawa	2,900
7.	003457T	Wojciechowice-Deszno	Wojciechowice-Deszno	1,306
8.	003459T	Klimontówek-Skorupków	Klimontówek-Skorupków	2,670
9.	003460T	Gniewięcin-Klimontów	Gniewięcin-Klimontów	3,230
10.	003461T	Boleścice-Piołunka	Boleścice-Piołunka	1,900
11.	003462T	Osiedle „Na Skarpie”-ul. Wodzisławska	Osiedle „Na Skarpie”-ul. Wodzisławska	2,500
12.	**	Gniewięcin-Sielec-Łany	Gniewięcin-Sielec-Łany	0,900
13.	**	Gniewięcin-Krężoły-Brzeście	Gniewięcin-Krężoły-granica gminy	1,220
RAZEM				36,226

Źródło: materiał własny wg ewidencji dróg UMiG Sędziszów

Po realizacji obwodnicy miasta została połączona północna i południowa część gminy. Problem komunikacyjny został rozwiązany poprzez wybudowanie wiaduktu tworzącego bezkolizyjne skrzyżowanie.

Gmina planuje następujące inwestycje w zakresie infrastruktury drogowej:

- a) ul. Marianowska w ciągu drogi Nowa Wieś – Marianów – Sędziszów (003452 T),
- b) ul. Zielona,
- c) ul. Leśna,
- d) ul. Gniewięcińska
- e) ul. Majowa
- f) ul. Rajska i ulice przyległe (003462 T)
- g) Nowa Wieś – Bugaj – Czekaj (003454 T)
- h) Pawłowice – Boleścice – Wojciechowice
- i) Czekaj – Wydanka – Tarnawa

- j) Szałas przez wieś (003455 T)
- k) Mstyczów – Lipie – Klimontów (003451 T)
- l) Gniewięcin – Sielec
- m) Tarnawa – Marianów
- n) Gniewięcin przez wieś
- o) Mstyczów kol. Józefów
- p) Łowinia - Deszno
- q) Boleścice – Zapusta (003458 T)
- r) Borszowice– Grązów (003453 T)
- s) Wojciechowice – Deszno (003457 T)

Główne uwarunkowania związane z komunikacją drogową w gminie:

- położenie w pobliżu międzyregionalnego węzła komunikacyjnego w Jędrzejowie,
- niezadowalający stan techniczny dróg powiatowych,
- konieczność ograniczenia budownictwa mieszkaniowego wzdłuż głównej drogi o ruchu tranzytowym,
- konieczność zarezerwowania terenów w celu:
 - przebudowy drogi powiatowej nr 0188T (Szczekociny) gran. woj.– Sędziszów - Wodzisław na pełne parametry drogi głównej (G);
 - przebudowy drogi powiatowej nr 0178 T Michałów – Mierzawa – Sędziszów – gran. woj. (Kozłów) na parametry drogi głównej (G);
 - budowy na parametrach drogi głównej (G) odcinka drogi powiatowej nr 0204T Nagłowice – Trzciniec - Sędziszów oraz przebudowy na parametry G drogi powiatowej nr 0187T Sędziszów – Grązów wraz z realizacją odcinka wiążącego te drogi bezkolizyjnie (wiadukt drogowy nad liniami kolejowymi);
 - przebudowy do parametrów drogi zbiorczej (Z) drogi powiatowej nr 0191T (Żarnowiec) gran. woj. Przełaj – Wodzisław;
 - wyznaczenia ciągów pieszo-rowerowych.

8. UWARUNKOWANIA ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

8.1 ZAOPATRZENIE W WODĘ

Miasto i gmina Sędziszów zasilane są w wodę z ujęć wód podziemnych. Woda ujmowana jest za pomocą studni wierconych z kredowego poziomu wodonośnego. Występujący na terenie gminy Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) nr 409 – Niecka Miechowska (część SE) należy do zasobnych w wodę, a na przeważającym obszarze występują wody dobrej jakości, często nie wymagające nawet chlorowania. GZWP nr 409 jest zbiornikiem szczelinowo-porowym o średniej głębokości ujęć 50-100 m i module zasobów dyspozycyjnych ok. 1,7 l/s·km².³

Zródłem zaopatrzenia w wodę mieszkańców miasta i gminy, a także innych użytkowników są wodociągi grupowe zasilane z następujących ujęć, których krótką charakterystykę przedstawiono poniżej:

- 1) ujęcie wody „Skarpa” zlokalizowane w mieście na Osiedlu Na Skarpie obejmuje dwie studnie wiercone o głębokości 30 m. Pozwolenie wodnoprawne dopuszcza pobór wód podziemnych w ilości:

$$Q_{\text{sr.dob.}} = 680,0 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{max.dob.}} = 900,0 \text{ m}^3/\text{d}$$

Obok ujęcia zlokalizowana jest stacja wodociągowa.

- 2) ujęcie wody na Osiedlu Drewnianym w Sędziszowie z poborem wody ze studni wierconej o głębokości 42,0 m.
- 3) ujęcie wody „Północ” w Sosnowcu bazujące na studni wierconej o głębokości 60,0 m. Pozwolenie wodnoprawne dopuszcza pobór wody w ilości:

$$Q_{\text{sr.dob.}} = 458,56 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{max.dob.}} = 604,69 \text{ m}^3/\text{d}$$

- 4) ujęcie wody w Krzcięcicach w skład którego wchodzi dwie studnie i hydrofornia. Pozwolenie wodnoprawne dopuszcza pobór wód podziemnych w ilości:

$$Q_{\text{sr.dob.}} = 151,0 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{max.dob.}} = 203,0 \text{ m}^3/\text{d}$$

- 5) ujęcie wody w Mierzynie obejmujące dwie studnie głębinowe i hydrofornię. Pobór wody dopuszczony w pozwoleniu wodnoprawnym wynosi:

$$Q_{\text{sr.dob.}} = 303,0 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{max.dob.}} = 399,4 \text{ m}^3/\text{d}$$

- 6) ujęcie wody w Klimontowie z poborem wody ze studni wierconej, zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym w ilości:

$$Q_{\text{sr.dob.}} = 140,0 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{max.dob.}} = 186,0 \text{ m}^3/\text{d}$$

Na ujęciu zlokalizowana jest ponadto jeszcze jedna studnia, a w pobliżu zbiornik z hydrofornią.

- 7) ujęcie wody w Jeżowie z poborem wody ze studni o głębokości 60,0 m, zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym w ilości:

$$Q_{\text{sr.dob.}} = 280,04 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{max.dob.}} = 367,31 \text{ m}^3/\text{d}$$

³ Kleczkowski A.S., 1990, *Mapa obszarów GZWP w Polsce wymagających szczególnej ochrony*, AGH, Kraków 1990.

- 8) ujęcie wody w Zielonkach z poborem wody ze studni o głębokości 70,0 m zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym w ilości:

$$Q_{\text{sr.dob.}} = 73,0 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{max.dob.}} = 94,0 \text{ m}^3/\text{d}$$

Ujęcie składa się z dwóch studni.

Z wyżej wymienionych ujęć wód podziemnych zaopatrywane są w wodę następujące jednostki osadnicze:

- z ujęcia „Skarpa” – część miasta oraz sołectwa: Borszowice, Grązów i Zagaje,
- z ujęcia na Osiedlu Drewnianym – częściowo miasto oraz sołectwa: Piła i Gniewięcin,
- z ujęcia „Północ” – część miasta oraz sołectwa: Sosnowiec, Pawłowice, Tarnawa i część Bolesćcic,
- z ujęcia w Krzcięcicach: Krzcięcice i Słaboszowice,
- z ujęcia w Mierzynie sołectwa: Mierzyn, Aleksandrów, Piołunka i część Bolesćcic,
- z ujęcia w Klimontowie: Klimontów i Klimontówek,
- z ujęcia w Jeżowie: Jeżów i Podsadek,
- z ujęcia w Zielonkach: Zielonki oraz Kaziny w gminie Wodzisław.

Z kolei z gminy Żarnowiec zaopatrywane są w wodę sołectwa: Przełaj i Czepiec.

Ponadto na terenie Sędziszowskiej Fabryki Kotłów „SEFAKO” funkcjonuje zakładowe ujęcie, które dostarcza wodę do części miasta.

W sieć wodociągową nie są uzbrojone następujące sołectwa: Białowieża, Bugaj, Krzelów-Czekaj, Łowinia, Marianów, Mstyczów, Przełaj Czepiecki, Szalas, Swaryszów i Wojciechowice. Na terenach niezwodociągowanych ludność korzysta najczęściej z indywidualnych studni kopanych.

Ujęcia posiadają ustanowione strefy ochronne, za wyjątkiem ujęcia wody „Skarpa” (brak terenu ochrony pośredniej). Szczegółowo zakazy i ograniczenia obejmujące na terenach stref ochronnych poszczególnych ujęć wody zgodnie z wydanymi decyzjami administracyjnymi przedstawiono w rozdz. 7.1.1.

Udokumentowane i zatwierdzone zasoby eksploatacyjne siedmiu ujęć gminnych (bez ujęcia na Osiedlu Drewnianym) wynoszą $Q_{\text{sr.dob.}} = 2085 \text{ m}^3/\text{d}$.

W roku 2005 pobrano z ujęć 195,9 tys. m^3 wody (tj. średnio zaledwie 536,7 m^3/d); z tego gospodarstwom domowym dostarczono 175,5 tys. m^3 wody.

Tak więc istnieją bardzo duże rezerwy w możliwościach zaopatrzenia w wodę z poszczególnych ujęć.

Długość sieci wodociągowej (bez przyłączy) wynosiła na koniec 2005 roku 104,4 km; z tego 27,5 km sieci funkcjonowało w mieście oraz 76,9 km na terenie gminy. W skład sieci wodociągowej wchodzi przewody główne o średnicach: 225 mm, 160 mm i 150 mm, rozdzielcze o ϕ 110 mm, 100 mm i 90 mm oraz przyłącza wodociągowe prowadzące do budynków i innych obiektów o łącznej długości 84,9 km. Liczba połączeń do sieci wodociągowej budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosi w mieście 510 szt., a na terenie gminy 1426 szt. (stan na koniec 2005 roku).

Główne uwarunkowania sprzyjające rozwojowi gminy to przede wszystkim:

- znaczna rezerwa w zasobach eksploatacyjnych istniejących ujęć wód podziemnych,
- dobra jakość ujmowanych wód podziemnych,
- wysoki odsetek budynków w mieście podłączonych do wodociągów,

- opracowana koncepcja zaopatrzenia w wodę gminy,
- projektowana w mieście budowa wieży ciśnień.

Do uwarunkowań ograniczających rozwój gminy należą:

- brak sieci wodociągowej w dziesięciu sołectwach,
- brak połączeń pomiędzy większością wodociągów grupowych,
- brak na niektórych ujęciach studni awaryjnych,
- znaczne rozproszenie zabudowy mieszkaniowej i duża ilość sołectw do obsługi przy stosunkowo małej liczbie mieszkańców.

8.1.1 Zakazy i ograniczenia obowiązujące na terenach stref ochronnych ujęć wody zgodnie z wydanymi decyzjami administracyjnymi

I. Ujęcie wody „Północ” w Sosnowcu

(decyzja OŚLiL.IV-6223/23/01 z dnia 23.07.2001 roku wydana przez Starostwo Powiatowe w Jędrzejowie).

W związku z ustanowieniem terenu stref ochronnych ujęcia zobowiązuje się uprawnionego do:

A – na terenie ochrony bezpośredniej:

1. Odprowadzenia wód opadowych w taki sposób, aby nie mogły przedostawać się do obudowy studni.
2. Zagospodarowania terenu strefy zielenią.
3. Ogrodzenia terenu strefy i zabezpieczenia przed wstępem osób nieupoważnionych.
4. Umieszczenia na bramie ogrodzenia ujęcia tablicy informacyjno-ostrzegawczej o treści:

*O B I E K T W O D O C I A Ą G O W Y
T E R E N O C H R O N Y B E Z P O Ś R E D N I E J
N i e z a t r u d n i o n y m w s t ę p w z b r o n i o n y*

5. Utrzymania bezwzględnej czystości.

B – na terenie ochrony pośredniej:

1. Oznaczenia granic terenu ochrony pośredniej poprzez umieszczenie tablic informacyjnych z obowiązującymi zakazami w punktach przecięcia tych granic ze szlakami komunikacyjnymi oraz w innych charakterystycznych punktach terenu.
2. Uwzględnienia ustanowionych terenów ochrony ujęcia wraz z zakazami w nich obowiązującymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Na ustanowionym terenie ochrony bezpośredniej ujęcia zabrania się:

1. Budownictwa nie związanego ściśle z pracą wodociągu.
2. Zajmowania terenu na inne cele poza ujmowaniem wody i pracą urządzeń z tym związanych.
3. Przebywania osób nie zatrudnionych przy urządzeniach służących do poboru wody.
4. Wprowadzania i pobytu zwierząt.

5. Wjazdu pojazdów z wyjątkiem niezbędnych przy usuwaniu awarii i wykonywaniu remontów.

Na terenie ochrony pośredniej – wewnętrznym zabrania się:

1. Wprowadzania ścieków do wód i do ziemi.
2. Rolniczego wykorzystania ścieków.
3. Stosowania nawozów sztucznych i chemicznych środków ochrony roślin.
4. Lokalizowania zabudowań gospodarczych.
5. Lokalizowania magazynów nawozów sztucznych.
6. Budowy dróg publicznych.
7. Lokalizowania ferm hodowlanych.
8. Lokalizowania magazynów produktów ropopochodnych i innych substancji chemicznych.
9. Lokalizowania wysypisk oraz wylewisk komunalnych i przemysłowych.
10. Mycia pojazdów mechanicznych.
11. Lokalizowania nowych ujęć wody.
12. Lokalizowania cmentarzy i grzebania zwierząt.
13. Lokalizowania inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i mogących pogorszyć stan środowiska, określonych w rozporządzeniu MOŚZNiL z dnia 13 maja 1995 roku.
14. Wykonywania odwodnień górniczych i przemysłowych.
15. Wydobywania kopalin.

Na terenie ochrony pośredniej – zewnętrznym wprowadza się następujące zakazy:

1. Wprowadzania ścieków do wód powierzchniowych.
2. Lokalizowania cmentarzy.
3. Lokalizowania wysypisk komunalnych i przemysłowych oraz wylewisk nieczystości.
4. Lokalizowania inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska, określonych w rozporządzeniu MOŚZNiL z dnia 13 maja 1995 r.
5. Wykonywania nowych ujęć wód podziemnych, służących do zbiorowego zaopatrzenia w wodę.
6. Budowy osiedli mieszkaniowych.
7. Lokalizacji magazynów i rurociągów produktów ropopochodnych i innych substancji chemicznych.
8. Lokalizowania ferm hodowli zwierząt.
9. Wydobywania kopalin oraz prowadzenia odwodnień górniczych i przemysłowych.
10. Rolniczego wykorzystywania gnojowicy.

II. Ujęcia wody:

(decyzje Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Wydział Ochrony Środowiska):

w Krzcięcicach

(decyzja OS.I-6210/67/97 z dnia 20.05.1997 r.),

w Mierzynie

(decyzja OS.I-6210/68/97 z dnia 20.05.1997 r.),

w Jeżowie

(decyzja OS.I-6210/183/94 z dnia 08.11.1994 r.),

w Zielonkach

(decyzja OS.I-6210/184/94 z dnia 09.11.1994 r.).

W związku z ustanowieniem stref ochronnych ujęcia wody zobowiązuje się użytkownika ujęcia do:

1. Zabezpieczenia terenu ochrony bezpośredniej przed wejściem osób nieupoważnionych oraz umieszczenia na bramie ogrodzenia tablicy informacyjno-ostrzegawczej o treści:

*O B I E K T W O D O C I A Ğ O W Y
T E R E N O C H R O N Y B E Z P O Ś R E D N I E J
N i e z a t r u d n i o n y m w s t ę p w z b r o n i o n y*

2. Zapewnienia odprowadzania wód opadowych z terenu ochrony bezpośredniej w taki sposób, aby nie mogły przedostawać się do obudowy studni.
3. Utrzymywania na terenie ochrony bezpośredniej bezwzględnej czystości.
4. W zasięgu strefy wewnętrznej ustawienia tablic informacyjno-ostrzegawczych z podanymi zakazami i ograniczeniami, w charakterystycznych punktach terenu np. przecięcia się granic z drogami, rowami itp.

W związku z ustanowieniem strefy ochrony pośredniej ujęcia wody zobowiązuje się Urząd Miasta i Gminy Sędziszów do dokonania zmiany w Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, uwzględniającej naniesienie zasięgu terenu wewnętrznego i zewnętrznego strefy oraz w ustaleniach ogólnych określone zakazy, nakazy i ograniczenia w zagospodarowaniu terenów.

W strefie ochrony bezpośredniej wprowadza się zakazy:

1. Budownictwa nie związanego ściśle z pracą wodociągu.
2. Zajmowania terenu na inne cele poza ujmowaniem wody i pracą urządzeń z tym związanych.
3. Zamieszkiwania ludzi.
4. Przebywania osób nie związanych z pracą wodociągu.
5. Wprowadzania i pobytu zwierząt.
6. Rolniczego i ogrodniczego wykorzystywania terenu.
7. Lokalizacji zbiorników i rurociągów do magazynowania lub transportu produktów ropopochodnych, olejów, materiałów łatwopalnych itp.
8. Wjazdu pojazdów poza niezbędnymi do usuwania awarii lub wykonywania remontów urządzeń służących do poboru wody.

W całym obszarze strefy ochrony pośredniej ujęcia wody wprowadza się następujące zakazy:

1. Lokalizacji nowych ujęć wód podziemnych do zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę do picia i potrzeb gospodarczych.
2. Przechowywania i składowania odpadów promieniotwórczych.
3. Lokalizowania wysypisk odpadów komunalnych i przemysłowych oraz wylewisk nieczystości.
4. Lokalizowania zakładów przemysłowych i ferm chowu zwierząt.
5. Lokalizowania cmentarzy i grzebania zwierząt.
6. Lokalizacji zbiorników i rurociągów do magazynowania, przesyłania oraz dystrybucji transportu produktów ropopochodnych, olejów, materiałów łatwopalnych lub innych substancji chemicznych.
7. Lokalizowania inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi, określonych w §2 Rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 13 maja 1995 r.

Na terenie wewnętrznym strefy ochrony pośredniej oprócz ograniczeń wymienionych wyżej wprowadza się następujące zakazy:

1. Wprowadzania ścieków do wód powierzchniowych i do ziemi.
2. Lokalizowania nowych obiektów budowlanych.
3. Budowy nowych dróg publicznych.
4. Wykonywania wierceń i odkrywek oraz wydobywania kopalin.
5. Rolniczego wykorzystywania ścieków i gnojowicy.
6. Urządzania obozowisk i parkingów.
7. Mycia pojazdów mechanicznych.
8. Składowania lub gromadzenia śmieci i odpadów, które mogą zanieczyszczać wody gruntowe.
9. Urządzania pastwisk i pojenia zwierząt gospodarskich.
10. Wykonywania robót melioracyjnych i wykopów ziemnych.
11. Wykonywania odwodnień budowlanych i górniczych.
12. Stosowania nawozów sztucznych oraz chemicznych środków ochrony roślin w ilościach przekraczających zdolności sorbcyjne roślin.
13. Urządzania nieuszczelnionych ustępów, osadników ścieków itp.
14. Zakładania gospodarstw ogrodniczych i sadowniczych o intensywnej uprawie owoców i warzyw.

UWAGA! Powyższe zakazy i ograniczenia dotyczą również części sołectwa Piła, w związku z zasięgiem strefy ochronnej związanej z ujęciem na Osiedlu Drewnianym w mieście Sędziszowie.

III. Ujęcie wody w Klimontowie

(decyzja ROS.IX-6210/299/98 z dnia 24.12.1998 r. Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Wydział Rolnictwa i Ochrony Środowiska).

W związku z ustanowieniem stref ochronny zobowiązuje się użytkownika ujęcia do:

1. Zabezpieczenia terenu ochrony bezpośredniej przed wejściem osób nieupoważnionych oraz umieszczenia na bramie ogrodzenia tablicy informacyjno-ostrzegawczej o treści:
*O B I E K T W O D O C I A Ą G O W Y
T E R E N O C H R O N Y B E Z P O Ś R E D N I E J
N i e z a t r u d n i o n y m w s t ę p w z b r o n i o n y*
2. Zabezpieczenia odprowadzania wód opadowych z terenu ochrony bezpośredniej w taki sposób, aby nie mogły przedostawać się do obudowy studni.
3. Utrzymywania na terenie ochrony bezpośredniej bezwzględnej czystości.
4. Oznaczenia granic stref ochrony pośredniej (wewnętrznych i zewnętrznych) poprzez umieszczenie odpowiednich tablic informacyjnych w charakterystycznych punktach terenu np. przecięcia się granic z drogami, rowami itp.

W bezpośredniej strefie ochrony sanitarnej zabrania się:

1. Budownictwa nie związanego ściśle z pracą wodociągu.
2. Zajmowania terenu na inne cele poza ujmowaniem wody i pracą urządzeń z tym związanych.
3. Przebywania osób nie zatrudnionych przy urządzeniach służących do poboru wody.
4. Wprowadzania i pobytu zwierząt.
5. Wjazdu pojazdów za wyjątkiem niezbędnych przy usuwaniu awarii i wykonywaniu remontów.

W całym obszarze strefy ochrony pośredniej wprowadza się zakazy:

1. Lokalizacji nowych ujęć wód podziemnych poza studniami awaryjnymi.
2. Lokalizowania wysypisk i wylewisk odpadów komunalnych i przemysłowych.
3. Zakładania cmentarzy i grzebania zwierząt.
4. Wykonywania wierceń i odkrywek, wydobywania kopalin.
5. Lokalizacji zbiorników i rurociągów do magazynowania lub transportu produktów ropopochodnych, olejów itp.
6. Przechowywania i składowania odpadów promieniotwórczych.
7. Lokalizowania inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi określonych w aktualnym rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.
8. Wznoszenia urządzeń i wykonywania robót lub czynności, które mogą zmniejszyć przydatność wody lub wydajność ujęcia.

Na wewnętrznym terenie ochrony pośredniej oprócz ograniczeń wymienionych wyżej wprowadza się dodatkowe zakazy:

1. Wprowadzania ścieków do wód powierzchniowych i do ziemi.
2. Rolniczego wykorzystywania ścieków, w tym gnojowicy.
3. Składania lub gromadzenia śmieci, które mogą zanieczyszczać wody gruntowe.
4. Urządzania pastwisk i pojenia zwierząt gospodarskich.
5. Stosowania nawozów sztucznych i chemicznych środków ochrony roślin.
6. Urządzania parkingów i obozowisk.
7. Lokalizowania zakładów przemysłowych i ferm chowu zwierząt.
8. Zakładania gospodarstw ogrodniczych i sadowniczych o intensywnej uprawie owoców i warzyw.
9. Budowy dróg publicznych.
10. Lokalizowania obiektów budowlanych.

8.2 ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW

Sieć kanalizacji sanitarnej funkcjonuje jedynie w mieście i obejmuje swym zasięgiem osiedla mieszkaniowe: „Na Skarpie” i „Sady”, osiedle domków jednorodzinnych przy ul. Przemysłowej oraz Sędziszowską Fabrykę Kotłów „SEFAKO”. Długość sieci kanalizacji sanitarnej (bez przykanalików) na koniec 2005 roku wynosiła 4,9 km, długość podłączeń do sieci kanalizacyjnej budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania – 1,2 km, a liczba podłączeń – 79.

Ścieki kanalizacją sanitarną odprowadzane są do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni, położonej na terenie miasta, obok Sędziszowskiej Fabryki Kotłów „SEFAKO”. Oczyszczalnia pracuje w następującym układzie technologicznym: krata, piaskownik, osadniki Imhoffa, złoża biologiczne, osadnik wtórny, poletka osadowe. Przepustowość oczyszczalni zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym wynosi 1300 m³/d. Obecnie oczyszczane są ścieki w ilości ok. 500÷600 m³/d.

Oczyszczone ścieki rowem otwartym odprowadzane są do rzeki Mierzawy w km 40+500. Ścieki z obiektów użyteczności publicznej oraz z części gospodarstw wywożone są przez Zakład Usług Komunalnych do punktu zlewnego zlokalizowanego przy wyżej omówionej oczyszczalni ścieków.

Na terenie miasta funkcjonuje ponadto przy budynku Urzędu Miejskiego mała biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości ok. 5 m³/d, a na terenie gminy wiejskiej oczyszczalnia przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Krzelowie.

Zgodnie z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych przewidziana jest rozbudowa oczyszczalni miejskiej do przepustowości 1950 m³/d (równoważna liczba mieszkańców aglomeracji – 14 236) i ma ona obsługiwać również gminę Słupia Jędrzejowska. Termin spełnienia przez aglomerację wymagań w zakresie oczyszczania ścieków i osiągnięcia efektu ekologicznego oczyszczania – 2015 r.

Na terenie miasta funkcjonuje również fragmentarycznie kanalizacja deszczowa.

Na obszarach wiejskich ścieki sanitarne odprowadzane są w znacznej części do zbiorników w większości tylko teoretycznie bezodpływowych. Okresowo są one opróżniane, a ścieki często są wywożone na pola uprawne i łąki. Nieszczelne lub przelewowe szamba oraz nawożenie użytków rolnych ściekami jest główną przyczyną zanieczyszczenia wód powierzchniowych oraz środowiska gruntowo-wodnego.

Toteż bardzo ważnym problemem w aspekcie wymaganej szczególnej ochrony GZWP nr 409 jest uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach nie objętych systemem kanalizacji sanitarnej poprzez egzekwowanie odprowadzania do szczelnych zbiorników ścieków i ich systematycznego wywożenia do punktu zlewnego przy oczyszczalni.

Należy zaznaczyć, że inwestycje w zakresie systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków należą do bardzo kapitałochłonnych, z uwagi na wysokie koszty budowy oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych. Sieć kanalizacyjna, obok sieci centralnego ogrzewania należy bowiem do najdroższych w porównaniu z innymi sieciami infrastruktury technicznej.

Główne uwarunkowania i problemy związane z systemem odprowadzania i oczyszczania ścieków to:

- tzw. luka infrastrukturalna, tj. brak zbiorczych systemów kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczalni ścieków i punktów zlewnych w gminie, co powoduje obniżenie jakości życia mieszkańców, konflikt sanitarny, degradację środowiska i konsekwencje ekologiczne oraz obniża atrakcyjność dla potencjalnych inwestorów,
- konieczność rozbudowy kanalizacji sanitarnej w mieście oraz jej budowy na terenie wszystkich sołectw z odprowadzeniem ścieków do wysokoefektywnych oczyszczalni,
- konieczność modernizacji i remontu kapitalnego istniejącej oczyszczalni ścieków w mieście,
- nieuporządkowana gospodarka ściekowa w gminie, tj. nieszczelne lub przelewowe zbiorniki na ścieki i „dzikie” wylewiska nieczystości,
- bardzo wysokie koszty budowy kanalizacji sanitarnej w związku ze znacznym rozproszeniem zabudowy mieszkaniowej i dużą ilością sołectw,
- konieczność uzgodnień tras przebiegu kanałów z właścicielami gruntów i akceptacji społecznej lokalizacji oczyszczalni ścieków,
- konieczność uporządkowania w mieście gospodarki wodami opadowymi,
- duża dysproporcja między długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Natomiast **głównym uwarunkowaniem sprzyjającym rozwojowi miasta i gminy** jest duża rezerwa w przepustowości oczyszczalni ścieków w Sędziszowie oraz działania zmierzające do poprawy uzbrojenia terenu w sieć kanalizacyjną. Świadczą o tym opracowane koncepcje kanalizacji i oczyszczalni ścieków oraz projekt budowlano-wykonawczy z 2005 r. dotyczący budowy kanalizacji sanitarnej dla miejscowości: Tarnawa, Szałas, Piła i Sędziszów

wraz z budową kanalizacji deszczowej w Sędziszowie z trzema podczyszczalniami wód opadowych.

8.3. ELEKTROENERGETYKA

Podstawowym źródłem zaopatrzenia miasta i gminy Sędziszów w energię elektryczną jest system elektroenergetyczny, który opiera się na sieci średniego napięcia 15 kV wyprowadzonej ze stacji elektroenergetycznej 110kV/15 (GPZ – główny punkt zasilania) zlokalizowanej przy ul. Kieleckiej w Sędziszowie. Do stacji elektroenergetycznej GPZ 110kV/15kV doprowadzone są napowietrzne linie energetyczne wysokiego napięcia 110 kV, relacji Jędrzejów 2 – Sędziszów oraz Sędziszów – Szczekociny.

Na obszarze gminy oprócz GPZ znajduje się również podstacja trakcyjna PKP zasilana dwiema równoległymi liniami kablowymi średniego napięcia. Ponadto z głównego punktu zasilania wyprowadzonych jest szereg linii napowietrzno-kablowych w kierunku: osiedla „Sady”, Swaryszowa, Fabryki Kotłów „SEFAKO” S.A., Wodacza, Wodzisławia, Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Potoku, osiedla „Na Skarpie” (kabel). W mieście na terenach znacznie zabudowanych linia energetyczna jest skablowana. W obszarach wiejskich gminy przeważająca część sieci średniego i niskiego napięcia wykonana jest liniami napowietrznymi, a większość stacji transformatorowo-rozdzielczych 15/04 kV to stacje napowietrzne, słupowe. Na obszarze gminy występuje ok. 100 stacji transformatorowych SN/nn.

W strukturze systemu elektroenergetycznego, zaopatrującego w energię obszar gminy Sędziszów, można wyróżnić dwa podstawowe poziomy:

- sieć rozdzielczą i obiekty wysokiego napięcia 110 kV,
- sieć rozdzielcza i obiekty średniego i niskiego napięcia.

Na podstawie informacji przekazanych przez Zakład Energetyczny Okręgu Radomsko-Kieleckiego S.A. (pismo TR/M/6296/05) można ocenić, iż uzbrojenie terenu w sieć wysokiego napięcia 110kV jest wystarczające. Z treści pisma wynika, iż nie planuje się w najbliższych latach budowy dużych obiektów energetycznych takich jak stacje GPZ, Rozdzielni Sieciowych, linii 110 kV.

Nie przewiduje się realizacji inwestycji z zakresu elektroenergetyki, które wymagałyby zarezerwowania terenu.

Natomiast informacje na temat bieżących zadań inwestycyjnych w zakresie rozbudowy i modernizacji istniejącej sieci rozdzielczej SN i nN na terenie gminy uzyskano od Rejonowego Zakładu Energetycznego Jędrzejów (pismo R8/KT/TU/274/06).

Na poziomie średniego i niskiego napięcia istniejąca infrastruktura elektroenergetyczna wymaga modernizacji i rozbudowy, obecnie umożliwia jedynie pokrycie bieżących potrzeb na dostawy energii i mocy, przy aktualnym poziomie zainwestowania. W momencie powstania nowych inwestycji niezbędna będzie rozbudowa sieci średniego i niskiego napięcia oraz budowa nowych stacji transformatorowych.

Najistotniejsze uwarunkowania przestrzenne są stwarzane przez napowietrzne linie elektroenergetyczne, bowiem wzdłuż tych linii należy zachować wolny od zabudowy pas terenu o orientacyjnej szerokości (strefy techniczne). Wzdłuż linii 110 kV pas o szerokości 40 m (po 20 m z każdej strony osi trasy linii, a na terenach zadrzewionych po 10 m z każdej strony osi trasy linii). Pas o szerokości 14 m należy pozostawić wzdłuż linii 15 kV (po 7 m z każdej strony osi trasy linii, a na terenach zadrzewionych po 5,5 m z każdej strony osi linii).

Wyżej wymienione wielkości należy traktować szacunkowo, dokładna szerokość strefy technicznej zależy od szeregu lokalnych czynników, w tym odległości przewodu linii od planowanej zabudowy.

Szerokość stref technicznych wzdłuż istniejących lub projektowanych linii kablowych średniego napięcia lub niskiego napięcia nie przekracza 1m i nie stwarza istotnych ograniczeń przestrzennych.

Gmina w zakresie elektroenergetyki uwarunkowany jest dogodnymi warunkami zasilania energetycznego na obszarach dopuszczalnego rozwoju osadnictwa oraz uzyskaniem obowiązujących standardów zaopatrzenia w energię elektryczną.

Realizacja elektrowni wiatrowych spowoduje budowę urządzeń do przesyłu energii elektrycznej i sieci energetycznych w celu połączenia z krajowym systemem energetycznym.

Energetyka wiatrowa

Przyjęty przez Parlament Europejski w grudniu 2008 r. pakiet klimatyczno-energetyczny określa instrumenty legislacyjne, dzięki którym do 2020 roku UE zredukuje o 20 proc. emisje CO₂ i zużycie energii oraz o 20 proc. zwiększy udział energii ze źródeł odnawialnych. Na terenie gminy Sędziszów planowane jest wytwarzanie energii z elektrowni wiatrowych.

Zgodnie z wytycznymi IMGW Oddział Warszawski, obszar gminy Sędziszów należy do rejonów o niekorzystnych warunkach wietrznych dla lokalizacji elektrowni wiatrowych. Faktyczne warunki anemometryczne są przedmiotem analiz wykonywanych przez inwestorów elektrowni wiatrowych. Ze względu na warunki anemometryczne najkorzystniejsze warunki występują w obrębie partii wierzchowinowych terenu. Wnioski o możliwość realizacji elektrowni wiatrowych zostały złożone dla obszarów w następujących miejscowościach: Aleksandrów, Grązów, Bolesćice, Zielonki, Piolunka, Mierzyn, Słaboszowice, Krzcięcice, Klimontów, Klimontówek, Gniewięcin, Piła, Wojciechowice, Sosnowiec, Pawłowice i Łowinia. Obejmują one tereny użytkowane rolniczo, poza terenami zabudowanymi.

8.4. TELEKOMUNIKACJA

Na terenie gminy działa kilku operatorów sieci telekomunikacyjnej. Sieci telefonii przewodowej eksploatują firmy:

- Telekomunikacja
- Netia

Wszystkie miejscowości w gminie są podłączone do automatycznych centrali telefonicznych. Ponadto zlokalizowana jest stacja bazowa telefonii komórkowej, oraz umieszczone są dwie stacje telefonii komórkowej.

Projektowane sieci łączności telefonicznej w wykonaniu kablowym zaleca się umieszczać na terenach zabudowy zwartej, natomiast na terenach gdzie występuje zabudowa rozproszona zaleca się projektowanie linii telefonicznej napowietrznej.

Lokalizacja nowoprojektowanych wież telefonii komórkowej powinna uwzględniać wymagania ochrony krajobrazu oraz ochrony zdrowia ludzi.

8.5 ZAOPATRZENIE W GAZ

W chwili obecnej miasto i gmina Sędziszów nie są zgazyfikowane, mieszkańcy korzystają z gazu z butli.

Miasto i gmina Sędziszów należy do Związku Międzygminnego do spraw gazyfikacji, rozwoju terenów wiejskich i ochrony środowiska.

Celem istnienia Związku jest wspólne działanie członków Związku zmierzające do podniesienia standardu życia mieszkańców i umożliwienia rozwoju społecznego poprzez :

- reprezentowanie wspólnych interesów w sprawach gazyfikacji i budowy gazociągu wysokoprężnego,
- inspirowanie działań zmierzających do najszybszego zakończenia kompleksowej gazyfikacji oraz zapewnienie najodpowiedniejszych prawnych i faktycznych warunków realizacji inwestycji.

Ponadto gmina posiada program gazyfikacji oraz projekt techniczny sieci gazowej średnioprężnej osiedla „Sady” i „Na Skarpie”, sieci gazowej średnioprężnej w ul. Przemysłowej w Sędziszowie oraz miejscowości Swaryszów.

Wielkość obszaru, która zostanie wyposażona w sieć gazową jest uzależniona od liczby odbiorców i prognozowanego poboru gazu. Operatorzy sieci realizują przedsięwzięcie wówczas gdy widzą opłacalność przedsięwzięcia. W związku z tym, przede wszystkim zgazyfikowane są tereny o zwartej zabudowie, na których można liczyć na relatywnie dużą liczbę odbiorców i duży pobór gazu. Wyposażenie w sieć gazową terenów gdzie przeważa zabudowa rozproszona jest najczęściej nieuzasadnione ekonomicznie.

Planowane wyposażenie miasta i gminy Sędziszów w sieć gazową średniego ciśnienia oraz w niewielkim fragmencie w sieć wysokiego ciśnienia (Gniewięcim, Klimontówek) nie stwarza istotnych ograniczeń przestrzennych. Szerokość stref kontrolowanych, powinna wynosić:

- 6 m – dla projektowanego gazociągu wysokiego ciśnienia (po 3 m z każdej strony osi gazociągu)
- 1 m – dla projektowanego gazociągu niskiego i średniego ciśnienia.

Dla gazociągów projektowanych, układanych w przecinkach leśnych powinien być wydzielony pas gruntu o szerokości po 2 m z obu stron gazociągu, bez drzew i krzewów.

W strefach kontrolowanych gazociągów nie należy wznosić budynków, urządzać stałych składów i magazynów, sadzić drzew oraz nie powinna być podejmowana żadna działalność mogąca zagrozić trwałości gazociągu podczas jego eksploatacji. Dopuszcza się, za zgodą operatora sieci gazowej, urządzenie parkingów nad gazociągiem. Pas terenu wyznaczony pod strefę kontrolowaną może być uprawiany rolniczo lub ogrodniczo, drzewa i krzewy należy sadzić w odległości co najmniej 5 m od zewnętrznej ścianki gazociągu wysokiego ciśnienia oraz 1,5 m od zewnętrznej ścianki gazociągu średniego ciśnienia.

8.6. CIEPŁOWNICTWO

Głównym dystrybutorem energii ciepłej w mieście Sędziszów jest Sędziszowskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej (SPEC). Centralny system ciepłowniczy zaopatruje w ciepło mieszkańców osiedla „Sady” i „Skarpa”.

W pozostałej części miasta oraz na terenach wiejskich energię ciepłą uzyskuje się poprzez spalanie węgla w piecach i węglowych kotłowniach lokalnych.

8.7 GOSPODARKA ODPADAMI

8.7.1 Składowanie odpadów

Na terenie gminy czynne jest składowisko odpadów komunalnych w Borszowicach. Jest to składowisko międzygminne. Składowane są tu odpady z gmin: Sędziszów, Słupia Jędrzejowska i Wodzisław. Według zebranych informacji w latach 1999-2003 na składowisko z terenu gminy Sędziszów przekazano:

- 1999 r. – 3 742 Mg;
- 2000 r. – 3 381,8 Mg;
- 2001 r. – 1 861,7 Mg;
- 2002 r. – 1 814,8 Mg;
- 2003 r. – 1 112,8 Mg odpadów komunalnych.

Na terenie gminy w miejscowości Tarnawa zlokalizowane jest zrekultywowane składowisko odpadów komunalnych.

Bilans odpadów komunalnych przedstawia tabela 18.

Tab. 16 Masa wytworzonych odpadów komunalnych w roku 2002 na terenie gminy Sędziszów

Lp	Rodzaj odpadów	powiat jędrzejowski	Miasto Sędziszów	Gmina Sędziszów
1	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	4049	390	216
2	Odpady zielone	474	46	25
3	Papier i karton nieopakowaniowe	1343	129	72
4	Opakowania z papieru i tektury	1944	187	104
5	Opakowania wielomateriałowe	216	21	12
6	Tworzywa sztuczne (nieopakowaniowe)	2301	222	123
7	Opakowania z tworzyw sztucznych	740	71	40
8	Tekstyliia	568	55	30
9	Szkło (nieopakowaniowe)	104	10	5
10	Opakowania ze szkła	1432	138	77
11	Metale	594	57	32
12	Opakowania z blachy stalowej	215	21	11
13	Opakowania z aluminium	61	6	3
14	Odpady mineralne	785	76	42
15	Drobna frakcja popiołowa	2514	243	134
16	Odpady wielkogabarytowe	1045	100	56
17	Odpady budowlane	2235	215	120
18	Odpady niebezpieczne	152	15	8
Razem		20 772	2 002	1 110

Z tabeli wynika, że na terenie gminy wytworzono 3 112 Mg odpadów komunalnych, z czego 2 002 Mg w mieście.

Według uzyskanych informacji ilość zebranych odpadów komunalnych w 2003 r. na terenie gminy Sędziszów wyniosła 1 127,4 Mg.

Według danych Spisu Powszechnego wykonanego w 2002 r., na terenie gminy znajduje się 4657 gospodarstw domowych. Na terenie miasta Sędziszowa znajduje się 2391 gospodarstw, z czego 1156 to zabudowa zagrodowa, natomiast 1235 gospodarstwa domowe znajduje się w 53 blokach mieszkalnych. Na dzień 30.04.2003 r. ilość umów zawartych na wywóz odpadów komunalnych wynosiła 2500, co stanowi 54%. Najwięcej gospodarstw domowych objętych wywozem odpadów komunalnych znajduje się w Sędziszowie – 1686

(70%). Znaczna więc część powstających odpadów z terenu gminy trafia do środowiska w sposób niekontrolowany.

Na terenie gminy wyróżnić można następujące systemy zbiórki odpadów komunalnych:

- zbiórka odpadów komunalnych mieszanych (niesegregowanych),
- selektywna zbiórka odpadów do recyklingu materiałowego,
- zbiórka odpadów niebezpiecznych.

8.7.2 Zbiórka odpadów mieszanych

Zbiórka odpadów mieszanych jest podstawowym systemem zbierania odpadów komunalnych na terenie gminy. Sposób zbierania odpadów nie jest jednak jednolity i zależy od zabudowy oraz warunków transportowych. Do gromadzenia odpadów stosowane są różnego typu pojemniki o różnej pojemności dostosowane do rodzaju i charakteru zabudowy (tereny miejskie, wiejskie, zabudowa jedno- i wielorodzinna).

Zbieraniem i transportem odpadów komunalnych zajmują się specjalistyczne firmy prywatne, posiadające stosowne zezwolenia wydane przez burmistrza. Na terenie miasta i gminy działają następujące podmioty:

- TAMAX Sędziszów;
- „Ekom” PPUH S.C. Siedlce 25, gm. Chęciny.

Największą firmą działającą na terenie gminy jest TAMAX, który zebrał w 2003 r. 1 101 Mg odpadów komunalnych.

Odpady komunalne zbierane są przeważnie do pojemników będących własnością firmy TAMAX, według ustalonego harmonogramu wywozu. Na terenie gminy występują następujące rodzaje pojemników:

Tab. 17 Charakterystyka składowisk komunalnych zlokalizowanych na terenie gminy Sędziszów

Lp	Miejscowość	Rok uruchomienia	Rok zamknięcia	Typ instalacji	Właściciel / Zarządzający	Usytuowanie	Poprzednie wykorzystanie terenu	Stan zabezpieczenia środowiska	Pow. całkowita składowania (ha)	Poj. całkowite składowania (m ³)	Stopień wypełnienia (%)	Monitoring środowiska	Stan formalno-prawny
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1.	Borszowice	1994	2010	składowisko nadpoziomowe	Urząd Miasta i Gminy w Sędziszowie	500 m od zabudowań mieszkalnych	użytki rolne	Warstwa gliny i ilu oraz geomembrana grubości 1,5 mm	0,75	112500	70	wody podziemne, odciek, gleby, gaz	uregulowany
2.	Tarnawa - zrekultywowane	1978	1995	składowisko podpoziomowe	Urząd Miasta i Gminy w Sędziszowie	350 m od zabudowań mieszkalnych i ujęć wodnych	wyrobisko margli	brak	0,70	24500	100	wody podziemne	nieuregulowany

- gospodarstwa indywidualne – pojemniki plastikowe 120 l (1432 szt.), 140 l (122 szt.), 240 l (320 szt.) – opróżniane jeden raz w miesiącu;
- bloki mieszkalne – pojemniki metalowe 1 100 l (82 szt.) – opróżniane cztery razy w tygodniu;
- KP-7 (41 szt.) – opróżniane na zgłoszenie.

Firma EKOM odbiera odpady z 60 gospodarstw (pojemniki 110 l) dwa razy w miesiącu. W roku 2003 zebrali 26,4 Mg odpadów.

8.7.3 Selektywna zbiórka odpadów

Przedmiotem zbiórki są odpady przeznaczone do recyklingu materiałowego: szkło, papier i tektura, metale, i tworzywa sztuczne.

Procesom odzysku poddawane są odpady wyselekcjonowane już w miejscu składowania. Ilość wyselekcjonowanych surowców wtórnych z odpadów komunalnych w 2002 i 2003 r. na terenie gminy Sędziszów przeznaczonych do odzysku przedstawia tabela.

Tab. 18 Ilość wyselekcjonowanych odpadów poddawanych procesom odzysku (recykling materiałowy) w 2002 i 2003 roku (Mg) na składowisku w Borszowicach (gm. Sędziszów)

	Rodzaj odpadów	Ilość odpadów	
		2002	2003
Borszowice gm. Sędziszów (odzyskane bezpośrednio na składowisku)	stłuczka szklana złom	22,0 1,4	40,8 10,4

8.7.4 Odpady niebezpieczne

Na podstawie przeprowadzonych badań przyjęto szacunkową ilość wytworzonych odpadów niebezpiecznych wytwarzanych w sektorze komunalnym w gminie Sędziszów w 2002 r w ilości 23 Mg/rok.

Jak wynika z analizy zebranych materiałów wśród odpadów niebezpiecznych dominują głównie: zużyte baterie i akumulatory ołowiowe, lampy fluorescencyjne, przeterminowane oleje, przeterminowane leki i chemikalia. Brak jest kompleksowego systemu zbierania i unieszkodliwiania tych odpadów. Najczęściej odpady te wyrzucane są przez mieszkańców do pojemników na odpady komunalne, skąd są wywożone na składowiska odpadów komunalnych.

Zorganizowane zbieranie odpadów niebezpiecznych występuje głównie w obiektach użyteczności publicznej takich jak urzędy gmin, szpitale czy szkoły, są to głównie świetlówki oraz baterie.

Urząd Miasta i Gminy w Sędziszowie w 2000 r. zakupił 4 pojemniki na odpady niebezpieczne. Znajdują się one na składowisku komunalnym i zbierane są do nich odpady wyselekcjonowane ze strumienia odpadów komunalnych. Są to pojemniki metalowe na świetlówki, akumulatory i inne odpady niebezpieczne.

Zużyte akumulatory ołowiowe zbierane są również przez sklepy z częściami i akcesoriami samochodowymi. Odpady te są czasowo magazynowane, a następnie odbierane przez wyspecjalizowane firmy i przekazywane do unieszkodliwienia.

Na terenie gminy brak jest zorganizowanej zbiórki przeterminowanych lekarstw od mieszkańców.

8.7.5 Odpady wytworzone w sektorze gospodarczym

Na terenie gminy głównymi wytwórcami odpadów są:

- Fabryka Kotłów „Sefako”,
- PKP w Sędziszowie,
- Przedsiębiorstwo Techniki Ciepłej „Aspra”.

W ogólnej masie odpadów wytworzonych na terenie gminy Sędziszów w sektorze gospodarczym – 1 040 Mg, znaczna część to odpady z przemysłu energetycznego – ciepłowni miejskiej i lokalnych kotłowni. W przeważającej części są to mieszanek popiołowo-żużłowe.

Największymi zakładami posiadającymi kotłownie węglowe na terenie gminy Sędziszów jest Przedsiębiorstwo Techniki Ciepłej „Aspra” w Sędziszowie – rocznie powstaje tu około 860 t/rok żużła (10 01 01).

Obecnie zakłady sprzedają odpady indywidualnym odbiorcom oraz instytucjom. Mają one zastosowanie w budownictwie drogowym i w produkcji materiałów budowlanych. Dodatkowo wykorzystuje się je do rekultywacji terenów poeksploatacyjnych. Odpady te mogą być również oddawane do Cementowni „Małogoszcz” jako paliwo alternatywne.

Podczas prac remontowych, modernizacyjnych i rozbiórek na terenach zakładów już istniejących powstaje około 274,5 odpadów remontowo-budowlanych. Głównym wytwórcą tego typu odpadów na terenie gminy Sędziszów jest Fabryka Kotłów SEFAKO - 270 Mg odpadów rocznie. Są to głównie odpady z żelaza, betonu, a także pochodzące z remontów odpady szklane i drewniane. Odpady wykorzystywane są gospodarczo prawie w całości, pozostała część odpadów budowlanych zawierających odpady azbestowe jest tymczasowo magazynowana na terenach zakładów, a następnie przekazywana do firm unieszkodliwiających tego rodzaju odpady.

Na terenie gminy zużyte opony samochodowe (w ilości około 0,6 Mg/2003 r.) pochodzą głównie:

- z bieżącej eksploatacji pojazdów i maszyn, w tym środków transportu, maszyn budowlanych;
- ze stacji demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Na terenie gminy zużyte opony są czasowo magazynowane na składowisku odpadów komunalnych, a następnie za pośrednictwem firmy „SITA” przekazywane są do unieszkodliwienia na teren Cementowni Małogoszcz.

Na terenie gminy wytwórcą odpadów z toczenia i piłowania żelaza i stopów, żelaza i stali, odpadów spawalniczych i poszlifierskich jest Fabryka Kotłów „SEFAKO” S.A. oraz kilka mniejszych zakładów wytwórczych. Zakłady te zajmują się wytwarzaniem kotłów energetycznych i zbiorników ciśnieniowych. Odpady te wywożone są poza teren gminy i powiatu przez wyspecjalizowane firmy, docelowo do hut.

Gospodarka odpadami w gminie Sędziszów uwarunkowana jest:

- wdrażaniem selektywnego systemu zbiórki odpadów,
- koniecznością likwidacji „dzikich wysypisk”,
- potrzebą osiągnięcia unijnych standardów poprzez wdrażanie rejonowego systemu gospodarowania,
- planowaniem budowy gminnych punktów zbiórki odpadów niebezpiecznych.

9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STRUKTURY WŁASNOŚCI TERENU ORAZ WIELKOŚCI I CHARAKTERU RUCHU BUDOWLANEGO

9.1 STRUKTURA WŁASNOŚCI GRUNTÓW

Strukturę własności gruntów przedstawiono w tabelach, oddzielnie dla miasta i dla terenów wiejskich gminy Sędziszów wg stanu na dzień 1.01.2005r. i 8.11.2006 r.

Tab. 19 Struktura własności i władania na obszarze miasta Sędziszów według stanu na dzień 1.01.2005 r.

Lp.	Własność	Pow. [ha]	Udział [%]
1.	Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	140	17,67
	Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste	67	8,47
	Razem Skarb Państwa	207	26,14
2.	Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	57	7,20
	Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	17	2,14
	Razem Gmina	74	9,34
3.	Grunty kościołów i związków wyznaniowych	6	0,75
	Grunty spółek prawa handlowego	2	0,26
	Razem osoby prawne	8	1,01
4.	Grunty osób fizycznych	503	63,51
	Razem	792	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG w Sędziszowie.

Z ogólnej powierzchni 792 ha 503 ha tj. 63,5% obszaru miasta jest własnością osób fizycznych. Skarb Państwa posiada 207 ha tj. 26,1%, natomiast Gmina jest właścicielem 74 ha tj. 9,3% powierzchni.

Tab. 20 Struktura własności i władania na obszarze gminy Sędziszów według stanu na 1.01.2005 r.

Lp.	Własność	Pow. [ha]	Udział [%]
1.	Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	2988	21,71
	Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste	30	0,22
	Grunty spółek Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych	3	0,02
	Razem Skarb Państwa	3021	21,95
2.	Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	98	0,71
	Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	1	0,00
	Razem Gmina	99	0,71
3.	Grunty spółdzielni	5	0,04

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 GMINY SĘDZISZÓW – PROJEKT ZMIANY STUDIUM
 Część 1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

	Grunty kościołów i związków wyznaniowych	28	0,20
	Wspólnoty gruntowe	11	0,08
	Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	173	1,26
	Grunty spółek prawa handlowego	3	0,02
	Grunty partii politycznych i stowarzyszeń	51	0,37
	Razem osoby prawne	271	1,97
4.	Grunty osób fizycznych	10374	75,37
	Razem	13765	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG w Sędziszowie

Na obszarze gminy udział procentowy jest następujący: osoby fizyczne – 10374 ha tj. 75,4%, Skarb Państwa – 3021 ha tj. 22%, Gmina – 99 ha tj. 0,7%.

Struktura własności i władania dla miasta i gminy według stanu na dzień 8.11.2006 r. podano w tabelach 23, 24 z podziałem na grunty orne, lasy, tereny mieszkaniowe, tereny przemysłowe, drogi, koleje i inne (sady, łąki, pastwiska, grunty rolne zabudowane, grunty pod stawami, rowami, grunty zadrzewione, nieużytki).

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY SĘDZISZÓW – PROJEKT ZMIANY STUDIUM
Część 1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

Tab. 21 Struktura własności i władania na obszarze miasta Sędziszów na 8.11.2006 r.										
Lp.	Własność	Pow. [ha]	Udział [%]	grunty ornie	lasy	tereny mieszk.	tereny przemysł	drogi	koleje	inne
1.	Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	138	16,9	71	1	4	1	14	25	24
	Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste	64	8,0	0	0	6	22	5	26	5
	Razem Skarb Państwa	202	25,5	71	1	10	23	19	51	29
2.	Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	54	6,8	3	0	12	0	15	0	24
	Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	17	2,1	12	0	2	0	0	0	3
	Razem Gmina	71	8,9	15	0	14	0	15	0	27
3.	Grunty kościołów i związków wyznaniowych	6	0,7	0	0	0	0	0	0	6
	Grunty spółek prawa handlowego	2	0,2	0	0	0	2	0	0	0
	Razem osoby prawne	8	1,0	0	0	0	2	0	0	6
4.	Grunty osób fizycznych	511	64,5	300	21	55	1	1	0	133
5.	Razem	792	100	386	22	79	26	35	51	195

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów UMiG Sędziszów

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY SĘDZISZÓW – PROJEKT ZMIANY STUDIUM
Część 1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

Tab. 22 Struktura własności i władania na obszarze gminy Sędziszów na dzień 8.11.2006 r.										
Lp.	Własność	Pow. [ha]	Udział [%]	grunty orne	lasy	tereny mieszk.	tereny przemysl.	drogi	koleje	inne
1.	Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	2859	20,7	937	1411	0	0	273	0	238
	Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste	116	0,8	17	0	0	0	0	91	8
	Grunty spółek Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych	3	0,02	3	0	0	0	0	0	0
	Razem Skarb Państwa	2978	21,6	957	1411	0	0	273	91	238
2.	Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	97	0,7	50	9	1	0	14	0	23
	Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	1	0,007	0	0	0	0	0	0	1
	Razem Gmina	98	0,7	50	9	1	0	14	0	24
3.	Grunty spółdzielni	4	0,02	3		0	0	0	0	1
	Grunty kościołów i związków wyznaniowych	28	0,2	14	0	0	0	0	0	14
	Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	166	1,2	144	9	0		1	0	22
	Wspólnoty gruntowe	12	0,08	3	2	0	0	0	0	7
	Grunty spółek prawa handlowego	2	0,01	2	0	0	0	0	0	0
	Grunty partii politycznych i stowarzyszeń	52	0,4	1	1	0	0	0	0	49
	Razem osoby prawne	264	1,9	167	12	0	0	1	0	93
4.	Grunty osób fizycznych	1041	76,1	8199	850	62	10	0	0	1296
5.	Razem	1376	100	9376	2282	63	10	288	121	1641

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów UMiG Sędziszów

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 GMINY SĘDZISZÓW – PROJEKT ZMIANY STUDIUM
 Część 1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

Tab. 23 Nieruchomości we władaniu gminy Sędziszów według stanu na dzień 30.10.2006

L.p.	Grupa	Powierzchnia ha	Udział %
1.	użytki rolne	80	47,1
	grunty orne	64	37,6
	sady	1	0,6
	łąki trwałe	6	3,5
	pastwiska	3	1,8
	grunty orne zabudowane	5	2,9
	grunty pod rowami	1	0,6
2.	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	10	5,9
	lasy	9	5,3
	grunty zadrzewione i zakrzewione	1	0,6
3.	grunty zabudowane i zurbanizowane	68	40,0
	tereny mieszkaniowe	15	8,8
	inne tereny zabudowane	17	10,0
	zurbanizowane tereny niezabudowane	-	-
	tereny rekreacyjne i wypoczynkowe	7	4,1
	drogi	29	17,1
4.	grunty pod wodami	-	-
5.	użytki ekologiczne	-	-
6.	nieużytki	12	7,1
7.	tereny różne	-	--
	Razem	170	100

Źródło: materiały UMiG Sędziszów

Według stanu z 8.11.2006 r. większość terenów na obszarze miasta Sędziszów należących do Skarbu Państwa i Gminy to grunty orne i lasy o łącznej powierzchni 86 ha, podobna powierzchnia przypada na drogi i koleje – 85 ha (tab. 21)

Większość terenów miejskich i wiejskich gminy Sędziszów należących do Skarbu Państwa to grunty orne i leśne oraz drogi i koleje. Podobną strukturę użytkowania ziemi prezentują tereny, których własnością jest gmina (tab. 22).

Gmina Sędziszów według stanu z 30.10.2006 posiada 170 ha (tab. 23) z czego większość przypada na użytki rolne – 80 ha, co stanowi ponad 47% wszystkich terenów w posiadaniu gminy oraz na grunty zabudowane i zurbanizowane - 68 ha tj. 40% całego obszaru.

Głównym uwarunkowaniem wynikającym ze struktury własności i władania gruntów na terenie gminy jest niewielka powierzchnia gruntów komunalnych, która może być przeszkodą w realizacji inwestycji na terenie gminy. Większa powierzchnia gruntów komunalnych znajduje się w miejscowościach: Borszowice (ok.10ha), Sosnowiec (ok.6ha), Sędziszów (ok. 6,5ha), Piołunka (ok. 2,5ha).

9.2 CHARAKTERYSTYKA RUCHU BUDOWLANEGO

Analizę ruchu budowlanego na terenie miasta i gminy przeprowadzono na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy w okresie od XI 2002 do III 2006. Decyzje o warunkach zabudowy podzielono na następujące grupy:

1. zabudowa mieszkaniowa nowa
2. zabudowa mieszkaniowa przebudowa, rozbudowa, nadbudowa
3. zabudowa inwentarska, gospodarna, garaże
4. zabudowa usługowa
5. infrastruktura techniczna (sieci infrastruktury technicznej, modernizacja dróg itp.)

W wymienionym okresie wydano 241 decyzji, z tego 95 na nowe budynki mieszkaniowe, 21 na rozbudowę, nadbudowę lub przebudowę budynków mieszkalnych, 49 decyzji na zabudowę gospodarczą, inwentarską i garaże. Ponadto wydano 34 decyzje na zabudowę usługową, 39 decyzji dotyczących sieci i urządzeń infrastruktury technicznej oraz 3 decyzje na zabudowę przemysłową. Ponad połowa decyzji tj. 135 została wydana dla terenu miasta Sędziszowa. Na terenie gminy najwięcej decyzji wydano w Krzelowie (10), Gniewięcinie (8), Piołunce i Tarnawie (7). W Aleksandrowie, Białowieży, Bugaju, Grązowie, Klimontówku i Wydance nie wydano żadnych decyzji.

Tab. 24 Zestawienie decyzji o warunkach zabudowy

Rok 2002

L.p.	Miejscowość	Rodzaj decyzji						Razem
		Zabudowa mieszkaniowa		Zabud.gosp. inwentarska, garaże	Zabud. usługowa	Zabud. przemysłowa	Inf. techniczna	
		nowa	rozbudowa nadbudowa przebudowa					
1	Sędziszów	4	-	1	-	-	3	8
2	Piołunka	-	1	-	-	-	-	1
3	Przelaj	-	-	-	-	-	1	1
Razem		4	1	1	-	-	4	10

Rok 2003

1	Sędziszów	23	2	12	15	2	10	64
2	Mstyczów	1	1	-	-	-	1	3
3	Szałas	-	-	-	-	-	1	1
4	Boleścice	3	-	2	1	-	-	6
5	Krzęcice	-	-	-	1	-	-	1
6	Pawłowice	1	-	1	-	-	-	2
7	Sosnowiec	1	-	1	-	-	-	2
8	Jeżów	1	-	-	-	-	-	1
9	Przelaj Czepiecki	1	-	2	-	-	1	4

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 GMINY SĘDZISZÓW – PROJEKT ZMIANY STUDIUM
 Część 1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

L.p.	Miejscowość	Rodzaj decyzji						
		Zabudowa mieszkaniowa		Zabud.gosp. inwentarska, garaże	Zabud. usługowa	Zabud. przemysłowa	Inf. techniczna	Razem
		nowa	rozbudowa nadbudowa przebudowa					
10	Zielonki	-	-	1	-	-	-	1
11	Łowinia	-	-	-	-	-	1	1
12	Gniewięcin	2	-	-	-	-	-	2
13	Tarnawa	1	-	1	1	-	-	3
14	Borszowice	4	-	-	-	-	-	4
15	Klimonów	1	-	-	-	-	-	1
16	Podsadek	1	-	-	-	-	-	1
17	Piołunka	1	1	-	-	-	-	2
18	Krzelów	4	-	-	-	-	-	4
19	Słaboszowice	1	-	-	-	-	-	1
20	Czepiec	1	-	-	-	-	-	1
Razem		47	4	20	18	2	14	105
Rok 2004								
1	Sędziszów	11	3	5	4	-	3	26
2	Tarnawa	1	1	1	-	-	-	3
3	Gniewięcin	2	1	1	-	-	-	4
4	Łowinia	1	2	-	-	-	-	3
5	Jeżów	1	-	1	1	-	-	3
6	Klimontów	-	-	-	-	-	1	1
7	Piołunka	1	-	1	-	-	-	2
8	Piła	-	-	1	-	-	-	1
9	Przełaj	2	-	-	-	-	-	2
10	Mstyczów	2	-	1	-	-	-	3
11	Mierzyn	-	-	1	-	-	-	1
12	Wojciechowice	-	-	-	-	-	1	1
13	Szałas, Tarnawa, Piła, Sędziszów	-	-	-	-	-	1	1
14	Krzcięcice	-	-	-	-	-	1	1
15	Krzelów	-	-	1	1	-	-	2
16	Słaboszowice	-	-	1	-	-	-	1
Razem		21	7	14	6	-	7	55
Rok 2005								
1	Sędziszów	9	2	6	7	-	6	30
2	Klimontów	-	-	1	-	-	1	2
3	Mstyczów	-	-	1	-	-	-	1
4	Krzcięcice	-	1	-	-	-	-	1
5	Piołunka	2	-	-	-	-	-	2
6	Jeżów	1	-	-	-	-	-	1
7	Łowinia	-	-	1	-	-	-	1
8	Czepiec	1	-	1	-	-	-	2
9	Marianów	2	-	-	-	-	-	2
10	Podsadek	-	1	-	-	-	-	1
11	Krzelów	-	-	1	-	-	1	2
12	Słaboszowice	-	-	1	-	-	-	1

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 GMINY SĘDZISZÓW – PROJEKT ZMIANY STUDIUM
 Część 1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

L.p.	Miejscowość	Rodzaj decyzji						
		Zabudowa mieszkaniowa		Zabud.gosp. inwentarska, garaże	Zabud. usługowa	Zabud. przemysłowa	Inf. techniczna	Razem
		nowa	rozbudowa nadbudowa przebudowa					
13	Pawłowice	-	1	-	-	1	-	2
14	Sosnowiec	1	-	-	-	-	-	1
15	Gniewięcin	1	-	-	-	-	-	1
16	Szałas	1	-	-	-	-	1	2
17	Przełaj	1	-	-	-	-	-	1
Razem		19	5	12	7	1	9	53
Rok 2006								
1	Sędziszów	2	3	-	2	-	-	7
2	Przełaj	-	-	1	-	-	1	2
3	Gniewięcin	-	-	1	-	-	-	1
4	Tarnawa	-	-	-	-	-	1	1
5	Mierzyn	-	-	-	1	-	-	1
6	Krzcięcice	-	1	-	-	-	-	1
7	Sosnowiec	1	-	-	-	-	-	1
8	Krzelów	1	-	-	-	-	1	2
9	Piła	-	-	-	-	-	1	1
10	Swaryszów	-	-	-	-	-	1	1
Razem		4	4	2	3	-	5	18
XI. 2002- III.2006		95	21	49	34	3	39	241

Tab. 25 Zbiorcze zestawienie decyzji o warunkach zabudowy

Lata	Rodzaj decyzji						
	Zabudowa mieszkaniowa		Zabud. gosp., inwentarska, garaże	Zabudowa usługowa	Zabudowa przemysłowa	Inf. techniczna	Razem
	nowa	rozbudowa nadbudowa przebudowa					
XI-XII 2002	4	1	1	-	-	4	10
2003	47	4	20	18	2	14	105
2004	21	7	14	6	-	7	55
2005	19	5	12	7	1	9	53
I-II 2006	4	4	2	3	-	5	18
Razem	95	21	49	34	3	39	241

Tab. 26 Zestawienie decyzji o warunkach zabudowy w poszczególnych miejscowościach

L.p.	Miejscowość	Liczba decyzji
1	Sędziszów	135
2	Aleksandrów	-
3	Białowieża	-
4	Boleścice	6

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 GMINY SĘDZISZÓW – PROJEKT ZMIANY STUDIUM
 Część 1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

L.p.	Miejscowość	Liczba decyzji
5	Borszowice	4
6	Bugaj	-
7	Czepiec	3
8	Gniewięcin	8
9	Grażów	-
10	Jeżów	5
11	Klimontów	4
12	Klimontówek	-
13	Krzcięcice	4
14	Krzelów	10
15	Łowinia	4
16	Mierzyn	2
17	Mstyczów	7
18	Pawłowice	4
19	Piła	2
20	Piołunka	7
21	Podsadek	2
22	Przelaj	6
23	Przelaj Czepiec	4
24	Słaboszowice	3
25	Sosnowiec	4
26	Swaryszów	1
27	Szałas	4
28	Tarnawa	7
29	Wojciechowice	1
30	Wydanka	-
31	Zielonki	1

Analizując ruch budowlany w latach 2003 – 2005 należy stwierdzić, że najwięcej decyzji (105) wydano w 2003 r., w latach 2004 i 2005 nastąpił spadek do 53 – 55 decyzji rocznie.

Największy ruch budowlany zanotowano na terenie miasta Sędziszowa, odpowiednio 64 decyzje w 2003 r., 26 w 2004r. i 30 decyzji w 2005 r. Tereny wiejskie charakteryzują się znacznie mniejszym ruchem budowlanym.

9.3 RYNEK NIERUCHOMOŚCI

Informacje dotyczące cen nieruchomości rolnych oraz budowlanych niezabudowanych zebrano w Starostwie Powiatowym w Jędrzejowie za okres 2003 – 2005.

Tab. 27 Ceny nieruchomości gruntowych na terenie miasta i gminy Sędziszów w latach 2003 – 2005

Lata	Miasto zł/m ²		Gmina zł/m ²	
	rolne	budowlane niezabudowane	rolne	budowlane niezabudowane
2003	0,29 – 4,46	1,00 – 8,01	0,10 – 2,97	0,68
2004	0,59 – 10,70	4,99 – 17,55	0,09 – 7,24	0,39 – 2,21
2005	0,38 – 8,87	6,21 – 71,20	0,11 – 4,30	2,59 – 26,92

Analiza cen w obrocie nieruchomościami wykazała, że następuje stały wzrost cen nieruchomości budowlanych a także rolnych na terenie miasta Sędziszów.

Minimalne ceny działek budowlanych wahają się w granicach od 1,00 do 6,21 zł/m², natomiast maksymalne od 8,01 do 71,00 zł/m². Grunty orne osiągają ceny minimalne od 0,29 do 0,59 zł/m², ceny maksymalne od 4,46 do 10,70 zł/m².

Na obszarze gminy ceny są niższe i wynoszą dla nieruchomości rolnych od 0,10 do 7,24 zł/m², dla działek budowlanych niezabudowanych od 0,39 do 26,92 zł/m².

10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z OBOWIĄZUJĄCYCH DOKUMENTÓW PLANISTYCZNYCH

Dla terenu miasta i gminy Sędziszów obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sędziszów uchwalone przez Radę Miejską w Sędziszowie (Uchwała Nr X/96/2007 Rady Miejskiej w Sędziszowie z dnia 29 czerwca 2007 r.).

Ponadto opracowano następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w oparciu o ustawę z dnia 7 lipca 1994r o zagospodarowaniu przestrzennym:

1. Uchwała Nr I/1/2000 Rady Miejskiej w Sędziszowie z dnia 31 stycznia 2000r. w **sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Przy Obwodnicy 1 w Sędziszowie”** (Dziennik Urzędowy Woj. Świętokrzyskiego Nr 13 poz. 106 z dnia 6. 03. 2000r)
2. Uchwała Nr IV/24/98 Rady Miejskiej w Sędziszowie z dnia 28 grudnia 1998r. w **sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Przy Obwodnicy 2 w Sędziszowie”** (Dziennik Urzędowy Woj. Świętokrzyskiego Nr 5/32 z dnia . 3.02. 1999r poz. 32)
3. Uchwała Nr IV/26/98 Rady Miejskiej w Sędziszowie z dnia 29 grudnia 1998 r. (Dziennik Urzędowy Woj. Świętokrzyskiego nr 5 poz. 134 z dnia 3 lipca 1999r.) w **sprawie przeznaczenia działki 590/2 w Sędziszowie przy ul. Przemysłowej pod zabudowę wielorodzinną.**
4. Uchwała Nr IX/67/2001 Rady Miejskiej w Sędziszowie z dnia 28 grudnia 2001 r (Dziennik Urzędowy Woj. Świętokrzyskiego Nr 19 poz. 265 z dnia 18.02. 2002 r) w **sprawie przeznaczenia działek nr 437/1 i 437/2 pod budowę zakładu produkującego wyroby betonowe.**

oraz zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym:

1. *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy Sędziszów (Uchwała Nr XXV/251/2008 Rady Miejskiej w Sędziszowie z dnia 22 grudnia 2008 roku).*
2. *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru miasta Sędziszów (Uchwała Nr III/10/2010 Rady Miejskiej w Sędziszowie z dnia 30 grudnia 2010 roku).*

11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY STANU ISTNIEJĄCEGO MIASTA I GMINY SĘDZISZÓW - PODSUMOWANIE

Poniższą analizę przeprowadzono dla następujących czynników rozwojowych miasta i gminy Sędziszów:

1. położenie gminy,
2. walory przyrodnicze i krajobrazowe,
3. zasoby naturalne,
4. czynniki społeczne,
5. działalność gospodarcza,
6. rolnictwo,
7. gospodarka komunalna i mieszkaniowa,
8. infrastruktura techniczna.

W rozdziale wykorzystane zostały materiały ze „Strategii rozwoju miasta i gminy Sędziszów”, które zostały zaktualizowane. Określono predyspozycje (mocne strony i szanse) oraz ograniczenia (słabe strony i zagrożenia).

Tab. 28 Analiza SWOT czynników rozwojowych miasta i gminy Sędziszów

Mocne strony	Stabe strony	Szanse	Zagrożenia
1. Położenie gminy			
<ul style="list-style-type: none"> - Gmina graniczy z dwoma województwami (śląskie i małopolskie) cechującymi się znacznym zaludnieniem i wysokim stopniem aglomeracji - Gmina leży na szlaku ważnych linii kolejowych (towarowych i osobowych) o znaczeniu krajowym 	<ul style="list-style-type: none"> - Małe znaczenie gminy w układzie tranzytu drogowego - Niedostateczna sieć drogowa 	<ul style="list-style-type: none"> - Plany (Powiatu) włączenia sieci dróg do w gminie do krajowego systemu tranzytu (Kraków-Warszawa) - Plany PKP związane z modernizacją linii - Duży majątek stanowiący infrastrukturę PKP 	<ul style="list-style-type: none"> - Zagrożenia dla wód podziemnych i powierzchniowych ze względu na brak kanalizacji w sołectwach - Degradacja środowiska związana z eksploatacją złóż konfliktowych z otoczeniem
2. Walory przyrodnicze i krajobrazowe			
<ul style="list-style-type: none"> - Występowanie cennych obiektów przyrodniczych (OCK, pomniki przyrody) i historyczno-kulturowych (kościół, zespoły dworskie, parki, inne obiekty), panoram, punktów widokowych - Naturalne walory przyrodnicze oraz krajobrazowe doliny rzeki Mierzawy. - Lokalizacja gminy pomiędzy dużymi kompleksami leśnymi 	<ul style="list-style-type: none"> - Niska lesistość gminy (ok. 15%) i rozdrobnienie kompleksów leśnych - Aktualnie słaby stopień wykorzystania walorów przyrodniczych i krajobrazowych - Brak usług turystycznych, programów oraz infrastruktury towarzyszącej turystyce - Brak szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej 	<ul style="list-style-type: none"> - Możliwość realizacji programu zalesień i doleśnień - Duże możliwości rozwoju turystyki - Możliwość budowy zbiornika wodnego w Mstyczowie - Możliwość budowy ścieżek rowerowych oraz dydaktyczno rekreacyjnych - Nieskażone środowisko naturalne 	<ul style="list-style-type: none"> - Przypadki ponadnormatywnej emisji pyłów przez SEFAKO - Niekontrolowana eksploatacja złóż piasku zagrożeniem dla środowiska - Występowanie w gminach sąsiednich terenów atrakcyjniejszych turystycznie - Niski poziom zainteresowania turystyką (pomimo wysiłków organizacyjnych i finansowych może zaistnieć taka sytuacja)
3. Zasoby naturalne			
<ul style="list-style-type: none"> - Położenie obszaru gminy w obrębie GZWP - Posiadanie znacznych zasobów piasku (pięć udokumentowanych złóż) 	<ul style="list-style-type: none"> - Brak kompleksowego programu ochrony wód podziemnych oraz środków na jego realizację 	<ul style="list-style-type: none"> - Możliwość pozyskania funduszy zewnętrznych na ochronę wód (priorytet ponad lokalny) - Rozwój rynku budowlanego 	<ul style="list-style-type: none"> - Zagrożenia dla wód podziemnych i powierzchniowych ze względu na brak kanalizacji w sołectwach - Degradacja środowiska związana z eksploatacją złóż konfliktowych z otoczeniem

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY SĘDZISZÓW – PROJEKT ZMIANY STUDIUM
Część 1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego**

Mocne strony	Słabe strony	Szanse	Zagrożenia
4. Czynniki społeczne			
<ul style="list-style-type: none"> - Stały wzrost dochodów i wydatków gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca - Stały wzrost ludności w wieku produkcyjnym - Aktywność w dziedzinie kultury, sportu i rekreacji - Funkcjonowanie znaczących placówek szkolno-oświatowych (szkoły średnie) - Realizacja programu telefonizacji i wodociągowania gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - Niski poziom życia znacznej części społeczeństwa. - Wzrost bezrobocia rejestrowanego i ukrytego - Funkcjonowanie zbyt małej ilości dużych zakładów pracy zbiorowej - Zaznaczające się dysproporcje w dochodach ludności miejskiej i wiejskiej - Duża liczba wykroczeń prawa (zagrożenie bezpieczeństwa) 	<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost ogólnego poziomu życia - Tworzenie dogodnych warunków życia szczególnie dla młodych osób (nowa szkoła, basen, nowe osiedle, telefonizacja, kanalizacja inne) - Kwalifikacje, wiedza i umiejętności osób wchodzących w wiek produkcyjny - Coraz większe znaczenie miasta w regionie 	<ul style="list-style-type: none"> - Starzenie się wsi, wzrastające bezrobocie ukryte - Wzrost osób w wieku produkcyjnym nie mających stałego zatrudnienia - Wyludnianie się wsi - Migracja wykwalifikowanej kadry pracowniczej poza teren gminy - Planowane przez zakłady pracy redukcje pracowników, związane działaniami modernizacyjnymi oraz restrukturyzacyjnymi wewnątrz zakładów
5. Działalność gospodarza poza rolnictwem			
<ul style="list-style-type: none"> - Działalność znanej w kraju firmy SEFAKO - Rosnąca liczba podmiotów gospodarczych sektora prywatnego - Duży niewykorzystany potencjał siły roboczej - Możliwości rozwoju na bazie zwalnianego majątku PKP 	<ul style="list-style-type: none"> - Wysoka koncentracja podmiotów gospodarczych w Sędziszowie - Dominacja firm małych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych - Bardzo mała ilość firm produkcyjnych (najwięcej jest handlowych i usługowych) - Brak organizacji wspierającej - Brak danych dotyczących wolnych nieruchomości 	<ul style="list-style-type: none"> - Utworzenie lobby gospodarczego - Organizacja podmiotu wspierającego przedsiębiorczość - Możliwość powstania firm kooperujących z SEFAKO i innymi większymi zakładami - Wzrost uprzemysłowienia regionu po dokonaniu inwestycji infrastrukturalnych 	<ul style="list-style-type: none"> - Nadal zbyt mała liczba przedsiębiorstw oferujących zbiorowe zatrudnienie - Utrzymywanie się dysproporcji regionalnych w gminie w zakresie przedsiębiorczości - Brak pomocy oraz kapitału dla podejmujących działalność - Brak rozwoju przedsiębiorczości o charakterze przemysłowym o wysokim nasyceniu techniką
6. Rolnictwo			
<ul style="list-style-type: none"> - Wskaźnik waloryzacji ok. 70 pkt. - Użytki i rolne stanowią ponad 77% powierzchni gminy - Grunty ome stanowią blisko 90% UR - Różnorodność wanunków glebowych umożliwiającą rozwój różnych kierunków - Duży potencjał maszyn i budynków gospodarczych - Działalność ZSR w Krzelowie - Duże zasoby pracy ludzkiej 	<ul style="list-style-type: none"> - Duże rozdrobnienie gospodarstw - Niski udział kompleksów gleb dobrych i b. dobrych, duży udział gleb kwaśnych (60%) - Brak wyraźnej specjalizacji gospodarstw - Brak wspólnych organizacji - Brak zakładu przetwórstwa rolno-spożywczego - Słaba kondycja finansowa gospodarstw - Brak lub niezamowność rynków zbytu na produkty rolne - Niski poziom kwalifikacji oraz edukacji ekonomicznej producentów rolnych oraz techniki 	<ul style="list-style-type: none"> - Możliwość intensyfikacji produkcji i realizacji programu scaleń - Możliwość produkcji rolnej metodami ekologicznymi - Rozbudowa infrastruktury gospodarstw istotnej dla ochrony środowiska z infrastrukturą gminną - Możliwość utworzenia grup producenckich z podziałem na kierunki produkcji (zboża, produkcja zwierzęca, warzywa, - Możliwość współpracy z jednostkami rynkowymi (Kraków, Katowice, Kielec) - Programy pomocowe: PHARE, SAPARD, ASAL i inne 	<ul style="list-style-type: none"> - Zubożanie małych i średnich gospodarstw - Niekorzystna koniunktura na rynku surowców rolniczych - Brak odpowiednich urzędzeń w gospodarstwach chroniących środowisko - Brak taniach kredytów i krajowego programu (długofalowego) - Ucieczka młodych rolników do innych zawodów - Zły stan techniczny budynków gospodarczych - Mentalność, wiedza oraz zaufanie wśród rolników - Brak alternatywy dla gospodarstw nie rozwojowych

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY SĘDZISZÓW – PROJEKT ZMIANY STUDIUM
Część 1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

Mocne strony	Słabe strony	Szanse	Zagrożenia
7. Gospodarka komunalna i mieszkaniowa			
<ul style="list-style-type: none"> - Dostępność terenów pod budownictwo - Działalność ZUK - Posiadanie własnego składowiska odpadów komunalnych - Projekty budowlane modernizacji systemu ciepłowniczego dla miasta - Międzygminne porozumienie komunalne dotyczące problemu unieszkodliwiania i zagospodarowania odpadów komunalnych 	<ul style="list-style-type: none"> - Duża liczba osób mniej zamierzających na zorganizowane budownictwo mieszkaniowe - Brak kompleksowego programu rozwoju mieszkalnictwa - Potrzeba modernizacji kotłowni - Mało efektywny system zbiorczy odpadów komunalnych 	<ul style="list-style-type: none"> - Umacnianie się Sędziszowa w regionie (przyciąganie nowych mieszkańców i inwestorów przez miasto) - Możliwość uzbrojenia nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe - Plany gazyfikacji i kanalizacji gminy - Udział innych gmin w rozwiązywaniu wspólnych problemów - Funkcjonowanie zakładu SEFAKO stwarza szereg możliwości (ciepłownictwo) 	<ul style="list-style-type: none"> - Ubożenie społeczeństwa - Obecnie funkcjonuje nieekonomiczny system ciepłowniczy - Długi okres oczekiwania na kanalizację oraz gazyfikację dalszych miejscowości - Wysokie koszty budowy sortowni odpadów i urządzeń towarzyszących - Wysokie koszty eksploatacji składowiska - Trudności ze zmianą mentalności i przyzwyczajęń mieszkańców objętych programem usuwania odpadów komunalnych
8. Infrastruktura techniczna (woda, kanalizacja, gaz, elektroenergetyka)			
<ul style="list-style-type: none"> - Posiadanie koncepcji i projektów technicznych wodociągowania oraz budowy kanalizacji sanitarnej i deszczowej - Duża rezerwa w zasobach eksploatacyjnych istniejących ujęć wód podziemnych - Dobra jakość wód podziemnych - Pełna telefonizacja - Znacząca infrastruktura kolejowa i drogowa - Stacja GPZ 110/15 kV 	<ul style="list-style-type: none"> - Średni stopień zwodociągowania gminy wiejskiej - Brak pełnej kanalizacji miasta - Brak zbiorowych systemów kanalizacji sanitarnej na terenach wiejskich - Konieczność modernizacji i remontu kapitalnego istniejącej oczyszczalni ścieków w mieście - Słaba jakość dróg - Mało efektywny system dostarczania odpadów - Brak urządzeń do sortowania oraz unieszkodliwiania odpadów - Brak sieci gazowej 	<ul style="list-style-type: none"> - Możliwość rozbudowy oczyszczalni i zwiększenia przepustowości - Możliwość gazyfikacji miasta i gminy - Plany związane z przebudową i rozbudową oraz modernizacją urządzeń energetycznych - Plany związane z przebudową oraz modernizacją dróg 	<ul style="list-style-type: none"> - Zagrożenie zanieczyszczeniem ściekami środowiska naturalnego szczególnie GZWP nr 409 - Brak środków na realizacji niektórych inwestycji w krótkim czasie (kanalizacja, składowisko, gazociąg, itp.) - Brak prawidłowego systemu dostaw odpadów

Literatura:

1. Augustyniak E., 2002, *Plan Zagospodarowania Województwa Świętokrzyskiego*, Kielce
2. *Bank Danych Regionalnych GUS*, <http://www.stat.gov.pl/bdr/>
3. Długosz M., Myczka J., 1999, *Koncepcja zaopatrzenia w wodę gminy Sędziszów*, Kraków
4. Długosz M., Myczka J., 2000, *Koncepcja zaopatrzenia w wodę gminy Sędziszów*, Kraków
5. *Dokumentacja Hydrogeologiczna GZWP nr 409 Niecka Miechowska (część SE)*, 1998
6. Glixeli J., Kajda Z., 2001, *Koncepcja programowa kanalizacji i oczyszczalni ścieków dla gmin położonych w zlewni górnego biegu rzeki Nidy*, BIPROKOM – Kraków S.A., Kraków
7. Kleczkowski A. S., 1990, *Mapa obszarów GZWP w Polsce wymagających szczególnej ochrony*, AGH, Kraków
8. Kondracki J., 1998, *Geografia regionalna Polski*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
9. Kubas-Samociuk E., Barska H., Włodarczyk A., 2004, *Program Ochrony Środowiska Gminy Sędziszów*, Sędziszów
10. Kuczyńska K., 2006, *Opracowanie ekofizjograficzne miasta i gminy Sędziszów*, IRM, Kraków
11. *Materiały Archiwum Archeologicznego Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Kielcach*
12. *Materiały Urzędu Miasta i Gminy Sędziszów*
13. *Materiały Starostwa Powiatowego w Jędrzejowie*
14. Michalczyk M., Wójcicki M., 2005, *Projekt budowlano-wykonawczy: Budowa kanalizacji sanitarnej miejscowości Tarnawa, Szalas, Piła, Sędziszów, budowa kanalizacji deszczowej w Sędziszowie*, ECON, Kielce
15. *Program Gazyfikacji miasta i gminy Sędziszów i Gminy Słupia Jędrzejowska*
16. *Program małej retencji dla województwa świętokrzyskiego*, Kielce
17. *Projekt budowlany, sieć ciepłota wysokoparametrowa modernizowana na osiedlu „Sady” i „Skarpa” w Sędziszowie*
18. *Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Sędziszów*, EPRD Biuro Polityki Gospodarczej i Rozwoju Regionalnego, Kielce
19. Wiatrak W., 2006, *Prognoza oddziaływania na środowisko do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Sędziszów*, Kraków
20. Wiatrak W., 2006, *Prognoza oddziaływania na środowisko do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Sędziszów*, Kraków
21. *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sędziszów (Uchwała Nr X/96/2007 Rady Miejskiej w Sędziszowie z dnia 29 czerwca 2007 r.)*
22. *Proeko Biuro Projektów i Wdrożeń Proekologicznych, Gdańsk 2010, Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe gminy Sędziszów dla potrzeb zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sędziszów oraz opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego*

Spis rycin:

Ryc. 1	Udział gleb o określonej klasie bonitacyjnej w Sędziszowie.....	26
Ryc. 2	Struktura użytkowania ziemi w gminie Sędziszów	27
Ryc. 3	Struktura rodzajowa podmiotów gospodarczych na terenie miasta i gminy Sędziszów w a) 1995r., b) 2000r., c) 2005r.....	44

Spis tabel:

Tab. 1	Propozycje ochrony obszarowej GZWP nr 409 Niecka Miechowska (część SE).....	32
Tab. 2	Średnioroczne stężenia podstawowych zanieczyszczeń powietrza w gminie Sędziszów	33
Tab. 3	Emisja zanieczyszczeń w gminie Sędziszów w latach 1996 – 2004 w tonach/rok	33
Tab. 4	Klasyfikacja chemiczna wody, jej jakość i wykaz przekroczeń dopuszczalnych zawartości pierwiastków dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w punktach monitoringu zlokalizowanych na terenie gminy Sędziszów.....	34
Tab. 5	Struktura użytkowania gruntów rolnych w gminie Sędziszów	40
Tab. 6	Rozwój przedsiębiorczości w gminie Sędziszów w latach 1990 – 2005	43
Tab. 7	Zmiany w liczbie ludności w gminie Sędziszów w latach 1989 - 2005.....	46
Tab. 8	Struktura ludności w gminie Sędziszów w latach 2000 - 2005.....	46
Tab. 9	Przyrost naturalny w gminie Sędziszów w latach 2000 - 2005.....	46
Tab. 10	Saldo migracji w gminie Sędziszów w latach 2000 - 2005.....	46
Tab. 11	Liczba ludności w poszczególnych sołectwach Gminy Sędziszów według stanu na dzień 30.10.2003 i 31.12.2005	47

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY SĘDZISZÓW – PROJEKT ZMIANY STUDIUM
Część 1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

Tab. 12	Zatrudnienie w sektorach gospodarki w gminie Sędziszów w latach 1995 - 2004.....	48
Tab. 13	Drogi powiatowe na terenie gminy Sędziszów	53
Tab. 14	Drogi powiatowe na terenie miasta Sędziszów	53
Tab. 15	Drogi gminne	54
Tab. 16	Masa wytworzonych odpadów komunalnych w roku 2002 na terenie gminy Sędziszów	67
Tab. 17	Charakterystyka składowisk komunalnych zlokalizowanych na terenie gminy Sędziszów	69
Tab. 18	Ilość wyselekcjonowanych odpadów poddawanych procesom odzysku (recykling materiałowy) w 2002 i 2003 roku (Mg) na składowisku w Borszowicach (gm. Sędziszów).....	70
Tab. 19	Struktura własności i władania na obszarze miasta Sędziszów według stanu na dzień 1.01.2005 r.	72
Tab. 20	Struktura własności i władania na obszarze gminy Sędziszów według stanu na 1.01.2005 r.	72
Tab. 21	Struktura własności i władania na obszarze miasta Sędziszów na 8.11.2006 r.....	77
Tab. 22	Struktura własności i władania na obszarze gminy Sędziszów na dzień 8.11.2006 r.....	78
Tab. 23	Nieruchomości we władaniu gminy Sędziszów według stanu na dzień 30.10.2006.....	79
Tab. 24	Zestawienie decyzji o warunkach zabudowy.....	80
Tab. 25	Zbiorcze zestawienie decyzji o warunkach zabudowy.....	82
Tab. 26	Zestawienie decyzji o warunkach zabudowy w poszczególnych miejscowościach.....	82
Tab. 27	Ceny nieruchomości gruntowych na terenie miasta i gminy Sędziszów w latach 2003 – 2005.....	83
Tab. 28	Analiza SWOT czynników rozwojowych miasta i gminy Sędziszów.....	84

Spis map:

1. Podział administracyjny
2. Zasoby przyrodnicze i kulturowe gminy
3. Gleby o wyższych klasach bonitacyjnych
4. Układ osadniczy
5. Infrastruktura techniczna